

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา
ในจังหวัดสตูล

สุชาติ บิลยะลา

Suchart Bilyala

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Agribusiness Management
Prince of Songkla University**

2553

ชื่อสารนิพนธ์	ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล
ผู้เขียน	นายสุชาติ บิลยะลา
สาขาวิชา	การจัดการธุรกิจเกษตร
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ ลักษณะการจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อ ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา ปัญหาและอุปสรรคของผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต ประชากรที่ใช้การศึกษาคั้งนี้คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาทั้งหมดในจังหวัดสตูลรวม 40 ราย กระจายอยู่ใน 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสตูล อำเภอกวนโดน อำเภอท่าแพ อำเภอมะนัง และอำเภอกวนกาหลง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 43.05 ปี นับถือศาสนาพุทธสูงถึงร้อยละ 85.0 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.55 คน สำหรับจำนวนสมาชิกที่ทำงานในฟาร์มไก่ พบว่า มีจำนวนเฉลี่ย 1.89 คน เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 371,325.0 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากการเลี้ยงไก่แบบพันธะสัญญาเฉลี่ย 246,087.5 บาทต่อปี เกษตรส่วนใหญ่มีหนี้สินสูงถึงร้อยละ 92.5 ส่วนใหญ่จะกู้จากแหล่งเงินกู้ในระบบ โดยแหล่งเงินทุนที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 57.9 โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อสร้างโรงเรือนเลี้ยงไก่ คิดเป็นร้อยละ 69.7

สำหรับด้านการจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อพบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เฉลี่ย 4.56 ปี สาเหตุที่ตัดสินใจเลี้ยงไก่เนื้อระบบพันธะสัญญาเพราะเกษตรกรเห็นว่ามีประกันความเสี่ยงด้านราคา เป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลี้ยงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 มีเจ้าหน้าที่

บริษัทคู่สัญญาเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์ม 2 ครั้งต่อรอบการผลิต มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5 จำนวนไก่ที่เกษตรกรเลี้ยงเฉลี่ย 8,865.0 ตัวต่อราย โดยมีความหนาแน่นเฉลี่ย 10.5 ตัวต่อตารางเมตร

สำหรับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาพบว่าเกือบทุกประเด็นเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากประกอบด้วย ด้านปัจจัยการผลิตไก่เนื้อ ด้านสัญญาการเลี้ยงไก่เนื้อและด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทคู่สัญญา มีเพียงสองประเด็นเท่านั้นที่เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย และระดับปานกลาง คือ สัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์มและสัตวบาลควบคุมฟาร์ม

รายได้ของครัวเรือนเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ บริษัทคู่สัญญาเป็นปัจจัยด้านการผลิตของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$ จำนวนคอกหรือเล้าและความถี่ในการฝึกอบรมของเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อในระยะ 3 ปี ที่ผ่านมาเป็นปัจจัยด้านการผลิตของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$

สำหรับปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรส่วนใหญ่คือ การขาดเงินทุน ไก่ที่เลี้ยงได้มีขนาดไม่เท่ากัน เจ้าหน้าที่คือสัตวแพทย์และสัตวบาลของบริษัทคู่สัญญาเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์มน้อยเกินไป

Minor Thesis Title : Broiler Farmers' Satisfaction towards the Contract Farming System in Satun Province
Author : Mr. Suchart Bilyala
Major Program : Agribusiness Management
Academic Year : 2009

Abstract

The research aims to study the social and economic features, boiler raising management, broiler farmers' satisfaction, and factors influencing broiler farmers' satisfaction level towards the contract farming system, problems and threats of broiler farmers in the contract farming system in Satun Province, and opinions concerning the future boiler raising. The respondents were 40 farmers in the contract farming system in Satun Province, who are locating around 5 districts; Muang, Kuandon, Tapae, Manung, and Kuankalong. The data was analyzed by the descriptive analysis; meanwhile Chi-Square statistics was implemented as the quantitative analysis.

The results reveal that the broiler farmers in the contract farming system are mostly male. The average age is 43.05 years old. The farmers are Buddhists, 85.0%. The average household members are 4.55 people. The numbers of members working in the farms are 1.89 people in average. The average household income is 371,325.0 baht each year. The average income deriving from the broiler raising in the contract farming system is 246,087.5 baht each year. The majorities are in debt condition. 92.5%. The loan is mostly formal debt. The popular loan source is Bank for Agriculture and Agricultural Cooperative 57.9%. The loan purpose is for broiler house construction, 69.7%.

The broiler raising management reveal as details. The broiler farmers have experienced in broiler raising for 4.56 years in average. The reasons that the farmers make decision to raise broilers in the contract farming system are as details. The first

reason is the price guarantee, 40.0%. The officers of the contract partner visit farms twice in each production cycle, 47.5%. The average number of broilers are 8,865.0 broilers each farmer. The average density is 10.5 broilers each square meter.

The broiler farmers' satisfaction towards the contract farming system reveal as following. The farmers are highly satisfied with the production factor, broiler raising contract, and contract officers. However, the farmers are satisfied with the veterinarians and animal husbandmen in the low and moderate level respectively.

The household income is the economic factor affecting the broiler farmers' satisfaction level towards the contract farming system with statistically significance = 0.05. The contract partner as the production factor affect the farmers' satisfaction level towards the contract farming system with statistically significance = 0.01. The numbers of cages or chicken coops and the frequency on the farmers' training on broilers' raising during the past three year affect the farmers' satisfaction level towards the contract farming system with statistically significance = 0.01.

Problems and threats of the broiler farmers are listed as shortage of funds and the instability of the broiler size. Finally, the veterinarians and animal husbandmen of the contract partner rarely affect the farm visits.

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานสารนิพนธ์เรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบ พันระสัญญาในจังหวัดสตูล สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เป็นเพราะความกรุณาใส่ใจดูแล และให้คำแนะนำปรึกษาในกระบวนการวิจัยอย่างสม่ำเสมอของ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยเริ่มตั้งแต่การเขียนโครงร่างสารนิพนธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจนกระทั่งขั้นสุดท้าย คือการเขียนสารนิพนธ์อย่างถูกต้อง ผู้เขียนขอกราบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ทั้งนี้ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณกรรมการสอบสารนิพนธ์ ดร.สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย และอาจารย์กนกพร ภาชีรัตน์ ที่ได้กรุณาชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้จะประสบผลสำเร็จลุล่วงไม่ได้หากไม่ได้รับความร่วมมือและการเสียสละ เวลาในการให้ข้อมูล รวมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆ จากเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านและ ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสตูล ในการเอื้อเฟื้อข้อมูลด้านต่างๆ เพื่อนำมาใช้อ้างอิงในการทำวิจัยในครั้งนี้

สำหรับบุคคลที่สำคัญยิ่งและขาดมิได้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่คอยให้กำลังใจ มาโดยตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา จนกระทั่งงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สุดท้าย ขอขอบคุณเพื่อนๆ MAB 10 ทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมา ผู้เขียนจึง ขอมอบคุณค่าของงานสารนิพนธ์ฉบับนี้แก่ผู้ที่มีพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมา

สุชาติ บิลยะลา

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(4)
Abstract	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญ	(9)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร	
2.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับไก่เนื้อ	4
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรพันธะสัญญา	9
2.3 แนวคิดด้านความพึงพอใจ	12
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
บทที่ 3 วิธีวิจัย	
3.1 ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	25
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา	30
4.2 ลักษณะการจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา	38
4.3 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา	48
4.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5 ปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา	54
4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต	59
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	62
5.2 ข้อเสนอแนะ	68
5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการวิจัย	70
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก แบบสอบถาม	74
ประวัติผู้เขียน	83

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ชื่อทางการค้า บริษัทและประเทศผู้ผลิตพันธุ์ไก่เนื้อของโลก พ.ศ. 2550	6
4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา	31
4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา	35
4.3 ลักษณะทั่วไปของการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา	39
4.4 ลักษณะด้านการผลิตไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา	44
4.5 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาด้าน ปัจจัยการผลิต	49
4.6 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาด้าน สัญญาการเลี้ยงไก่	50
4.7 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาด้าน เจ้าหน้าที่ของบริษัทคู่สัญญา	51
4.8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการผลิตที่มีอิทธิพลต่อระดับความ พึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา	51
4.9 ปัญหาด้านการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา	54
4.10 ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทคู่สัญญา	57
4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต	60

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
3.1 กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของเกษตรกร ต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา	29

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ประกอบด้วย อาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้าและยารักษาโรค โดยที่อาหารนับเป็นปัจจัยสี่ในการดำรงชีพที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง ซึ่งอาหารมาจากหลายแหล่งหลากหลายชนิดทั้งสัตว์และพืช มนุษย์จึงสามารถ เลือกรับบริโภคตามความต้องการ ความสามารถ และความพึงพอใจ โดยที่สัตว์ที่ได้รับความนิยมนำมาบริโภคไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดหรือรายได้มากน้อยแค่ไหนคือไก่ นั่นเอง

การเลี้ยงไก่เนื้อได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลาหลายพันปีมาแล้ว นับตั้งแต่มนุษย์ได้จับไก่ป่าเพื่อนำมาเลี้ยงเป็นไก่บ้าน แต่การเลี้ยงไก่อย่างจริงจังนั้นเริ่มมาเมื่อประมาณ 100 ปีนี้เอง และสิ่งที่ช่วยในการเลี้ยงไก่แพร่หลายในอดีต ก็คือ การชนไก่ ซึ่งขึ้นทั้งเกมสกีฬาและการพนัน ที่นับเป็นสิ่งจูงใจของนักเลี้ยงไก่ทั่วไป (ธนาวัฒน์, 2551) ต่อมาเมื่อมนุษย์มีความต้องการอาหารเพิ่มขึ้น เนื้อไก่และไข่ไก่ให้คุณค่าอาหารสูง จึงได้รับความนิยมาอย่างยิ่ง ทำให้มีการพัฒนาการสายพันธุ์ไก่เรื่อยมา จนกระทั่งมีการขยายการเลี้ยงไปทั่วโลก

การเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทยมีการเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ โดยที่จังหวัดที่มีการเลี้ยงมากที่สุด คือ ลพบุรี จำนวน 22.74 ล้านตัว ส่วนในภาคใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการเลี้ยงไก่เป็นอันดับหนึ่งของภาคใต้ จำนวน 1.41 ล้านตัว ในขณะที่จังหวัดสตูลมีการเลี้ยงไก่จำนวน 117,880 ตัว (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2551) การเลี้ยงไก่เนื้อสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท การเลี้ยงแบบอิสระและการเลี้ยงแบบมีพันธะผูกพัน ระบบการเกษตรแบบมีสัญญาผูกพันเริ่มแพร่หลายในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2530 โดยระบุไว้ในในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 นักวิชาการไทยเรียกชื่อต่างกัน เช่น การเกษตรครบวงจร ธุรกิจเกษตร การผลิตภายใต้ระบบพันธะสัญญา ฯลฯ อย่างไรก็ตามเป็นการเรียกชื่อ ภายใต้อาณัติภาษาอังกฤษคำเดียวกันคือ Contract Farming (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2550) โดยที่ระบบการเกษตรแบบพันธะสัญญาเป็นการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรกับผู้รับซื้อผลผลิต โดยที่ผู้ซื้อสามารถกำหนดผลผลิตทางการเกษตรที่ตนจะรับซื้อ โดยที่ไม่ต้องเป็นเจ้าของหน่วยการผลิต บริษัทคู่สัญญาได้ให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เครดิต และการให้ข้อเสนอแนะด้านเทคนิค ตลอดจนด้านการตลาด ในทางกลับกัน เกษตรกรทำการผลิตตามสัญญาทั้งปริมาณและคุณภาพของสินค้าเกษตรและขายสินค้านั้นแก่บริษัทตามราคาประกันของบริษัท โดยพบว่าปัญหาของระบบเกษตรพันธะสัญญาที่เกษตรกรประสบอยู่เสมอคือ เรื่องปัจจัยการผลิตที่ด้อยคุณภาพและรวมถึงสัญญาที่ทำมักเสียเปรียบบริษัทคู่สัญญาจากการที่บริษัทนั้นเป็น

ผู้กำหนดสัญญาทั้งหมดโดยที่เกษตรกรไม่สามารถกำหนดเองได้ รวมถึงยังขาดเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งในระบบเกษตรพันธะสัญญาทั้งเกษตรกรและผู้จ้างเลี้ยงต้องมีความพึงพอใจต่อการทำงานร่วมกันจึงสามารถทำงานร่วมกันได้

เกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลมีจำนวน 40 รายกระจายอยู่ใน 5 อำเภอรายละเอียดมีดังนี้คือ อำเภอเมือง 12 ราย อำเภอมะนัง 9 ราย อำเภอกวนกาหลง 8 ราย อำเภอกวนโดน 7 ราย และอำเภอท่าแพ 4 ราย

ดังนั้นการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา ในจังหวัดสตูล มีขึ้นเพื่อตอบคำถามว่าลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อเป็นอย่างไร เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลต่อการดำเนินงานด้านการจัดการและการให้บริการของบริษัทผู้สัญญา และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกร ตลอดจนศึกษาเรื่องปัญหาอุปสรรคและความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้รับจะเป็นประโยชน์กับบริษัทผู้สัญญาในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อและสามารถนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบ การเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล
- 2) เพื่อศึกษาลักษณะการจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล
- 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล
- 5) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล และความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาดังนี้

1) ข้อมูลระดับภาคสนามที่ใช้รวบรวมจากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาทุกรายในจังหวัดสตูลจำนวน 40 ราย ทั้งระบบฟาร์มเปิดและระบบฟาร์มปิดกระจายอยู่ใน 5 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอกวน โคน อำเภอกวนกาหลง อำเภอท่าแพ และอำเภอมะนัง

2) รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามเชิงโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เป็นเจ้าของฟาร์ม ไก่เนื้อเป็นหลัก

3) ประเด็นการจัดการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา ประกอบด้วย

3.1) ลักษณะทั่วไปของการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา

3.2) ลักษณะด้านการผลิตการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา

4) ประเด็นความพึงพอใจของเกษตรกรประกอบด้วย

4.1) ด้านปัจจัยการผลิต

4.2) ด้านสัญญาการเลี้ยงไก่ของบริษัทยุติสัญญา

4.3) ด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สัญญา

5) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อระบบพันธะสัญญาในที่นี้ หมายถึง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรและปัจจัยด้านการผลิตไก่เนื้อ

6) รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรระหว่างเดือนธันวาคม 2552 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2553

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบ การเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล จะเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจของบริษัทผู้สัญญาในการพิจารณารับเกษตรกรมาเป็นเกษตรกรผู้สัญญาและเป็นแนวทางที่ทำให้เกษตรกรเลี้ยงไก่เนื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งนำไปสู่แนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับบริษัทผู้สัญญา โดยที่บริษัทผู้สัญญาสามารถรับรู้ถึงระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบพันธะสัญญา โดยจะนำข้อมูลที่เป็นจุดอ่อนไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการดำเนินงานของบริษัทให้ดีขึ้นและรักษาจุดแข็งของบริษัทให้คงตลอดไป อีกทั้งยังช่วยเอื้อประโยชน์ต่อเกษตรกรรายใหม่ที่สนใจเข้ามาเลี้ยงไก่เนื้อในระบบเกษตรพันธะสัญญา

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลทั้งบุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงาน ที่ได้ทำการศึกษาและวิจัยไว้แล้ว เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งกลุ่มหัวข้อในการตรวจสอบเอกสารดังนี้คือ

- 2.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับไก่เนื้อ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรพันธะสัญญา
- 2.3 แนวคิดด้านความพึงพอใจ
- 2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับไก่เนื้อ

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ทำการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับไก่เนื้อ โดยจะนำเสนอในเรื่องพันธุ์ไก่เนื้อ ประเภทผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ระบบการเลี้ยงตลอดจนวิธีการเลี้ยงไก่เนื้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 พันธุ์ไก่เนื้อที่เลี้ยงในประเทศไทย

พันธุ์ไก่ที่นิยมเลี้ยงส่วนใหญ่ ได้แก่ พันธุ์อาร์เบอร์เอเคอร์ ซึ่งได้รับความนิยมมากที่สุด พันธุ์ฮับบาร์ดพันธุ์ไฮโบรและพันธุ์รอสวัน ซึ่งเป็นพันธุ์ลูกผสมมีอัตราการเจริญเติบโตที่รวดเร็ว ให้น้ำหนักมาก เลี้ยงง่าย กินอาหารน้อย มีอัตราแลกเนื้อสูง และทนทานโรค การเลี้ยงในโรงเรือนที่มีอุปกรณ์ทันสมัยโดยมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยตั้งแต่การคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้ได้ไก่ที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูง อัตราการแลกเนื้อสูงและมีความทนทานต่อสภาพแวดล้อม (วัลลภ, 2531) โดยพันธุ์ไก่ที่นิยมเลี้ยงในประเทศจะมีชื่อทางการค้าเฉพาะตัวจากบริษัทผู้ผลิตพันธุ์ไก่ในต่างประเทศ เช่น พันธุ์อาเบอร์ เอเคอร์ (Arbor Acres) พันธุ์ฮับบาร์ด (Hubbard) พันธุ์ไฮโบร (Hybro) และพันธุ์รอสวัน (Ross One) รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับชื่อการค้าของพันธุ์ไก่ของบริษัทแม่ผู้ผลิตและประเทศผู้ผลิต แสดงดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ชื่อทางการค้า บริษัทและประเทศผู้ผลิตพันธุ์ไก่เนื้อของโลก พ.ศ. 2550

ลำดับ ที่	ชื่อการค้า	บริษัทแม่ผู้ผลิต	ประเทศผู้ผลิต
1	เอเอ 707 (AA 707)	บ.อาร์เบอร์เอเคอส์ จำกัด (Arbor	สหรัฐอเมริกา
2	ไฮโบร(Hybro)	Acres)	ฮอลแลนด์
3	ฮับบาร์ด (Hubbard)	บ.ยูริบริด (Eribrid)	เบลเยียม
4	โรสวัน (Rose I)	บ.เบลเยียมอินเตอร์เนชันแนล เอน วี (Belgium International N.V.)	สก็อตแลนด์
5	เอเนค (Anak)	บ.รอสบริดเดอร์ จำกัด (Ross Breeders-Limited)	อิสราเอล
6	เชฟเวอร์สตาร์โบร (Shaver Stabro)	บ.โพลทรี บริดเดอร์ ยูเนียน (Poultry breeders union)	แคนาดาและ
7	อาซ่า(Asa)	บ.เชฟเวอร์โพลทรีบริดดิ้งฟาร์ม จำกัด (Shaver Poultry Breeding Farms	อังกฤษ
8	โลห์มานน์(Lohmann)	Limited)	เดนมาร์ก
9	เอเวียน(Avian)	บ.อาซ่าชิก จำกัด(ASA Chick LTD)	ฮอลแลนด์
		บ.รอตชูเซน (Rotshuzen)	สหรัฐอเมริกา

ที่มา : กรมปศุสัตว์, 2550

2.1.2 ประเภทของผู้เลี้ยงไก่

ประเภทผู้เลี้ยงไก่เนื้อของไทยแบ่งได้เป็น 4 ประเภทหลัก ดังนี้ (ไชยา, 2549)

1) ผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทประกันราคา (Contract Farming)

ผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทประกันราคา หมายถึง เกษตรกร ผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทประกันราคา คือ เกษตรกรที่ทำสัญญาผูกพันในการซื้อลูกไก่อาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์สัตว์จากบริษัทอาหารสัตว์ใดบริษัทหนึ่งโดยเฉพาะ และมีการตกลงราคาที่บริษัทจะรับซื้อไก่เนื้อไว้ล่วงหน้า ดังนั้นเกษตรกรจะมีรายได้ที่ค่อนข้างแน่นอนเพราะไม่ต้องแบกรับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงราคาไก่เนื้อในท้องตลาด ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการในเครือบริษัทอาหารสัตว์เหล่านี้จะไม่มีโอกาสเพิ่มรายได้ในยามที่ราคาตลาดไก่เนื้อสูงด้วยการขยายการผลิตเพราะ บริษัทอาหารสัตว์หรือตัวแทนจะเป็นผู้กำหนดปริมาณการเลี้ยงไก่แต่ละรุ่นไว้ล่วงหน้าและราคาที่รับซื้อผลผลิตก็เป็นการตกลงราคาล่วงหน้า ณ ราคาที่ไม่สูงหรือต่ำเกินไป

2) ผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทรับจ้าง (Contract Raiser)

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทนี้ โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยเลี้ยงไก่มาก่อนและต้องเลิกกิจการเพราะประสบภาวะขาดทุน ดังนั้นจึงมีโรงเรือนและอุปกรณ์อยู่แล้วจึงหันมารับจ้างเลี้ยงให้กับบริษัทหรือตัวแทนเพื่อหารายได้ โดยผู้เลี้ยงไม่ต้องรับผิดชอบเงินลงทุนในส่วนของค่าใช้จ่ายด้านลูกไก่ อาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์สัตว์ เพราะบริษัทแม่หรือตัวแทนบริษัทอาหารสัตว์จะเป็นผู้ลงทุนให้ตลอดจนเข้ามาช่วยเหลือด้านการเงิน การจัดการ และวิธีการเลี้ยงให้อีกด้วย เมื่อไก่โตได้ขนาดบริษัทหรือตัวแทนก็จะเป็นผู้จับขายหรือส่งโรงฆ่า ผลตอบแทนที่ผู้เลี้ยงได้รับขึ้นอยู่กับจำนวนไก่ที่รอดตาย จำนวนอาหารที่ใช้ และความได้ขนาดน้ำหนัก โดยจะได้รับค่าเลี้ยงเป็นรายตัวหรือคิดตามน้ำหนักตัวของไก่

3) ผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ (Independent Raiser)

ผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทนี้จะต้องรับผิดชอบต้นทุนทั้งหมดด้วยตนเองตั้งแต่เงินลงทุนในการสร้างโรงเรือนและอุปกรณ์ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แต่ผู้เลี้ยงไก่จะมีอิสระในการที่จะซื้อลูกไก่เนื้อ อาหารและยาจากบริษัทใดก็ได้และสามารถนำไก่เนื้อไปขายที่ตลาดใดก็ได้ โดยราคาขายขึ้นอยู่กับราคาตลาดที่เป็นเปลี่ยนแปลงตามปัจจัยแวดล้อม เช่น ปริมาณไก่เนื้อที่เข้าสู่ตลาดในช่วงเวลานั้น ผู้เลี้ยงประเภทนี้มีความเสี่ยงสูงเพราะต้องรับภาระความเสี่ยงทั้งทางด้านต้นทุนและราคาจำหน่ายผลผลิต ดังนั้นผู้เลี้ยงประเภทนี้จะต้องมีประสบการณ์สูง มีเงินทุนเพียงพอและสามารถหาตลาดรองรับผลผลิตได้

4) ฟาร์มไก่เนื้อของบริษัทผลิตสัตว์

โดยบริษัทผลิตสัตว์จะมีฟาร์มเป็นของตนเอง เป็นการผลิตในลักษณะธุรกิจต่อเนื่อง เช่น บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด บริษัท แผลมทองสหการ จำกัด บริษัท เบทาโกร จำกัด และบริษัทสหฟาร์ม เป็นต้น การเลี้ยงแบบนี้บริษัทจะนำเข้าสู่ลูกไก่ปุ๋ – ยาพันธุ์ หรือลูกไก่พ่อ – แม่พันธุ์ เอง แล้วผลิตลูกไก่เอง มีโรงงานผลิตอาหารสัตว์ มีโรงงานฆ่าชำแหละมีโรงงานแปรรูปและเป็นผู้ส่งออกด้วย

2.1.3 ระบบการเลี้ยงไก่เนื้อในโรงเรือน

การเลี้ยงไก่เนื้อให้เกิดประสิทธิภาพและได้รับผลประโยชน์สูงสุดเกษตรกรต้องมีการวางแผนในการจัดการด้านต่างๆ ให้ดี การจัดการระบบการเลี้ยงนั้นสามารถจำแนกการเลี้ยงไก่เนื้อออกได้ 2 ระบบคือโรงเรือนระบบปิดและโรงเรือนระบบเปิด โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สุวรรณ, 2550)

1) โรงเรือนระบบปิด (Evaporative Cooling House System: Evap)

โรงเรือนเรือนที่สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ และแสงสว่างให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของไก่เนื้อ และสามารถป้องกันนกและแมลงได้ โดยที่โรงเรือนระบบปิดจะมีความชื้นโดยการพ่นน้ำเป็นละอองฝอยผ่านแผ่นรังผึ้ง (Cooling pad) ที่ทำด้วยกระดาษแข็งเคลือบสารเคมีที่ไม่ระเหย มีหน้าที่ทำให้น้ำกระจายตัวมากขึ้น หรือทำให้พื้นที่ผิวมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การระเหยน้ำได้ดีขึ้นและทำให้อุณหภูมิของอากาศในแผ่นรังผึ้งต่ำกว่าบริเวณใกล้เคียง โดยทั่วไปแผ่นรังผึ้งนี้จะติดตั้งบริเวณด้านข้างของโรงเรือน

2) โรงเรือนระบบเปิด (Open Houses System)

โรงเรือนที่ควบคุมสภาวะแวดล้อมตัวไก่ตามธรรมชาติ และอุณหภูมิจะแปรไปตามสภาพของอากาศรอบโรงเรือน โดยบางโรงเรือนมีการสร้างบนบ่อปลา ซึ่งพื้นโรงเรือนเป็นไม้ไผ่ให้มูลไก่ตกลงไปเป็นอาหารปลาได้

2.1.4 วิธีการเลี้ยง

การเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทยนั้นจะใช้เวลาเลี้ยงประมาณ 40 - 50 วัน โดยมีวิธีการปฏิบัติดังต่อไปนี้ (วัลลภ,2545)

1) การจัดการก่อนนำลูกไก่เข้ามาเลี้ยงมีวิธีการปฏิบัติ ดังนี้

1.1 จัดเตรียมโรงเรือนและอุปกรณ์ต่างๆ

ก่อนนำไก่เข้ามาเลี้ยงต้องทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคภายในโรงเรือนและอุปกรณ์ต่างๆ ให้เรียบร้อยทั่วทุกซอกทุกมุม โดยการฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อให้ทั่วและทิ้งไว้ให้แห้ง

1.2 การจัดการปูพื้นคอก

เมื่อขายนไก่ออกแล้ว ควรรีบนำสิ่งรองพื้นและมูลไก่ออก ใช้วัสดุรองพื้นคอกที่ใหม่ แห้งและสะอาด เช่น แกลบ จี้เลื่อย ปูรองพื้นคอกให้หนาประมาณ 2 - 3 นิ้ว

1.3 การเตรียมที่ให้น้ำและอาหาร

ในระยะ 3 สัปดาห์แรกที่ทำให้น้ำควรเป็นกระติกหรือถังน้ำ วางเป็นจุดๆใกล้กับชายขอบรองฝาเครื่องกก ห่างไม่เกิน 30 เซนติเมตร สำหรับที่ให้อาหารจะจัดเตรียมไว้แต่ยังไม่จัดวางไว้ในกรงจนกว่าลูกไก่จะฟื้นตัวซึ่งเป็นเวลาประมาณ 4 ชั่วโมงหลังจากเริ่มกก ที่ให้อาหารในช่วงสัปดาห์แรกจะใช้ถาดแบนๆ

1.4 การเตรียมเครื่องกก

ก่อนลูกไก่มาถึงต้องอุ่นเครื่องกกให้ความร้อนได้ที่เสียก่อนหลายชั่วโมง จนแน่ใจว่าได้รับความอบอุ่นเรียบร้อยหรือปรับอุณหภูมิให้ถูกต้องตามความต้องการ โดยที่ไก่ 500 ตัว วงกกขนาด 3.76 ม. (45ตัว/ตารางเมตร)

2 การจัดการเมื่อลูกไก่มาถึงฟาร์มมีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ให้นำลูกไก่ออกจากกล่อง จัดลูกไก่เข้าภายใต้เครื่องกกทันทีเมื่อมาถึง โดยใช้มือช้อนลูกไก่ออกมา แล้วค่อยๆ วางลงภายใต้เครื่องกก ซึ่งภายใต้เครื่องกกควรมีแสงสว่าง ขนาด 25 แรงเทียน เพื่อให้ลูกไก่อยู่ในบริเวณเครื่องกกนี้

2.2 ให้ลูกไก่ได้กินน้ำทันที โดยก่อนหน้านี้อาจเตรียมถาดอาหารและน้ำไว้พร้อม และมีเพียงพอดับจำนวนลูกไก่ แต่ก่อนให้กินน้ำควรดูสุขภาพของลูกไก่เป็นส่วนก่อนคือ ถ้าลูกไกร้อนจัดก็อย่าเพิ่งให้น้ำ รอให้เย็นเป็นปกติเสียก่อนจึงให้กินน้ำได้

2.3 การตรวจดูความเรียบร้อยหลังจากนำลูกไก่เข้ากกแล้ว จะต้องตรวจอุณหภูมิของเครื่องกก ที่ให้น้ำและอาหาร สภาพทั่วไปของลูกไก่ เมื่อเรียบร้อยแล้วควรมีการบันทึกข้อมูลต่างๆ ทันที เช่น จำนวนไก่ที่นำมาเลี้ยง จำนวนไก่ตาย อุณหภูมิภายในโรงเรือน

3) การจัดการการเลี้ยงดูแม่ไก่ระยะแรกถึงอายุ 4 สัปดาห์ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การให้อาหาร ลูกไก่อายุ 1 ถึง 3 วันแรกหลังจากเอาใส่คอกใหม่ๆ ยังกินอาหารไม่เก่ง ควรใช้ภาชนะแบนๆ สำหรับลูกไก่จำเป็นต้องให้ลูกไก่เด็บโตได้เร็ว ในช่วงแรกของอายุคือ 1 วันถึง 3 สัปดาห์โดยให้อาหารที่มีคุณภาพสูงไปสร้างความเจริญเติบโตให้ได้มากที่สุด การให้อาหารช่วงๆ ไก่เล็กจะให้อาหารที่มีโปรตีนร้อยละ 22 ควรให้แต่น้อยแต่บ่อยครั้งจะช่วยให้อาหารใหม่ๆ ไก่จะกินอาหารได้มากขึ้น

3.2 การให้น้ำ น้ำสำหรับลูกไก่กินควรเป็นน้ำจืด สะอาด ใส่ภาชนะและวางไว้หลายๆ แห่ง เมื่อลูกไก่อายุมากกว่า 1 สัปดาห์ ควรเปลี่ยนเป็นรางน้ำเพราะการใช้ถังจะไม่สะดวกในการเติมน้ำ การวางที่ตั้งของรางน้ำไม่ควรอยู่เกินกว่า 2.5 เมตร เพราะไก่จะไม่เดินไปไกลกว่านี้ ระวังอย่าให้น้ำล้นหรือหกลงพื้น เพราะอาจเป็นสาเหตุให้ไก่เป็นหวัดหรือโรคอื่นได้ง่าย

3.3 การให้วัคซีน การจัดโปรแกรมการให้วัคซีนที่ถูกต้องจะเป็นสิ่งประกันให้ไก่ปลอดโรคได้ โดยทั่วไปไก่เนื้อจะให้วัคซีนเฉพาะในระยะไก่เล็กเท่านั้น และจะให้วัคซีนเมื่อไก่มีสุขภาพแข็งแรงดีพอ โดยปกติจะให้วัคซีนดังนี้ คือ 5-7 วัน วัคซีนนิวคาสเซิลและหลอดลมอักเสบ และ 10-14 วัน วัคซีนกัมโบโร โดยใช้วิธีการหยอดเป็นวิธีแนะนำ

4) การจัดการการเลี้ยงดูไก่เนื้อ อายุ 5 สัปดาห์ ถึงการจับขาย

4.1 การให้อาหารและน้ำ อาหารไก่จะเปลี่ยนเป็นระยะสุดท้ายมีโปรตีนร้อยละ 18 การเปลี่ยนอาหารไกระยะสุดท้ายนี้ บางครั้งผู้เลี้ยงจะเปลี่ยนเมื่อไก่อายุ 21 วัน เพื่อที่จะ

ประหยัดค่าอาหาร เพราะอาหารระยะนี้ราคาถูกกว่า การเปลี่ยนอาหารไม่ควรเปลี่ยนอาหารกะทันหัน ควรค่อยๆ ผสมเปลี่ยนทีละน้อยเพื่อให้ไก่เคยชิน ควรแบ่งอาหารให้ 2 ครั้ง ใน 1 วัน คือ เช้าและบ่าย สำหรับการให้น้ำในระยะนี้ระดับรางน้ำควรติดตั้งให้อยู่สูงเหนือหลังในระดับกึ่งกลางระหว่างนัยน์ตากับแผ่นหลังของไก่ ไก่กินน้ำมากกว่าอาหารจึงจำเป็นต้องจัดน้ำกินที่สะอาดอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เพราะไก่กินอาหาร 1 กิโลกรัม จะกินน้ำ 2-3 กิโลกรัมแล้วแต่อุณหภูมิของอากาศสูงหรือต่ำ

4.2 การจับขาย ไก่ระยะ 38 -40 วัน มีน้ำหนักเฉลี่ย 2.00 -2.3 กิโลกรัม เป็นขนาดที่ตลาดมีความต้องการ โดยการจับและการส่งไก่ควรทำในตอนกลางคืนให้มีแสงสว่างน้อยที่สุด การจับไก่จะใช้ตาข่ายปิดกั้นให้เนื้อที่ภายในโรงเรือนเล็กลงเพื่อที่จะจับได้ง่ายขึ้น จะจับขาหรือแข้งไก่โดยจับไม่เกิน 4 -5 ตัว แล้วค่อยๆ ปล่อยลงกรงที่เตรียมไว้ ไม่ควรโยนทิ้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการบอบช้ำหรือได้รับบาดเจ็บหลังจากนั้นจึงค่อยจัดส่งไปยังแหล่งขายต่างๆ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรพันธสัญญา

เกษตรพันธสัญญาเป็นรูปแบบหนึ่งของการผลิตแบบจ้างเหมาซึ่งเป็นระบบการว่าจ้างให้ผู้รับจ้างผลิตดำเนินการผลิตสินค้าตามความต้องการของผู้ว่าจ้างโดยมีการตกลงไว้ล่วงหน้ากับผู้รับจ้างผลิตเกี่ยวกับราคา ปริมาณ คุณภาพ และเวลาในการส่งมอบสินค้า ระบบการจ้างเหมาช่วงการผลิตเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการ เช่น ความต้องการลดความเสี่ยง ลดต้นทุน หรือ อาจมาจากสาเหตุต้องการใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดการผลิตแบบจ้างเหมาที่กระทำในภาคเกษตรเป็นที่รู้จักกันในชื่อ หรือ “เกษตรพันธสัญญา” Contract Farming

คำว่า “เกษตรพันธสัญญา” (นฤมล, 2550) เป็นการทำเกษตรที่มีข้อตกลงกันระหว่างบริษัทหรือกลุ่มทุนกับเกษตรกรให้ทำการผลิต ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษรเช่น กรณีการเลี้ยงปลาในกระชัง ร้านค้าที่เป็นตัวแทนบริษัทจะตกลงกับเกษตรกรที่ต้องการเลี้ยงปลา ทางร้านสัญญาว่าจะช่วยเหลือ เรื่องพันธุ์ปลา อาหารปลา ความรู้การเลี้ยงปลา และตลาดปลา เป็นต้น ดังนั้นเกษตรพันธสัญญาจึงเป็นที่มาของแรงงานนอกระบบและสร้างปัญหาให้แก่เกษตรกรมากมาย เพราะบริษัท และห้างร้าน ต้องการหลีกเลี่ยงกฎหมายแรงงาน สร้างแนวทางใหม่โดยทำข้อตกลงเป็นเพียงสัญญา “จัดว่าจ้างทำของ” คล้ายกับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการรายเล็กที่จะต้องดูแลรับผิดชอบการลงทุนและความเสี่ยงต่อการผลิตเองทั้งหมด

สำหรับ ความเป็นมาของระบบพันธสัญญา เกษตรพันธสัญญาในประเทศไทย และระบบเกษตรพันธสัญญามีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ความเป็นมาของระบบพันธสัญญา

การผลิตในระบบเกษตรพันธะสัญญาปรากฏในประเทศพัฒนาแล้วในซีกโลกตะวันตกตั้งแต่ทศวรรษที่ 1950 ภายในทศวรรษที่ 1980 กว่าหนึ่งในสามของผลผลิตทางการเกษตร และร้อยละ 100 ของเนื้อสัตว์ปีก นม และ ผักในสหรัฐอเมริกา ส่วนในทวีปเอเชีย อินเดียเป็นประเทศหนึ่งที่มีระบบเกษตรพันธะสัญญาแพร่หลายทั้งในเชิงประเภทของผลผลิตและพื้นที่ เกษตรกรในพันธะสัญญาของอินเดียเผชิญปัญหาใกล้เคียงกับเกษตรกรไทย กล่าวคือ การปฏิเสธรับซื้อผลผลิต ความไม่โปร่งใสด้านมาตรฐานการผลิตของโรงงาน การส่งผลผลิตคืนโดยไม่มีเหตุผล กดราคาผลผลิต ผู้ว่าจ้างจ่ายเงินช้า เกษตรกรขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ ไม่ได้รับค่าจ้างตามเวลาที่กำหนด และ ไม่ได้รับการชดเชยเมื่อผลผลิตเสียหาย

2.2.2 เกษตรพันธะสัญญาในประเทศไทย

การผลิตในระบบเกษตรพันธะสัญญาไม่ใช่ปรากฏการณ์ใหม่ในประเทศไทย ดังที่มีผู้ให้ทัศนะว่า ไทยเป็นผู้บุกเบิกกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรแบบพันธะสัญญาในเอเชีย ทั้งนี้เป็นผลจากการสนับสนุนของรัฐบาลไทยในการผลิตไก่เนื้อตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 การสนับสนุนระบบจ้างเหมาการผลิตปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6

2.2.3 ระบบเกษตรพันธะสัญญา

มิติที่หลากหลายในระบบเกษตรพันธะสัญญาทำให้การพิจารณาการผลิตในระบบเกษตรพันธะสัญญากระทำได้หลายลักษณะ ดังนี้

1) พิจารณาจากรูปแบบการทำเกษตรพันธะสัญญา องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) เสนอว่า เกษตรพันธะสัญญามีหลายระบบ ขึ้นอยู่กับลักษณะของพืชหรือปศุสัตว์ วัตถุประสงค์หรือทรัพยากรที่บริษัทมีรวมทั้งเงื่อนไขของเกษตรกร ซึ่งหมายรวมถึงประสบการณ์ของเกษตรกรด้วยเงื่อนไขข้างต้น FAO จำแนกระบบเกษตรพันธะสัญญาออกเป็น 5 ระบบดังนี้

(1) ระบบรวมศูนย์ (The Centralized Model) เป็นรูปแบบการประสานในแนวดิ่ง โดยที่บริษัท รวบรวมซื้อผลผลิตจากเกษตรกรจำนวนมาก ก่อนที่จะนำเข้าสู่กระบวนการแปรรูปและบรรจุเพื่อส่งออกสู่ตลาด โดยทั่วไปในระบบนี้เกษตรกรจะได้รับการจัดสรรโควตาการผลิตก่อนเริ่มการผลิต กระบวนการควบคุมคุณภาพเป็นไปอย่างเข้มงวด ในประเทศไทยระบบการผลิตรูปแบบนี้พบมากในการผลิตไก่เนื้อ ผัก และ อ้อย

(2) ระบบนิวเคลียส (The Nucleus Estate Model) โดยทั่วไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบรวมศูนย์ (Centralized Model) กล่าวคือนอกจากผู้ว่าจ้างจะจ้างเกษตรกรผลิตแล้ว ยังดำเนินการผลิตด้วย

(3) ระบบพหุภาคี (The Multipartite Model) เป็นระบบพันธมิตรสัญญาที่มีฝ่ายต่างๆเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ ซึ่งในกรณีนี้อาจเป็นรัฐบาลท้องถิ่น หรือ สหกรณ์การเกษตร โดยภาคีที่เกี่ยวข้องอาจมีตั้งแต่สองหรือมากกว่าก็ได้

(4) ระบบไม่เป็นทางการ (The Informal Model) เป็นระบบที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลหรือบริษัทขนาดเล็ก ซึ่งรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตที่ไม่ต้องแปรรูป และมีลักษณะเป็นฤดูกาล เช่น ผัก ผลไม้ ดอกไม้ เป็นต้น

(5) ระบบมีคนกลาง (The Intermediary Model) เป็นระบบที่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งรับซื้อจากเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตรอีกทอดหนึ่งภายใต้ระบบพันธมิตรสัญญาข้างต้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ว่าจ้างกับเกษตรกรยังแตกต่างกันไปตามระดับของเงื่อนไขของสัญญา ดังจะนำเสนอต่อไป

2) พิจารณาจาก เงื่อนไขสัญญา ซึ่งโดยทั่วไปมี 3 ลักษณะ สัญญาในแต่ละลักษณะต่างส่งผลไม่เท่ากันต่อความเสี่ยงทั้งทางด้านการผลิตและการตลาดที่คู่สัญญาแบกรับ และที่สำคัญสัญญาเหล่านี้ไม่ได้มีลักษณะแบ่งแยกกัน ดังนี้

(1) สัญญาด้านการจัดหา (Procurement Contract) ซึ่งระบุเฉพาะเงื่อนไขการซื้อขาย

(2) สัญญาบางส่วน (Partial Contract) ซึ่งผู้ว่าจ้างจัดหาปัจจัยการผลิตบางส่วนและการซื้อขายเป็นไปตามราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

(3) สัญญาเบ็ดเสร็จ (Total Contract) ซึ่งผู้ว่าจ้างจัดหาและจัดการปัจจัยการผลิตทั้งหมดเกษตรกรเป็นเพียงเจ้าของที่ดินและแรงงานเท่านั้นในกรณีของไทย พบว่า เงื่อนไขสัญญาปรากฏในรูปแบบผสม กล่าวคือ มีทั้งที่ระบุเฉพาะเงื่อนไขการซื้อขาย และที่ระบุเงื่อนไขการซื้อขายและจัดหาปัจจัยการผลิตบางส่วน และจัดหา จัดการปัจจัยการผลิตทั้งหมดด้วย ในสัญญาที่ระบุเฉพาะเงื่อนไขการซื้อขาย ในหลายกรณีพบว่า เกษตรกรต้องใช้พันธุ์ อาหาร ปุ๋ย ยา รักษาโรค และยาฆ่าแมลงของบริษัทด้วย ส่วนในกรณีการจัดหาปัจจัยการผลิต นอกจากจะปรากฏในรูปของการให้เป็นสินเชื่อ (ซื้อเชื่อ) จากผู้ว่าจ้าง แล้ว ยังปรากฏในรูปของการที่ผู้ว่าจ้างเป็นผู้รับประกันในการจัดหาปัจจัยการผลิต

3) พิจารณาจากคู่สัญญา คู่สัญญาในระบบเกษตรพันธมิตรสัญญาจำแนกได้ดังนี้

(1) คู่สัญญาในระดับปัจเจก (Vertical Integration) หรือคู่สัญญาเชิงเดี่ยว เป็นการทำสัญญาระหว่างเกษตรกรในระดับปัจเจกกับผู้ว่าจ้าง หรือ ตัวแทนของผู้ว่าจ้าง ซึ่งมักปรากฏในลักษณะของธุรกิจ แบบครบวงจร เช่น การเลี้ยงไก่เนื้อ หมู ข้าวโพดหวาน เป็นต้น

(2) คู่สัญญาแบบกลุ่ม (Horizontal Integration) เป็นการทำสัญญาระหว่างกลุ่มเกษตรกร กับผู้ว่าจ้าง ซึ่งผู้ว่าจ้างหรือผู้ซื้อ ก็อาจรวมกลุ่มได้เช่นกัน เช่น สัญญาระหว่าง

ชาวไร่ อ้อยกับโรงงาน สมาคมชาวไร่ อ้อยติดต่อกับสมาคมโรงงานน้ำตาล เป็นต้น เกษตรพันธะ สัญญาในปัจจุบันปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ และอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกัน ความแตกต่างของ สัญญาเป็นผลจาก ชนิดของผลผลิต ผู้เกี่ยวข้องในสัญญา เกษตรกร เทคโนโลยีการผลิตและ บริบทการผลิต

2.3 แนวคิดด้านความพึงพอใจ

การศึกษาครั้งนี้ผู้ทำการวิจัยจะทำการศึกษาในส่วนของความหมายของความพึงพอใจ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจและทฤษฎีความพึงพอใจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ความหมาย

ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือ ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการ ตอบสนอง หรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่ลดลง เกิดขึ้น จากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง (ชรินิ, 2530)

ความพึงพอใจหมายถึง ความต้องการได้บรรลุเป้าหมายพฤติกรรม ที่แสดงออกมาก็ จะมีความสุข สังกัดได้จากสายตา คำพูดและการแสดงออก (หลุย, 2533)

2.2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจ

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจ นอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในของแต่ละ บุคคลแล้ว ยังมีผลกระทบจากปัจจัยภายนอก ซึ่งทำให้ผู้บริโภคต้องเสาะหาข่าวสารเพิ่มเติม โดย อาจสรุปปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้บริโภค ดังนี้ (ยุพาวดี , 2533)

1) ความต้องการส่วนบุคคล แม้ว่ารายได้เป็นปัจจัยที่กำหนดความต้องการด้าน อาหาร เสื้อผ้า โดยที่อารมณ์ที่ต้องการของผู้บริโภคเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดความพึงพอใจ

2) ความต้องการที่จะใช้ ผู้บริโภคแต่ละบุคคลจะได้รับความกดดันที่ทำให้กิจกรรม หนึ่งมากกว่าอีกกิจกรรมหนึ่ง และความพึงพอใจในสินค้าชนิดใดของผู้บริโภคย่อมเกิดจาก รายการผลิตภัณฑ์ที่จัดสรรไว้แล้ว

3) ระดับแรงจูงใจ ของผู้บริโภคมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดความพึงพอใจ สินค้ายี่ห้อใดๆ จะไปรวมอยู่ในรายการจัดลำดับความพึงพอใจจนกว่าจะมีแรงจูงใจที่มากพอจะ กระตุ้นให้ผู้บริโภครู้สึกได้ว่าคนยังขาดแคลนสินค้าอยู่ ในปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูงสินค้าแต่ละ ชนิด แต่ละยี่ห้อ จะมีผลกระทบซึ่งกันและกัน และเป็นผลให้ความต้องการในตัวสินค้าใดตัวหนึ่ง ถูกเลื่อนเวลาออกไป

4) ประสบการณ์ในสินค้าอื่นๆ ประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับสินค้าจะเป็นสิ่งสำคัญในการวัดความพึงพอใจของแต่ละบุคคล

5) ราคา เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่กำหนดความพึงพอใจของผู้บริโภคเพราะราคาสินค้ามีผลกระทบโดยตรงต่อรายได้ ผู้บริโภคนิยมพิจารณาราคาว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อหรือแลชนิดสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการตัดสินใจเป็นไปอย่างเร่งด่วน ผู้มีรายได้สูงสามารถซื้อสินค้าบางอย่างได้ก่อนผู้ที่มีรายได้ที่ต่ำกว่า

6) การรับรู้ข่าวสารของผู้บริโภค การได้รับข่าวสารเป็นสิ่งช่วยในการตัดสินใจของผู้บริโภค การสนับสนุนความคิดซึ่งมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม

2.2.3 ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ผู้รับบริการย่อมมีความต้องการและคาดหวังในการรับบริการทุกครั้ง เมื่อไปรับบริการประสบสถานการณ์ที่เป็นจริง เปรียบเทียบกับความต้องการก่อนไปรับบริการและแสดงออกมาเป็นระดับความพึงพอใจ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ (พูนศิริ, 2544)

1) ความพึงพอใจที่ตรงกับความต้องการเป็นการแสดงความรู้สึกดี ความสุขของผู้รับบริการเมื่อได้รับการบริการที่ตรงกับความคาดหวังที่มีอยู่

2) ความพึงพอใจที่เกินความคาดหวัง เป็นการแสดงความพึงพอใจรู้สึกปลาบปลื้มหรือประทับใจของผู้รับบริการ เมื่อได้รับการบริการเกินความคาดหวังที่มีอยู่

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกชัย และคณะ (2545) ได้ทำการศึกษาต้นแบบระบบส่งเสริมการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการส่งเสริมการเกษตรซึ่งประกอบด้วยระบบการทำงานในพื้นที่ และระบบสนับสนุนการทำงานในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในลักษณะวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research, PAR) ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง เขต อำเภอ ตำบล และเกษตรกรในตำบลเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยตั้งแต่ต้น ดำเนินการในพื้นที่ 4 จังหวัด คือ พัทลุง ราชบุรี นุรีรัมย์ และพิษณุโลก

ผลการวิจัยพบว่าระบบการทำงานในพื้นที่ซึ่งใช้ศูนย์บริการ เป็นกลไกขับเคลื่อนประกอบด้วยการทำงาน และบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนภาครัฐ เอกชนแบบบูรณาการ จากการดำเนินจัดกระบวนการเรียนรู้กับชุมชนโดยใช้เวทีตำบล 5 เวที เวทีหมู่บ้าน 5 เวทีในแต่ละตำบล ร่วมกับการศึกษาดูงาน ส่งผลให้การคัดเลือกคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นตัวแทนของชุมชนอย่างแท้จริง

คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ เข้าใจบทบาทของตนเองอย่างชัดเจน จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์บริการฯ เพื่อพัฒนาชุมชนของตนเองมากขึ้น เช่น จัดเวทีเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี จัดเวทีเครือข่ายเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเกษตรกรเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้บริการทางด้านการเกษตรต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการของชุมชนมากขึ้น นอกจากนี้ชุมชนได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ รู้จักคิดบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเองและการพัฒนาชุมชนของตนเองที่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ส่วนเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมจัดเวทีชุมชนได้เรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาและเกิดทักษะในบทบาทวิทยากรกระบวนการและถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมทั้งปรับเปลี่ยนทัศนคติและวิธีการทำงานจากบทบาทผู้ชี้นำเป็นผู้ประสานงาน สนับสนุน บริการ และอำนวยความสะดวกแก่ชุมชน เพื่อให้การพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ดำเนินไปได้ด้วยดีส่งผลให้เกษตรกรมีความเชื่อถือศรัทธามากยิ่งขึ้น

ระบบสนับสนุนการทำงานในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาพบว่า ระบบข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลที่จัดเก็บจากชุมชน ควรจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและอยู่ในรูปที่ใช้งานได้ง่าย เช่น แผนที่ รูปภาพ และควรจัดเก็บ ประมวลผลข้อมูลให้เป็นข้อมูลสารสนเทศ และเชื่อมโยงข้อมูลในทุกระดับตั้งแต่ส่วนกลาง จังหวัดและตำบล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ และสามารถนำไปใช้ระบอโยชน์ในการวางแผนการผลิตเพื่อพัฒนาชุมชนตนเอง ระบบพัฒนาบุคลากร ควรจัดให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับจังหวัดและอำเภอตามระบบส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาจนเกิดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเป็นวิทยากรกระบวนการ โดยร่วมเรียนรู้ในการจัดเวทีชุมชน ตลอดจนใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการพัฒนาบุคลากร ระบบติดตาม นิเทศงาน และประเมินผล เน้นรูปแบบดำเนินการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เจ้าหน้าที่มีทัศนคติที่ดีต่อการติดตามและนิเทศงานซึ่งเป็นการช่วยแก้ไขปัญหในพื้นที่ และนำผลจากการประเมินผลมาใช้พัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

สุภชัย (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องศักยภาพและกลยุทธ์ของการเลี้ยงไก่ไข่แบบพันธะสัญญาในจังหวัด นครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของการเลี้ยงไก่ไข่แบบพันธะสัญญาในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคในการเลี้ยง เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการเลี้ยงไก่ไข่แบบพันธะสัญญา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากเกษตรกร ผู้เลี้ยงไก่ไข่แบบพันธะสัญญาในอำเภอท่าศาลา สิชล และทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 40 ราย และผู้ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่แบบพันธะสัญญา จำนวน 5 ราย

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่แบบพันธะสัญญาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 45 ปี ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า นับถือศาสนาพุทธ มีรายได้เฉลี่ย

ต่อครัวเรือนต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาท ในขณะที่มีค่าใช้จ่ายต่อครัวเรือนต่อเดือน 5,001 - 7,500 บาท และทั้งหมดเป็นคนที่มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนท้องถิ่นนี้ ส่วนผู้ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่แบบพันธะสัญญาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 45 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี นับถือศาสนาพุทธ สถานภาพสมรส มีรายได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาท และเป็น คนที่มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนท้องถิ่นนี้เช่นกัน

ผลการศึกษาปัจจัยภายในที่มีผลต่อธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่แบบพันธะสัญญาในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ทั้งเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่และผู้ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ประกอบธุรกิจ การเลี้ยงไก่ไข่เป็นอาชีพหลัก มีรูปแบบการเลี้ยงเป็นแบบเจ้าของคนเดียว ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่มากกว่า 5 ปี มีที่ดินเป็นของตนเอง แหล่งเงินทุนมาจากการกู้ยืมในระบบ ซึ่งไก่ไข่ที่เลี้ยงในขณะนี้ มี 1,000 - 3,000 ตัว ส่วนผู้ส่งเสริมทำการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่มากกว่า 10,000 ตัว และทั้งสองฝ่ายต่างมีความคิดเห็นว่าการเลี้ยงไก่ไข่อยู่ในช่วงของการเติบโตเต็มที่ มีทิศทางเป็นธุรกิจเกษตรที่มีบทบาทระดับประเทศ เหตุผลที่เกษตรกรเลือกเลี้ยงไก่ไข่แบบพันธะสัญญาเนื่องจาก ไก่ไข่สามารถขายได้ง่ายเพราะมีการบริโภคทุกวัน ในขณะที่ผู้ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ทำการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่เนื่องจากทั้งหมดเคยเป็นผู้เลี้ยงไก่ไข่มาก่อน

ปัญหาการเลี้ยงไก่ไข่ที่พบ ได้แก่ ขาดเงินทุนเพื่อเสริมสภาพคล่อง ปัญหาด้านคุณภาพไก่ไข่และไข่ไก่ไม่สม่ำเสมอ ขาดมาตรฐานในการเลี้ยง ในขณะที่ ผู้ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่โดยรวมไม่ค่อยจะมีปัญหามากนัก แต่มีปัญหาบางประการได้แก่ ปัจจัย การผลิตมีราคาแพงขึ้น ในส่วนของแรงงานจ้าง พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงาน ในขณะที่ผู้ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่มีการจ้างแรงงาน โดยมีแรงงานจ้างจำนวน 1-2 คน ซึ่ง ทั้งสองฝ่ายต่างก็ไม่มีปัญหาด้านแรงงาน และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรใดๆ เลย จึงทำให้ ขาดข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย

จากการศึกษาศักยภาพและกลยุทธ์ของการเลี้ยงไก่ไข่แบบพันธะสัญญาในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า คุณภาพแรงงาน คุณภาพไก่ไข่ สภาพพื้นที่ ทำเล ที่ตั้ง และมาตรฐาน การผลิต เป็นจุดแข็งของธุรกิจ ข้อจำกัดที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ประสิทธิภาพการผลิต มาตรฐาน การผลิต และต้นทุนการผลิต ส่วนปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ ความมั่นคงของกลุ่มพันธะสัญญา ความชัดเจนของรูปแบบพันธะสัญญา ความเพียงพอของปัจจัยการผลิต เช่น วัตถุดิบต่างๆ และความต้องการไก่ไข่และไข่ไก่ในการแปรรูป และข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ความเพียงพอของปัจจัยการผลิต เช่น วัตถุดิบต่างๆ ความหลากหลายของตลาด ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ และนโยบายภาครัฐ

กิตติศักดิ์ (2547) ได้ทำการศึกษา การเกษตรแบบพันธะสัญญาเพื่อการตลาด สิ่งแวดล้อม:กรณีศึกษาการปลูกหน่อไม้ฝรั่งในตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

โดยมี วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ ศึกษาสิ่งจูงใจเกษตรกรในการตัดสินใจปรับเปลี่ยนจากการปลูกต้นพืชชนิดอื่นมาปลูกหน่อไม้ฝรั่งแบบมีพันธะสัญญาและเพื่อศึกษาเงื่อนไขของการเกษตรแบบมีพันธะสัญญาและการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมของเกษตรกร ผู้วิจัยได้เลือกตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นพื้นที่ศึกษา และประชากรที่ศึกษาคือเกษตรกรที่ทำการผลิตหน่อไม้ฝรั่งแบบพันธะสัญญากับบริษัทกำแพงแสนคิมเมอร์เซียน จำกัด เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย การรวบรวมเอกสารทางราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา โดยใช้แบบสอบถามแบบวิเคราะห์แต้มคะแนน(Point Score Analysis)งจูงใจที่มีต่อการตัดสินใจของเกษตรกร การศึกษาถึงเงื่อนไขของการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อมและการผลิตและการผลิตแบบพันธะสัญญาต่อพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมของเกษตรกร ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า สิ่งจูงใจของเกษตรกรในการตัดสินใจปรับเปลี่ยนจากการปลูกพืชชนิดอื่นมาปลูกหน่อไม้ฝรั่งแบบพันธะสัญญามีความสัมพันธ์กัน เกษตรกรขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจหลายประการ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านส่วนบุคคล และด้านเศรษฐกิจ สิ่งจูงใจให้เกษตรกรตัดสินใจปรับเปลี่ยนมาปลูกหน่อไม้ฝรั่งในระดับต้นๆ ได้แก่ สิ่งจูงใจทางการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อม

ส่วนเงื่อนไขของการเกษตรแบบมีพันธะสัญญา และมีการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมของเกษตรกร คือ เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนจากการใช้สารเคมีในการป้องกันและการกำจัดศัตรูพืชมาใช้สารสกัดชีวภาพและสารสกัดจากพืชสมุนไพรแทน อันเป็นผลมาจากความต้องการของเกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนจากการใช้สารเคมีมาใช้สารสกัดชีวภาพและพืชสมุนไพรในการดูแลรักษาหน่อไม้ฝรั่ง ซึ่งมีผลทำให้สุขภาพของเกษตรกรดีขึ้น และเกษตรกรมีสุขภาพทางด้านจิตใจที่ดีขึ้น เกษตรกรมีการดูแลสุขภาพแวดล้อมบริเวณที่ทำการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งเป็นอย่างดี รวมทั้งกระบวนการผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่ปลอดภัยจากสารเคมี

ถวิล (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในจังหวัดตากต่อการปลูกมันฝรั่งแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัท เบอร์ลี่ ยุคเกอร์ ฟู้ด จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรในจังหวัดตากต่อการปลูกมันฝรั่งแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัท เบอร์ลี่ ยุคเกอร์ ฟู้ด จำกัด และศึกษาถึงปัญหาต่างๆ ตลอดจนข้อเสนอแนะของเกษตรกร โดยประชากรที่ศึกษาเป็นเกษตรกรที่ทำสัญญาปลูกมันฝรั่งแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเบอร์ลี่ ยุคเกอร์ ฟู้ด จำกัด จำนวน 77 ราย การรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือน 4 -6 คน มีสมาชิกที่ใช้แรงงานต่อครัวเรือน 1 -3 คน และใช้พื้นที่ในการปลูกมันฝรั่ง 11 -20 ไร่ต่อรายมากที่สุด โดยส่วนใหญ่เป็นการเช่าพื้นที่ปลูก และเงินทุนในการปลูกมันฝรั่งเป็นเงินของเกษตรกรเอง รองลงมาเป็นเงินทุนที่ยืมจากบริษัทโดยที่ความพึงพอใจของเกษตรกรในจังหวัดตาก ต่อการปลูกมันฝรั่งแบบมีสัญญาผูกพันกับ เบอร์ลี่ ยุคเกอร์ ฟู๊ด จำกัด แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านรายละเอียดในสัญญาและการปฏิบัติตามสัญญาการปลูกมันฝรั่ง ในด้านของรายละเอียดในสัญญาการปลูกมันฝรั่ง พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในเรื่องต่างๆ ในระดับมาก ยกเว้นเรื่องข้อกำหนดเกี่ยวกับหัวพันธุ์ ส่วนในด้านของการปฏิบัติตามสัญญาการปลูกมันฝรั่งพบว่า เกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในเรื่องต่างๆ มาก ยกเว้นเรื่องความสะอาดของจตุรัสซื่อและเรื่องความปลอดภัยของจตุรัสซื่อที่เกษตรกร ที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของบริษัทยุคเกอร์ ฟู๊ด จำกัด แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจการของพนักงานและด้านการบริการความพึงพอใจในเรื่องการบริการข้อมูลข่าวสารและอื่นๆ โดยที่ในด้านของการบริการพนักงาน พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในเรื่องต่างๆ ทุกเรื่องในระดับมาก ส่วนในด้านของการบริการข้อมูลข่าวสารและอื่นๆ พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการด้านข้อมูลข่าวสารอื่นๆ ในเรื่องต่างๆ ในระดับมาก ยกเว้น เรื่องเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ไม่ทันสมัย และเรื่องสถานที่ทำการบริษัทที่เกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ปัญหาด้านรายละเอียดในสัญญาการปลูกมันฝรั่ง ที่เกษตรกรพบมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านข้อกำหนดเกี่ยวกับราคาหัวพันธุ์ ด้านข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพของหัวพันธุ์และด้านข้อกำหนดกับระดับราคารับซื้อผลผลิต ส่วนปัญหาในด้านการปฏิบัติตามสัญญาการปลูกมันฝรั่งที่เกษตรกรพบมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของหัวมันฝรั่งมีปัญหาเกี่ยวกับราคารับซื้อผลผลิตและปัญหาภาชนะบรรจุภัณฑ์ที่จัดหาให้เกษตรกร ในด้านปัญหาที่เกี่ยวกับการปลูกและการดูแลรักษามันฝรั่ง เกษตรกรพบปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลงมากที่สุด

ธีรวิทย์ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติของเกษตรกรแบบโรงเรียนปิดในโครงการรับจ้างเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติของการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรียนปิดของเกษตรกรในโครงการรับจ้างเลี้ยง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรกับความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรียนปิด และปัญหา อุปสรรค และความต้องการของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรียนปิด โดยกลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่เกษตรกรผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการฟาร์ม และเป็นผู้จัดการการเลี้ยงไก่เนื้อเอง ไม่ต่ำกว่า 80% โดยการประเมินของนักสัตวบาลส่งเสริมของบริษัทแบบโรงเรียนปิดใน

โครงการรับจ้างเลี้ยงของบริษัทรุงเทพผลิตผลอุตสาหกรรมการเกษตร จำกัด ในจังหวัด เชียงใหม่และลำพูน ซึ่งมีเกษตรกรจำนวน 82 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด การทดสอบสมมุติฐานโดยใช้การ วิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยวิเคราะห์แบบขั้นตอน และใช้ค่าทดสอบ t-test

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45.26 ปี ส่วนใหญ่จบ การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อกับบริษัทเฉลี่ย 7.49 ปี รายได้รวมก่อนหักค่าใช้จ่ายของครอบครัวในรอบ 1 ปี เฉลี่ย 168641.46 บาท/ปี จำนวนไก่เนื้อที่ เลี้ยงต่อรุ่นทั้งหมดในฟาร์มเฉลี่ย 6976.51 ตัว มูลค่าของโรงเรือนและอุปกรณ์การเลี้ยงไก่เนื้อ เฉลี่ย 612436.56 บาท การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่สัตวบาลเฉลี่ย 4.46ครั้ง/เดือน สำหรับการรับ ข่างสารเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อได้รับเอกสารจากหนังสือพิมพ์เฉลี่ย 2.89 ครั้ง/ปี

ซึ่งส่วนความรู้ในการเลี้ยงไก่แบบโรงเรือนปิดอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยกับ 0.85 คะแนน จาก คะแนนเต็ม1.00 คะแนน และพบว่าความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิดของ เกษตรกรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนครั้งในการรับข่าวสารเกี่ยวกับการ เลี้ยงไก่เนื้อจากเอกสาร ทักษะคิดในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิดเป็นทักษะคิดที่ดี มีคะแนน เฉลี่ยเท่ากับ 2.665 คะแนน จากคะแนนเต็ม 3.00 คะแนน และไม่พบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับทักษะคิดในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิดของเกษตรกร

การปฏิบัติในการเลี้ยงไก่แบบโรงเรือนปิดอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.283 คะแนน จากคะแนนเต็ม 3.00 คะแนน และพบว่าการปฏิบัติในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบ โรงเรือนปิดของเกษตรกรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการศึกษา และรายได้ รวมก่อนหักค่าใช้จ่ายของครอบครัวเกษตรกร

ส่วนปัญหาและความต้องการในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิดเกษตรกรระบุมามาก ที่สุดคือ ปัญหาขาดแคลนเงินทุน ปัญหาผลการเลี้ยงไม่ดี ความต้องการให้ลูกไก่มีคุณภาพสูงขึ้น กว่าเดิมและความต้องการได้รับเงินทุนอุดหนุนในการเลี้ยงไก่เนื้อจากทางราชการ ตามลำดับ และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้คือ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรมีการฝึกอบรม และจัดทำสื่อการส่งเสริมรูปแบบต่างๆ ในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิดที่มีความเหมาะสมกับ เกษตรกรให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้ระดับของความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบ โรงเรือนปิดของเกษตรกรเพิ่มขึ้น หรือมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นรินทร์ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น แบบมี พันธะสัญญา ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาความพึงพอใจของ เกษตรกร ต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญากับบริษัทสันติภาพเทรดดิ้ง จำกัด ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร กับความพึง

พอใจของเกษตรกรต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นและศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีพันธะสัญญาของเกษตรกร ประชากรที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรที่ร่วมโครงการปลูกมะเขือญี่ปุ่นแบบมีสัญญากับบริษัทสันติภาพเทรดดิ้ง จำกัด ทั้งหมดที่ร่วมโครงการในเขตพื้นที่อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า อำเภอบุชนวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนเกษตรกรทั้งสิ้น 272 ราย การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า พื้นฐานของเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.5 เป็นเพศชาย และสาวนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 36-45ปี โดยอายุเฉลี่ย 43.43 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.0 เป็นชาวไทย มีพื้นที่ทำกินเฉลี่ย 1.93 ไร่/ราย ร้อยละ 66.9 มีแรงงานในครัวเรือน 1-2 คน และร้อยละ 64.7 ไม่มีการจ้างแรงงานในการปลูก มีรายได้จากการขายมะเขือม่วง รวมเฉลี่ย 27848.31 บาท/รุ่น เกษตรกรทั้งหมดได้รับสินเชื่อการปลูกมะเขือม่วงจากบริษัท ส่วนใหญ่ร้อยละ 45.3 เก็บเกี่ยวในช่วงเวลา 06.00-07.00 น. ส่วนใหญ่ร้อยละ 43.0 พบเจ้าหน้าที่ส่งเสริม 3-4 ครั้ง/เดือนระยะทางจากพื้นที่ปลูกถึงโรงงานเฉลี่ย 159.59 กิโลเมตร

โดยที่ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีพันธะสัญญา พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อสินเชื่อการเกษตร พนักงานรับซื้อผลผลิต การเข้ารับซื้อผลผลิตในพื้นที่ การรักษาคุณภาพผลผลิต และการกำหนดวันเวลาซื้อขายผลผลิตในระดับมาก ส่วนในประเด็นการเตรียมการปลูก การจัดหาต้นกล้า และวัสดุการเกษตรให้เกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้คำแนะนำ การกำหนดมาตรฐานการรับซื้อผลผลิตตามเกรด เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

จากการทดสอบสมมุติฐาน เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีพันธะสัญญา พบว่า มีเพียงตัวแปรเดียวคือ รายได้จากการขายมะเขือม่วงญี่ปุ่นที่มีความสัมพันธ์ทางเดียวกับความพึงพอใจของเกษตรกร นั่นคือ เกษตรกรมีรายได้จากการขายมะเขือม่วงญี่ปุ่นมากเท่าใด จะมีความพึงพอใจต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีพันธะสัญญามากขึ้นตามส่วน อายุ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร และจำนวนแรงงานมีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับความพึงพอใจของเกษตรกร นั่นคือ เกษตรกรที่มีอายุมาก มีพื้นที่เกษตรมาก และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนมาก จะมีความพึงพอใจต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีพันธะสัญญาน้อย

ปัญหาอุปสรรคต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นเรียงลำดับความสำคัญคือ 1) ปัญหาด้านต้นกล้ามะเขือม่วงญี่ปุ่น 2) ปัญหาด้านการขนส่ง 3) ปัญหาด้านการส่งเสริม 4) ปัญหาด้านการรับซื้อผลผลิต และ 5) ปัญหาผลผลิตไม่สามารถนำมาขายได้วันต่อวัน และข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรมีความใส่ใจเพิ่มมากขึ้น ในการให้ความรู้และช่วยเหลือเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะมีผลให้รายได้ของเกษตรกรเพิ่มสูงขึ้น

นพเก้า (2548) ได้ทำการศึกษาหนึ่งหมู่บ้าน สองวิถีการเกษตร : กรณีศึกษาบ้านชะโนด ตำบลชะโนดน้อยอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเหตุผลที่ทำให้ชาวบ้านบ้านชะโนดเข้าร่วมการผลิตแบบพันธะสัญญาและเกษตรประณีต กระบวนการให้การศึกษารเรียนรู้ของหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนการทำเกษตรพันธะสัญญาและการทำเกษตรประณีต และเพื่อศึกษาผลต่อชีวิตของชาวบ้านและชุมชน จากการทำเกษตรพันธะสัญญาและการทำเกษตรประณีตการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การค้นคว้าหาข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิ ตลอดจนการใช้ประสบการณ์จากการร่วมปฏิบัติงานจริงของผู้ศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้ปรากฏว่า เหตุผลที่ทำให้ชาวบ้านเข้าร่วมการผลิตการทำเกษตรแบบพันธะสัญญา คือ ต้องการเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว และความมั่นคงด้านตลาด ส่วนชาวบ้านที่ทำเกษตรแบบประณีตให้เหตุผลว่า ต้องการที่จะลดต้นทุนในการทำเกษตรแบบใช้สารเคมี ความอยากรู้ อยากลองทำการเกษตรปลอดสารพิษ และเป็นประโยชน์ที่มีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในด้านกระบวนการให้การศึกษารเรียนรู้ของกลุ่มเกษตรแบบพันธะสัญญา พนักงานส่งเสริมการเกษตรของบริษัทที่ทำสัญญากับชาวบ้านเป็นผู้ไปให้ความรู้ในพื้นที่ โดยมีกระบวนการดังนี้ การศึกษาดูงาน การอบรม และการสอนเทคนิคการทำงานให้แก่ชาวบ้าน

ส่วนในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรแบบประณีต ซึ่งมีองค์กรพัฒนาเอกชน คือ โครงการฟื้นฟูต้นทุนชีวิตชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ส่งเสริม มีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างการค้าดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างเสริมการพัฒนาขีดความสามารถในการพึ่งตนเอง โดยมีการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านจิตสำนึกและทักษะในการประกอบอาชีพ โดยโครงการฟื้นฟูต้นทุนชีวิตชุมชนท้องถิ่นได้ดำเนินการร่วมกับสมาชิกในการขับเคลื่อนกิจกรรมที่กำหนดขึ้น เป็นเรื่องสนองวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นในหลายมิติที่ประกอบกันอยู่ และเป็นฐานองค์ประกอบที่จะฟื้นฟูขีดความสามารถการพึ่งและพัฒนาตนเอง

ซึ่งมีกระบวนการคือ การอบรม การศึกษาดูงาน การทดลองในไร่นา การประชุม และระบบข้อมูลด้านผลต่อชีวิตของชาวบ้านและชุมชนที่ทำเกษตรแบบพันธะสัญญากับการทำเกษตรแบบประณีต ซึ่งจะมอง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสุขภาพของชาวบ้านและสิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่า

1) ด้านเศรษฐกิจในการทำเกษตรแบบพันธะสัญญาเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวบ้านมากขึ้น โดยการทำเกษตรแบบพันธะสัญญาจะมุ่งที่จะขายผลผลิตมากกว่าจะนำมาบริโภคเอง ส่วนการทำเกษตรแบบประณีตจะมุ่งการพึ่งตนเองให้ได้ในด้านการดำรงชีวิตเป็นหลัก

2) ด้านสังคม การทำการเกษตร 2 กลุ่ม ส่งผลทางด้านสังคมซึ่ง 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะความสัมพันธ์ในครัวเรือน และลักษณะความสัมพันธ์ในชุมชน ในลักษณะของ

ความสัมพันธ์ในครัวเรือนการทำงานอยู่กับบ้าน การกลับมาช่วยพ่อแม่ทำการเกษตร สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดครอบครัวที่อบอุ่น เกิดการส่งต่อถึงประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ จากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง และช่วยลดปัญหาสังคมที่จะตามมาได้ ซึ่งในการทำเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม นี้จะมีความสัมพันธ์ในครัวเรือนที่คล้ายกัน และ

3) ด้านสุขภาพของชาวบ้านและสิ่งแวดล้อมในชุมชน การทำเกษตรแบบพันธะสัญญา ต้องใช้ยาปราบศัตรูพืชส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง โดยเฉพาะกับตัวเจ้า และสิ่งแวดล้อมส่งผลให้ระบบนิเวศเสีย ส่วนการเกษตรแบบประณีต เป็นการส่งเสริมการนำวัสดุที่ได้จากธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทำให้ระบบนิเวศมีความสมดุลกัน ส่วนผลต่อตนเองนั้นได้จากการได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัย ทำให้ร่างกายแข็งแรง

สุกัลักษณ์ (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหาและแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการเกษตรแบบมีสัญญาผูกพัน โดยกลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรผู้ปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ของเกษตรกรทั้งหมด 1636 คน

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันมีอายุเฉลี่ย 44.82 ปี มีการศึกษาระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงปีที่ 6 มีการใช้เทคโนโลยีในระดับปานกลาง ระยะทางแหล่งผลิตการขายนะเทศเฉลี่ย 9799.15 บาทต่อฤดูกาล พื้นที่ปลูกมะเขือเทศเฉลี่ย 2.03 ไร่ มีการใช้แรงงานในครัวเรือนปลูกมะเขือเทศเฉลี่ย 2.84 คน และได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากบุคคลในครอบครัว

ระดับแรงจูงใจด้านการตลาดและราคาอยู่ในระดับปานกลาง โดยแรงจูงใจด้านการตลาดและราคามากที่สุดในการปลูกลงมะเขือเทศส่งโรงงานสามารถขายได้แน่นอน เพราะบริษัทจะต้องรับซื้อ โดยที่มีระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปางอยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจมากที่สุดในประเด็นความสะดวกในการขอรับใบนำหน้าจากบริษัท และประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือความพึงพอใจในการบริการตรวจเยี่ยมแปลงมะเขือเทศของเจ้าหน้าที่บริษัท

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันมีความสัมพันธ์กับระยะทางจากแหล่งผลิตถึงโรงงาน รายได้สุทธิจากการขายนะเทศ ความเชื่อที่มีต่อบริษัท สำหรับอายุ ระดับการศึกษา พื้นที่ปลูกมะเขือเทศ การใช้เทคโนโลยีการผลิต และแรงจูงใจด้านการตลาดและราคาไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจแต่อย่างใด

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันที่พบคือ การรบกวนของศัตรูมะเขือเทศ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นไม่เพียงพอ ความสะดวกในการรับซื้อผลผลิต ราคาผลผลิต การตรวจเยี่ยมแปลงปลูกของเจ้าหน้าที่บริษัทไม่ทั่วถึง และการรับเงินไม่ตรงเวลา

อนุชาติ (2548) ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดหวานในจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาเปรียบเทียบเกษตรกรที่ทำสัญญาข้อตกลงและไม่ทำสัญญาข้อตกลง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงถึงสภาพทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดหวาน เพื่อลักษณะการผลิตและการจัดการด้านการตลาด วิเคราะห์และเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดหวานระหว่างเกษตรกรที่ทำสัญญาข้อตกลงและไม่ทำสัญญาข้อตกลง ปัญหา อุปสรรคในการผลิตและการตลาดข้าวโพดหวานของเกษตรกร ตลอดจนความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการทำสัญญาข้อตกลงและไม่ทำสัญญาข้อตกลง ปีการเพาะปลูก 2548/2549 ในจังหวัดสงขลา

โดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดหวานทั้งหมด 60 ราย เป็นเกษตรกรที่ทำสัญญาข้อตกลงและไม่ทำสัญญาข้อตกลง กลุ่มละ 30 ราย โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาด้วยสถิติอย่างง่าย และการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้สถิติ T (t-Statistics)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 43.9 ปี สถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 90.0 มากกว่าครึ่งจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.9 คน ช่วยทำเกษตรเฉลี่ย 1.8 คน เกษตรกรทั้งสองกลุ่มร้อยละ 63.6 เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ในจำนวนนี้ร้อยละ 75.8 ได้ประโยชน์จากการรวมกลุ่ม ในเรื่องการรับทราบข่าวสาร เกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนยางเป็นอาชีพหลักและข้าวโพดหวานเป็นอาชีพรอง มีรายได้จากอาชีพหลักเฉลี่ย 152,678.3 บาทต่อปี และมีรายได้จากอาชีพรองเฉลี่ย 34,644.0 บาทต่อปี และเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้เงินของตัวเองในการปลูกข้าวโพดหวาน ลักษณะการผลิตส่วนใหญ่เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 4.1 ปี สาเหตุสำคัญในการเลือกปลูกข้าวโพดหวาน คือ ดูแลรักษาง่าย คิดเป็นร้อยละ 86.7 เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 3.7 ไร่ มีการใช้เมล็ดพันธุ์เฉลี่ย 1 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรที่ทำสัญญาข้อตกลงจะขายข้าวโพดหวานให้บริษัทที่ทำสัญญาทั้งหมด

ส่วนเกษตรกรที่ไม่ทำสัญญาข้อตกลงส่วนใหญ่จะขายผลผลิตให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น ต้นทุนรวมเฉลี่ยในการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกรที่ทำสัญญาข้อตกลงเท่ากับ 5,065.5 บาทต่อไร่ ซึ่งน้อยกว่าเกษตรกรที่ไม่ทำสัญญาข้อตกลงที่มีต้นทุนรวมเฉลี่ยสูงถึง 5,891.7 บาทต่อไร่ ผลผลิตและกำไรสุทธิเฉลี่ยของเกษตรกรที่ทำสัญญาข้อตกลงจะสูงกว่าเกษตรกรที่ไม่ทำสัญญา

ข้อตกลง มีผลผลิตเฉลี่ย 1,231.2 และ 1,102.3 กิโลกรัมต่อไร่ มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 3,676.0 และ 2,375.6 บาทต่อไร่ ณ และราคาคุ้มทุนที่ 4.1 และ 5.3 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ โดยต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ปัญหาที่สำคัญของเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม คือ ปัญหาน้ำท่วมทำลายผลผลิตปุยและสารเคมีราคาแพง และปัญหาขาดแคลนแรงงานในการปลูกข้าวโพด เหตุผลที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานที่ทำสัญญาข้อตกลงตัดสินใจทำสัญญาข้อตกลงเพราะตลาดมีความแน่นอนมั่นคง ส่วนเกษตรกรที่ไม่ทำสัญญาข้อตกลง ให้เหตุผลว่าไม่ต้องการผูกขาด สำหรับในอนาคตเกษตรกรมีแนวโน้มจะทำสัญญาข้อตกลงโดยให้เหตุผลส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าจะมีความมั่นคงในการขายผลผลิต สำหรับแนวโน้มการปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มจะปลูกเท่าเดิม เพราะว่าพื้นที่ในการปลูกจำกัด

นิวัฒน์ (2550) ได้ทำการศึกษาการทำการเกษตรแบบมีสัญญาผูกพันเรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชของบริษัทเมล็ดพันธุ์ในประเทศไทย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชแบบมีสัญญาผูกพัน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ปัจจัยหรือเงื่อนไขสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชแบบมีสัญญาผูกพัน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์พนักงานส่งเสริมและผู้บริหารของบริษัทเมล็ดพันธุ์จำนวน 20 คน จาก 10 บริษัทที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา และสัมภาษณ์กลุ่มของเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ที่เป็นคู่สัญญาของบริษัทดังกล่าวจำนวน 9 กลุ่ม ใน 8 แหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์พืชที่สำคัญ มีเกษตรกรรวมให้ข้อมูลทั้งสิ้น 54 คน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนพฤศจิกายน 2550

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของระบบเกษตรแบบมีสัญญาผูกพันเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์เป็นแบบรวมศูนย์ กล่าวคือบริษัทเมล็ดพันธุ์เป็นศูนย์กลางในการควบคุมการผลิต ลักษณะของสัญญามีลักษณะเป็นสัญญาที่ครอบคลุมกว้างขวางตกลงให้เกษตรกรเป็นผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ให้กับบริษัทเมล็ดพันธุ์มิใช่สัญญาจะซื้อจะขายผลผลิตตามธรรมดาทั่วไป เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามพันธะสัญญาที่ให้ไว้กับบริษัทเมล็ดพันธุ์ ในส่วนของบริษัทเมล็ดพันธุ์นั้นก็ไม่พบว่ามีบริษัทใดละเมิดสัญญาที่ทำไว้กับเกษตรกร ในด้านการดำเนินงานส่งเสริมการผลิตมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดพื้นที่เป้าหมาย 2) สร้างความสนใจแก่เกษตรกร 3) ตกลงทำสัญญา 4) ฝึกอบรมเกษตรกร 5) จัดหาปัจจัยการผลิตสนับสนุน 6) ตรวจเยี่ยมเกษตรกรและให้คำแนะนำ 7) ติดตามตรวจสอบกระบวนการผลิต และ 8) รับซื้อเมล็ดพันธุ์คืน วิธีการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ใช้มากที่สุดได้แก่การเยี่ยมเกษตรกรที่แปลงปลูกพืชและการประชุมเกษตรกร ในการสร้างเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์รายใหม่ขึ้นมา บริษัทจะต้องลงทุนฝึกฝนเกษตรกรเพาะปลูกเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์มาก่อน 2-3 ฤดูปลูก

เกษตรกรเห็นว่าระบบการผลิตแบบมีสัญญาผูกพันจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การให้สินเชื่อทั้งที่เป็นเงินสดและปัจจัยการผลิต เกษตรกรเข้าร่วมการผลิตเมล็ดพันธุ์แบบมีสัญญาผูกพันเนื่องจากต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำนา และการผลิตเมล็ดพันธุ์เป็นกิจกรรมที่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจดีกว่ากิจกรรมอื่นในท้องถิ่น ส่วนผลกระทบต่อชุมชนและครอบครัว เกษตรกรเห็นว่า ทั้งชุมชนและครอบครัวได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการเข้าร่วมผลิตเมล็ดพันธุ์แบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัท โดยทำให้ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ดีขึ้น

ปัญหาและข้อจำกัดในการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชแบบมีสัญญาผูกพัน ได้แก่ การขาดแคลนแรงงาน ทั้งแรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้าง ค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้นเนื่องจากมีอุปสงค์ของแรงงานสูงในแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์พืช ในส่วนของบริษัทเมล็ดพันธุ์ มีปัญหาในการหาเกษตรกรรายใหม่ได้ยากขึ้นเนื่องจากเกษตรกรบางส่วนหันไปประกอบอาชีพอื่นและมีบริษัทเมล็ดพันธุ์เข้ามาดำเนินกิจการจำนวนมากรายขึ้น ต้นทุนการผลิตของบริษัทสูงขึ้น และมีแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ที่เป็นคู่แข่งกันเกิดขึ้นในต่างประเทศซึ่งเป็นแหล่งการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ ทำให้บริษัทเมล็ดพันธุ์ต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถแข่งขันได้

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชแบบมีสัญญาผูกพัน ได้แก่ 1) ความจำกัดในด้านแรงงาน 2) การมีระบบการส่งเสริมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีประสิทธิภาพ 3) การมีการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตและสินเชื่อ 4) สัมพันธภาพอันดีระหว่างบริษัทเมล็ดพันธุ์และเกษตรกร 5) มีตลาดเมล็ดพันธุ์อยู่ในต่างประเทศที่ไกลออกไปจากแหล่งปลูก 6) ความเป็นที่เชื่อถือได้ของบริษัทเมล็ดพันธุ์ และ 7) ความสามารถในการแข่งขันได้กับแหล่งผลิตอื่นในต่างประเทศ

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา ในจังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมทั้งข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นการศึกษาจากข้อมูลที่มีผู้ศึกษาและเก็บรวบรวมไว้แล้วในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับไก่เนื้อและแนวคิดเกี่ยวกับเกษตรพันธะสัญญา แนวคิดด้านความพึงพอใจ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อระบบเกษตรพันธะสัญญา ซึ่งเป็นเอกสารประเภทรายงานวิจัย บทความวิจัย ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ โดยได้ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ กรมปศุสัตว์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หอสมุดคุณหญิงหลงอรรถกระวีสุนทร หอสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา มีรายละเอียดดังนี้

1) ประชากร (Population)

ประชากรในการศึกษารั้งนี้คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาทั้งหมดในจังหวัดสตูลรวม 40 ราย กระจายอยู่ใน 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสตูล อำเภอกวนโดน อำเภอท่าแพ อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอกวนกาหลง

2) วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaires) ซึ่งแบบสอบถามได้มีการเขียนคำถามไว้แล้ว เป็นคำถามที่มีทั้งแบบเปิดและแบบปิด แนวคำถามในแบบสอบถาม โดยสังเขปมีดังนี้ (ภาคผนวก)

- (1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงพันธะสัญญา
- (2) ลักษณะการจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา
- (3) ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา
- (4) ปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา
- (5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต สำหรับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ผู้วิจัยแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
5	มีความพึงพอใจมากที่สุด
4	มีความพึงพอใจมาก
3	มีความพึงพอใจปานกลาง
2	มีความพึงพอใจน้อย
1	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3) การทดสอบแบบสอบถาม

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่จัดพิมพ์เสร็จแล้ว ไปทดลองสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 5 ราย เพื่อตรวจสอบความยากง่ายและความสามารถนำไปใช้จริง โดยพิจารณาถึงความเข้าใจและความชัดเจนในการตอบ รวมถึงเวลาที่ใช้ในการตอบว่าใช้เวลาอย่างน้อยเพียงใดเหมาะสมที่จะนำไปใช้รวบรวมข้อมูลจริงหรือไม่ โดยนำข้อบกพร่องเหล่านี้มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วจึงนำแบบสอบถามนั้นไปดำเนินการสอบถามจริง

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปประยุกต์ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

3.2.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติอย่างง่าย โดยสถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การหาร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์

1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

2) ลักษณะการจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

3) ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา สำหรับการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล เป็นการนำค่าระดับความพึงพอใจที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อแปลความหมายค่าของความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา โดยกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีความพึงพอใจมาก
2.50 – 3.49	มีความพึงพอใจปานกลาง
1.50 – 2.49	มีความพึงพอใจน้อย
1.00 – 1.49	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

4) ปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต

3.2.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อทดสอบความเป็นอิสระต่อกัน (Independence Test) ระหว่างปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรและปัจจัยทางการผลิต ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variables) กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา เป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) (ภาพที่ 3.1)

3.2.3 ขั้นตอนการทดสอบสมมติฐานดังนี้

1) การตั้งสมมติฐาน

H_{01} : ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

H_{A1} : ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

H_{02} : ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

H_{A2} : ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

H_{O3} : ปัจจัยทางการผลิตไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

H_{A3} : ปัจจัยทางการผลิตมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

2) กำหนดระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$

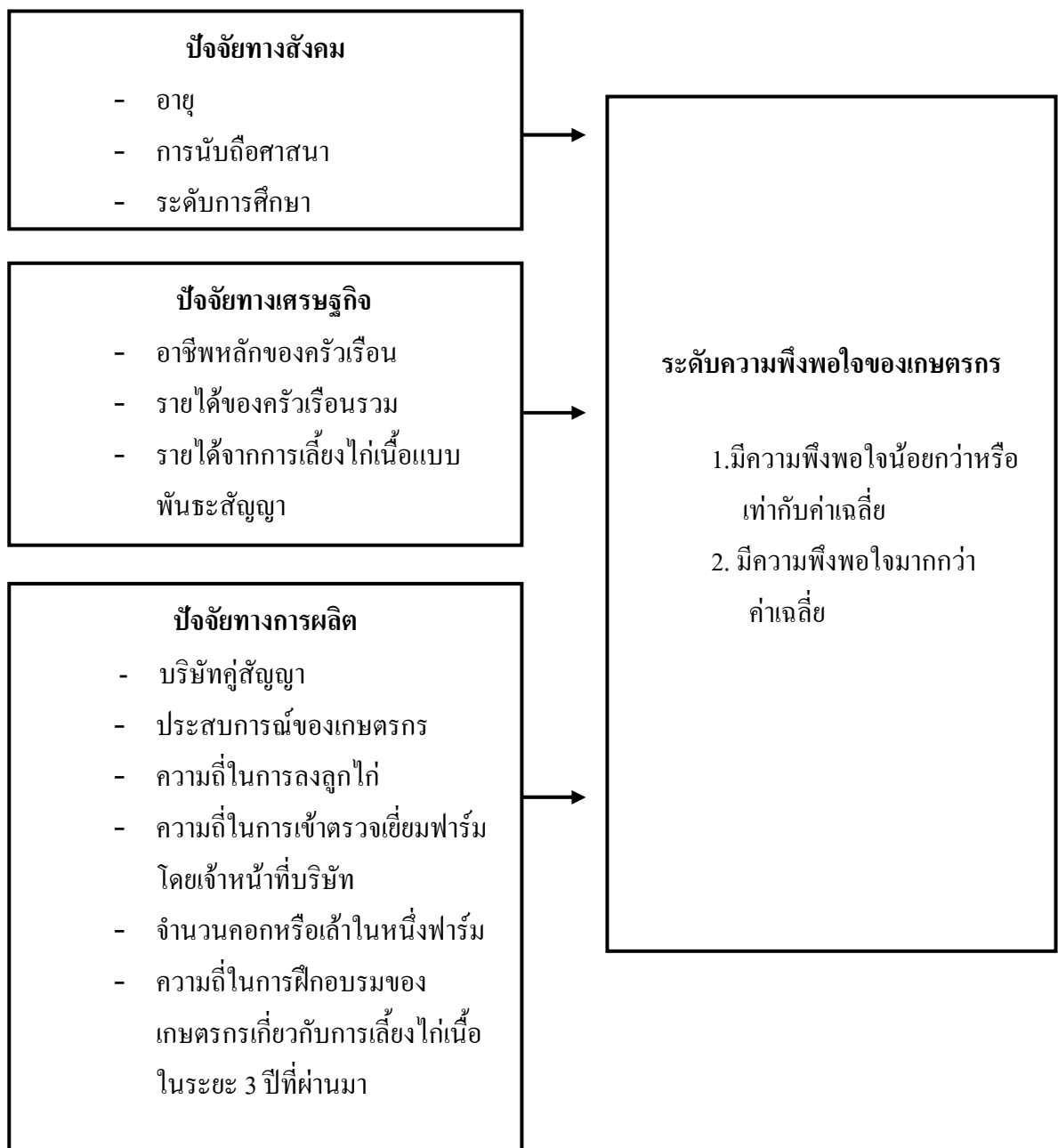
3) กำหนดค่า χ^2 ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปประยุกต์

4) กำหนดค่า P – Value ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปประยุกต์

5) สรุปผลการทดลอง คือ ถ้าค่า P – Value < ค่า α จะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ยอมรับสมมติฐาน H_A คือ ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ หรือปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ และปัจจัยทางการผลิต มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา ในทำนองเดียวกัน คือ ถ้าค่า P – Value > ค่า α จะยอมรับสมมติฐาน H_0 หมายถึง ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเป็นอิสระต่อกัน ไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ และปัจจัยทางการผลิต ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 3.1 กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ผลการศึกษาประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

- 1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา
- 2) ลักษณะการจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา
- 3) ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา
- 4) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา
- 5) ปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา
- 6) ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต

4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

การศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ประกอบด้วยการศึกษาลักษณะทางสังคม การศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา

ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ประกอบด้วย เพศ อายุ การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกที่ทำงานในฟาร์ม จำนวนสมาชิกที่กำลังศึกษาหรืออยู่ในวัยเด็ก จำนวนสมาชิกที่ทำงานนอกภาคเกษตร ดังนี้ แสดงดังตารางที่ 4.1

- 1) เพศ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ที่สำรวจเป็นเพศชาย ร้อยละ 72.5 ส่วนเพศหญิงมีร้อยละ 27.5 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่มีอาชีพเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาต้องใช้เวลาในการเลี้ยงประมาณ 38 วัน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการดูแลและการจัดการที่พิถีพิถันตลอดระยะเวลาในการเลี้ยง อีกทั้งต้องใช้แรงงานในการทำงานที่หนัก เช่น ปู แกลบรองพื้นคอกไก่ การยกอาหาร การให้อาหาร การให้ยา ดังนั้นผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ชาย

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	29	72.5
หญิง	11	27.5
อายุ (ปี)		
≤ 35	4	10.0
36 – 45	23	57.5
>45	13	32.5
ค่าเฉลี่ย	43.05	
การนับถือศาสนา		
พุทธ	34	85.0
คริสต์	1	2.5
อิสลาม	5	12.5
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	9	22.5
มัธยมศึกษา	14	35.0
อนุปริญญา	8	20.0
ปริญญาตรี	9	22.5
สถานภาพสมรส		
โสด	5	12.5
แต่งงาน	34	85.0
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	1	2.5
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
1 – 3	7	17.5
4 – 6	30	75.0
>6	3	7.5

ค่าเฉลี่ย	4.55
-----------	------

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกที่ทำงานในฟาร์มไก่ (คน)		
1	35	87.5
2	4	10.0
3	1	2.5
ค่าเฉลี่ย	1.15	
จำนวนสมาชิกที่กำลังศึกษาอยู่หรืออยู่ในวัยเด็ก (คน)	(n=38)	
1	31	81.6
2	6	15.8
>2	1	2.6
ค่าเฉลี่ย	1.20	
จำนวนสมาชิกที่เป็นคนชราไม่สามารถช่วยทำงานได้ (คน)	(n=15)	
1	15	100.0
ค่าเฉลี่ย	1.00	
จำนวนสมาชิกที่ทำงานนอกภาคการเกษตร (รับจ้าง รับราชการ) (คน)	(n=24)	
1	19	79.2
2	5	20.8
ค่าเฉลี่ย	1.20	

2) อายุ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล มีอายุเฉลี่ย 43.05 ปี กระจายอยู่ในช่วง 36 – 45 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาคืออายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป และอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 35 ปี ร้อยละ 32.5 และ 10.0 ตามลำดับ

3) การนับถือศาสนา

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 85.0 รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม และคริสต์ ร้อยละ 12.5 และ 2.5 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากในอดีตบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ ซึ่งเป็นบริษัทแรกที่เข้ามาแนะนำและส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดสตูล ได้เลือกหมู่บ้านที่นับถือศาสนาพุทธเป็นเกษตรกรในการเลี้ยงไก่เนื้อ ทำให้ฟาร์มไก่กระจายอยู่ในหมู่บ้านที่นับถือศาสนาพุทธเป็นจำนวนมาก แต่ในทางกลับกันแม้ค้ายาไก่เนื้อส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาอิสลาม เพราะประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดสตูลนับถือศาสนาอิสลาม เพราะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามมากกว่า

4) ระดับการศึกษา

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมามีการศึกษาระดับประถมศึกษา และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22.5 เท่ากัน ที่เหลือมีการศึกษาในระดับอนุปริญญา ร้อยละ 20.0 จะเห็นได้ว่าแม้เกษตรกรมีการศึกษาที่แตกต่างกันแต่เกษตรกรก็มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อที่สูง ตลอดจนมีการฝึกอบรมจากหน่วยงานของภาครัฐและบริษัทคู่สัญญาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ที่แตกต่างกันก็ไม่มีผลต่อการเลี้ยงไก่เนื้อ

5) สถานภาพสมรส

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสสูงถึง ร้อยละ 85.0 รองลงมาอยู่ในสถานภาพโสดร้อยละ 12.5 ส่วนเกษตรกรที่มีสถานภาพหม้าย หย่าร้างและแยกกันอยู่มีเพียง ร้อยละ 2.5

6) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.55 คน ส่วนใหญ่กระจายอยู่ในช่วง 4 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาคือจำนวนสมาชิกระหว่าง 1 – 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 ส่วนจำนวนสมาชิกตั้งแต่ 7 คนขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 7.5

7) จำนวนสมาชิกที่ทำงานในฟาร์มไก่

จำนวนสมาชิกที่ทำงานในฟาร์มไก่ มีจำนวนเฉลี่ย 1.15 คน ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกที่ทำงานในฟาร์มไก่ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมา มีจำนวน 2 คน และ 3 คน ร้อยละ 10.0 และ 2.5 ตามลำดับ

8) จำนวนสมาชิกที่กำลังศึกษาอยู่หรืออยู่ในวัยเด็กและสมาชิกที่เป็นคนชรา

สมาชิกที่กำลังศึกษาอยู่หรืออยู่ในวัยเด็กเฉลี่ย 1.20 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกดังกล่าวเพียงคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 81.6 รองลงมา มีจำนวน 2 คน และมากกว่า 2 คน ร้อยละ 15.8 และ 2.6 ตามลำดับ โดยที่สมาชิกที่เป็นคนชราเฉลี่ย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 15

9) จำนวนสมาชิกที่ทำงานนอกภาคการเกษตร

สมาชิกที่ทำงานนอกภาคการเกษตรมีจำนวนเฉลี่ย 1.20 คน ส่วนใหญ่เป็นจำนวนสมาชิกที่ทำงานนอกภาคเกษตรจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 และเป็นจำนวนสมาชิกที่ทำงานนอกภาคเกษตรจำนวน 2 คน ร้อยละ 20.8 ตามลำดับ

4.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา

ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ประกอบด้วย อาชีพเดิมก่อนการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา อาชีพหลักของครัวเรือน อาชีพรองของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือนรวม รายได้จากการเลี้ยงไก่แบบพันธะสัญญา รวมภาระหนี้สิน แหล่งเงินทุนที่กู้ยืม แหล่งเงินทุนในระบบ แหล่งเงินทุนนอกระบบ และวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน (ดังตารางที่ 4.2)

1) อาชีพเดิมก่อนการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา

อาชีพเดิมก่อนการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะคือ ทำสวน ทำไร่ ทำนา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงมาประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น ค้าขาย และลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท ร้อยละ 22.5 เท่ากัน นอกจากนั้นมีอาชีพเลี้ยงสัตว์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ไก่เนื้อ ร้อยละ 20.0 มีอาชีพเลี้ยงไก่เนื้อแบบอิสระ รับจ้าง และเรียนหนังสือ ร้อยละ 2.5 เท่ากัน จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ก่อนการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญาเกษตรกรประกอบอาชีพอื่นๆ ที่ไม่ใช่การเลี้ยงไก่เนื้อ โดยบางรายได้ให้เหตุผลในการหันมาเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา เพราะสามารถประกอบอาชีพอื่นควบคู่ไปกับการเลี้ยงไก่เนื้อได้ ทำให้เกษตรกรสามารถมีรายได้ถึงสองทางและหันมาเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญากันมากขึ้น

2) อาชีพหลักของครัวเรือน

อาชีพหลักของครัวเรือนเกษตรกรนั้น พบว่า ครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 50.0 มีอาชีพหลักเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา รองลงมา มีอาชีพ ร้อยละ 45.0 ทำสวน ทำไร่ ทำนา นอกจากนี้

มีอาชีพหลักเป็นลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท และรับจ้าง ร้อยละ 2.5 เท่ากัน จะเห็นได้ว่าอาชีพหลักของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาคือ การเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา มีความใกล้เคียงกับอาชีพการทำสวน ทำไร่ ทำนา เพราะว่าเกษตรกรที่มีอาชีพทำสวนป่า ล้มสวนยางพารา และทำฟาร์มไก่เนื้อในสวนซึ่งเป็นผลดีต่อการเลี้ยงไก่เนื้อ คือ ทำให้คอกไก่ไม่ร้อน ส่งผลทำให้การเลี้ยงมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเหตุผลอีกอย่างหนึ่งคือมูลไก่ที่ได้สามารถนำไปทำเป็นปุ๋ยสำหรับการทำสวน ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในด้านการซื้อปุ๋ยเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อแบบระบบพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
อาชีพเดิมก่อนการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา		
เลี้ยงไก่เนื้อแบบอิสระ	1	2.5
เลี้ยงสัตว์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ไก่เนื้อ	8	20.0
ทำสวน ทำไร่ ทำนา	11	27.5
ประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่นค้าขาย	9	22.5
ลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท	9	22.5
รับจ้าง	1	2.5
เรียนหนังสือ	1	2.5
อาชีพหลักของครัวเรือน		
เลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา	20	50.0
ทำสวน ทำไร่ ทำนา	18	45.0
ลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท	1	2.5
รับจ้าง	1	2.5
อาชีพรองของครัวเรือน		
เลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา	20	50.0
ทำสวน ทำไร่ ทำนา	10	25.0
เลี้ยงปลาจุก	6	15.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่นค้าขาย	3	7.5
รับจ้าง	1	2.5
รายได้ของครัวเรือนรวม (บาท/ปี)		

≤ 200,000	8	20.0
200,001 – 400,000	20	50.0
400,001 – 600,000	5	12.5
> 600,000	7	17.5
ค่าเฉลี่ย	371,325.0	

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
รายได้จากการเลี้ยงไก่แบบพันธะสัญญา รวม (บาท/ปี)		
≤ 150,000	16	40.0
150,001 – 200,000	6	15.0
200,001 – 250,000	5	12.5
> 250,000	13	32.5
ค่าเฉลี่ย	246,087.5	
ภาระหนี้สิน		
มี	35	87.5
ไม่มี	5	12.5
แหล่งกู้ยืม	(n=35)	
ในระบบ	20	57.1
ทั้งในและนอกระบบ	15	42.9
แหล่งเงินกู้ในระบบ	(n=35)	
ธนาคาร ทรกส.	12	34.3
SME	7	20.0
สหกรณ์การเกษตร	5	14.3
ธนาคารพาณิชย์	8	22.8
กองทุนหมู่บ้าน	3	8.6
แหล่งเงินกู้นอกระบบ	(n=15)	

ญาติพี่น้อง	14	93.3
เพื่อนบ้าน	1	6.7
วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน	(n=35)	
สร้างโรงเรือน	24	68.6
ค่าอุปกรณ์การเลี้ยงไก่	7	20.0
ค่าประกันลูกไก่	4	11.4

3) อาชีพรองของครัวเรือน

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลมีอาชีพรองคือ การเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญามากถึงร้อยละ 50.0 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเลี้ยงไก่เนื้อมีอัตราการเจริญเติบโตที่เร็วกว่าสัตว์ชนิดอื่นเช่น เป็ด ปลา และใช้เวลาในการเลี้ยงสั้นให้ผลตอบแทนเร็ว รองลงมาทำสวน ทำไร่ ทำนา ร้อยละ 25.0 เลี้ยงปลาดุกร้อยละ 15 เพราะสามารถนำไก่ตายมาเป็นอาหารปลาดุกได้ นอกจากนั้นยังมีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น ค้าขาย และรับจ้าง ร้อยละ 7.5 และ 2.5 ตามลำดับ

4) รายได้ของครัวเรือนรวม

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลมีรายได้รวมเฉลี่ยสูงถึง 371,325 บาทต่อปี เพราะเกษตรกรทุกรายประกอบอาชีพหลักร่วมกับการประกอบอาชีพรอง จึงทำให้มีรายได้รวมสูง โดยพบว่าเกษตรกรมีรายได้รวมในช่วง 200,001 – 400,000 บาทต่อปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมามีรายได้ต่ำกว่า 200,000 บาทต่อปี ร้อยละ 20.0 นอกจากนั้นมีรายได้ตั้งแต่ 600,001 บาทขึ้นไป และมีรายได้ในช่วง 400,001 – 600,000 บาทต่อปี ร้อยละ 17.5 และ 12.5 ตามลำดับ

5) รายได้จากเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลมีรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญาเฉลี่ยสูงถึง 246,087.5 บาทต่อปี เนื่องจากมีปริมาณการลงเลี้ยงไก่เนื้อที่มาก และมีรอบการผลิตที่เร็ว ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อเพิ่มขึ้น โดยพบว่าเกษตรกรมีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 150,000 บาทต่อปี สูงถึงร้อยละ 40 รองลงมามีรายได้รวมมากกว่า 250,000 บาทต่อปี ร้อยละ 32.5 และเกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญาอยู่ในช่วง 150,001 – 200,000 บาทต่อปี และ 200,001 – 250,000 บาทต่อปี ร้อยละ 15.0 และ 12.5 ตามลำดับ

6) ภาระหนี้สิน

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลมีหนี้สินร้อยละ 87.5 เพราะต้องใช้จ่ายเงินสูงในการดำเนินงานด้านการเลี้ยงไก่เนื้อ ประกอบกับมีภาระในด้าน

อื่นๆ ที่จำเป็นต้องกู้เงินมาใช้ มีเพียงเกษตรกรร้อยละ 12.5 ที่ไม่มีหนี้สิน ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเป็นเจ้าของกิจการธุรกิจรายใหญ่ในจังหวัดสตูล เช่น เจ้าของลานรับซื้อปาล์ม เจ้าของบ่อน้ำยาง ซึ่งเห็นผลกำไรจากการเลี้ยงไก่ที่สูงและเร็วจึงหันมาเลี้ยงไก่เนื้อบ้าง

7) แหล่งเงินทุนที่กู้ยืม

แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการกู้ยืม เกษตรกรมีการกู้ยืมเงินในระบบสูงถึงร้อยละ 57.1 เพราะสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้สะดวก เช่น ธ.ก.ส. หรือสถาบันการเงินอื่นๆ เนื่องจากปริมาณดอกเบี้ยที่ถูกจึงสามารถดึงดูดใจเกษตรกรได้ดีกว่าแหล่งเงินทุนนอกระบบ โดยที่เกษตรกรส่วนหนึ่งร้อยละ 42.9 มีการกู้ยืมเงินทั้งในและนอกระบบ ซึ่งอาจจะต้องจ่ายดอกเบี้ยที่สูงขึ้นและเป็นปัญหาด้านการเงินในอนาคตได้

8) แหล่งเงินกู้ในระบบ

แหล่งเงินกู้ในระบบที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลนิยมกู้ยืมมากที่สุด คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 34.3 ซึ่งถือว่าเป็นธนาคารที่อยู่คู่กับเกษตรกรของไทยมาช้านานและเป็นที่รู้จักดีของเกษตรกร รองลงมาเป็นแหล่งเงินกู้จากธนาคารพาณิชย์ร้อยละ 22.8 นอกจากนั้นเป็นแหล่งเงินกู้จาก SME ร้อยละ 20.0 สหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 14.3 และกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 8.6

9) แหล่งเงินกู้นอกระบบ

แหล่งเงินกู้นอกระบบที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลทำการกู้ยืมคือญาติพี่น้องสูงถึงร้อยละ 93.3 เพราะมีความสะดวกในการกู้มาก และไม่ต้องการเอกสารอะไรมากมาย รองลงมาเป็นบุคคลอื่นที่เป็นเพื่อนบ้านที่มีความสนิทสนมกว่า คิดเป็นร้อยละ 6.7

10) วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ เพื่อสร้างโรงเรือนเป็นหลักคิดเป็นร้อยละ 68.6 เพราะในการเลี้ยงไก่เนื้อระบบพันธะสัญญาเกษตรกรต้องสร้างโรงเรือนก่อนจึงเข้าเงื่อนไขของบริษัทคู่สัญญา ดังนั้นโรงเรือนจึงมีความจำเป็นมากที่สุด รองลงมาใช้เป็นค่าอุปกรณ์การเลี้ยงไก่ เช่น เครื่องกกลูกไก่ ถาดใส่อาหาร รางน้ำ คิดเป็นร้อยละ 20.0 และค่าประกันลูกไก่คิดเป็นร้อยละ 11.4

4.2 ลักษณะการจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

การจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลประกอบด้วย ลักษณะทั่วไปของการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา ลักษณะด้านการผลิตไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ลักษณะทั่วไปของการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา

ลักษณะทั่วไปของการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา ประกอบด้วย ประสิทธิภาพในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา สาเหตุที่ตัดสินใจเลี้ยงไก่เนื้อระบบพันธะสัญญา แหล่งข้อมูลที่ได้รับความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ การขึ้นทะเบียนฟาร์มกับสำนักงานปศุสัตว์ ลักษณะโรงเรือนเลี้ยงไก่เนื้อ บริษัทคู่สัญญาที่เลี้ยงไก่เนื้อ ความถี่ในการลงลูกไก่ ความถี่ในการเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์ม โดยเจ้าหน้าที่บริษัทคู่สัญญาต่อรอบการผลิต การได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ หน่วยงานที่ให้การฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับไก่เนื้อ ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง แรงงานจ้างในการเลี้ยงไก่เนื้อในฟาร์ม ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ลักษณะทั่วไปของการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
ประสิทธิภาพในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา (ปี)		
1 – 3	16	40.0
4 – 6	17	42.5
> 6	7	17.5
ค่าเฉลี่ย	4.56	
สาเหตุที่ตัดสินใจเลี้ยงไก่เนื้อระบบพันธะสัญญา*		
ผลตอบแทนสูง	15	37.5
ประกันความเสี่ยงด้านราคา	16	40.0
ได้รับแนะนำจากบริษัทคู่สัญญา	8	20.0
ดูแลง่าย	2	5.0
มีเวลาว่างจากอาชีพหลัก	1	2.5
สืบทอดจากบรรพบุรุษ	1	2.5
ชอบ	1	2.5
ต้องการมีรายได้เสริม	1	2.5
มีโรงเรือนอุปกรณ์อยู่แล้ว	1	2.5
แหล่งข้อมูลที่ได้รับความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ		
การเข้าฝึกอบรมจากสำนักงานปศุสัตว์	14	35.0
เพื่อนบ้านที่เลี้ยงด้วยกัน	13	32.5
พนักงานบริษัทคู่สัญญา	8	20.0
เรียนรู้ด้วยตนเอง	4	10.0

บิดา	1	2.5
การขึ้นทะเบียนฟาร์มกับสำนักงานปศุสัตว์		
ขึ้นทะเบียน	27	67.5
ไม่ขึ้นทะเบียน	13	32.5

ตารางที่ 4.3 ลักษณะทั่วไปของการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
ลักษณะ โรงเรือนเลี้ยงไก่เนื้อ		
ฟาร์มเปิด	16	40.0
ฟาร์มปิด	24	60.0
บริษัทคู่สัญญาที่เลี้ยงไก่เนื้อ		
ภาคใต้ค้าสัตว์	15	37.5
วิษุตาฟาร์ม	16	40.0
ลูกปลาฟาร์ม	9	22.5
ความถี่ในการลงลูกไก่ (ครั้ง/ปี)		
3	1	2.5
4	16	40.0
5	20	50.0
6	3	7.5
ความถี่ในการเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์ม โดยเจ้าหน้าที่บริษัทคู่สัญญาต่อรอบการผลิต (ครั้ง)		
1	12	30.0
2	19	47.5
3	6	15.0
4	3	7.5
การได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา (ครั้ง)		

1	9	22.5
2	12	30.0
3	12	30.0
4	7	17.5
หน่วยงานที่ฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ		
บริษัทคู่สัญญา	9	22.5
ปศุสัตว์อำเภอ	4	10.0
ปศุสัตว์จังหวัด	27	67.5

ตารางที่ 4.3 ลักษณะทั่วไปของการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง		
บริษัทคู่สัญญา	10	25.0
ปศุสัตว์อำเภอ	3	7.5
ปศุสัตว์จังหวัด	23	57.5
ออกค่าใช้จ่ายเอง	4	10.0
แรงงานจ้างในการเลี้ยงไก่เนื้อในฟาร์ม (คน)		
ไม่มีแรงงานจ้าง	10	25.0
1	5	12.5
2	19	47.5
>2	6	15.0
ค่าเฉลี่ย	2.2	

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1) ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญามีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อเฉลี่ย 4.56 ปี ทำให้การเลี้ยงมีประสิทธิภาพที่ดี เพราะสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง เช่น เกิดเหตุการณ์ไฟดับต้องรีบดึงฝ้ายางที่กั้นคอกไก่ให้เร็วที่สุด โดยที่เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญากระจายอยู่ในช่วง 4 – 6 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมา มีประสบการณ์ในช่วง 1 – 3 ปี และมีประสบการณ์มากกว่า 6 ปีขึ้นไป ร้อยละ 40.0 และ 17.5 ตามลำดับ

2) สาเหตุที่ตัดสินใจเลี้ยงไก่เนื้อระบบพันธะสัญญา

สาเหตุที่เกษตรกรตัดสินใจเลี้ยงไก่เนื้อระบบพันธะสัญญา เพราะคิดว่าสามารถป้องกันความเสี่ยงด้านราคาซื้อขาย 40 สาเหตุรองลงมาคือคิดว่าให้ผลตอบแทนสูง ร้อยละ 37.5 ได้รับแนะนำจากบริษัทผู้สัญญา ร้อยละ 20.0 นอกจากนั้นให้เหตุผลต่างๆ ได้แก่ ดูแลง่าย ร้อยละ 5.0 มีเวลาว่างจากอาชีพหลัก สืบทอดจากบรรพบุรุษ ชอบ ต้องการมีรายได้เสริม และมีโรงเรียนอุปกรณ์อยู่แล้ว ร้อยละ 2.5 เท่ากัน

3) แหล่งข้อมูลที่ได้รับความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ

เกษตรกรได้รับความรู้การเลี้ยงไก่เนื้อจากการเข้าฝึกอบรมจากสำนักงานปศุสัตว์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.0 เพราะว่า สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสตูลมีการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องต่างๆ เช่น วิธีการเลี้ยง ขาดรักษาโรค อยู่อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกษตรกรมีมาตรฐานในการเลี้ยงไก่เนื้อที่ดี รองลงมาได้รับความรู้จากเพื่อนบ้านที่เลี้ยงด้วยกัน ร้อยละ 32.5 เพราะสามารถสอบถามข้อมูลกันและแลกเปลี่ยนความรู้กันได้ ส่วนบริษัทผู้สัญญาต้องมีการส่งเจ้าหน้าที่ให้ความรู้แก่เกษตรกรมากขึ้นกว่านี้ เพราะเกษตรกรได้รับความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อเพียงร้อยละ 20

4) การขึ้นทะเบียนฟาร์มกับสำนักงานปศุสัตว์

การขึ้นทะเบียนฟาร์มกับสำนักงานปศุสัตว์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการขึ้นทะเบียนกับสำนักงานปศุสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 67.5 และไม่ขึ้นทะเบียน ร้อยละ 32.5 เนื่องจากทางกรมปศุสัตว์ได้ออกกฎระเบียบว่า เกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อต่ำกว่า 3,000 ตัว ไม่ต้องขึ้นทะเบียนฟาร์ม เพียงแต่แจ้งรายชื่อกับทางปศุสัตว์จังหวัดว่าเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่รายย่อย และเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อตั้งแต่ 3,000 ตัว ขึ้นไป ต้องขึ้นทะเบียนฟาร์มมาตรฐานโดยต้องผ่านการตรวจจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เสียก่อน จึงสามารถนำไก่ลงเลี้ยงได้ จึงสรุปได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายใหญ่ที่เลี้ยงไก่มากกว่า 3,000 ตัว และมีการขึ้นทะเบียนมาตรฐานฟาร์ม

5) ลักษณะโรงเรียนเลี้ยงไก่เนื้อ

ลักษณะโรงเรียนเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นลักษณะฟาร์มปิดหรือระบบ(Evaporative Cooling House System: Evap) สูงถึงร้อยละ 60.0 และ ร้อยละ 40.0 เป็นระบบเปิด โดยที่ไก่เนื้อประมาณ 10,000 ตัว เลี้ยงในระบบปิดใช้เงินลงทุนสร้างโรงเรียนประมาณ 1,000,000 – 1,200,000 บาท

6) บริษัทผู้สัญญาที่เลี้ยงไก่เนื้อ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ตัดสินใจเลือกเลี้ยงไก่เนื้อกับวิซชดาฟาร์มมากที่สุด ร้อยละ 40 เป็นเพราะบริษัทตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดสตูล และเจ้าของเป็นคนจังหวัดสตูลเช่นกัน ทำให้มีความสนิทกับเกษตรกร และเกษตรกรก็มีความสะดวก

ในการติดต่อกับทางร้านวิซซุตาฟาร์ม รองลงมาเป็นบริษัทภาคใต้ค้าสัตว์ และลูกปลาฟาร์ม ร้อยละ 37.5 และ 22.5 ตามลำดับ

7) ความถี่ในการลงลูกไก่

ครั้งหนึ่งหรือร้อยละ 50 ของเกษตรกรมีการลงลูกไก่ 5 ครั้งต่อปี รองลงมา มีการลงลูกไก่ 4 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 40.0 นอกจากนั้นมีการลงลูกไก่ 6 ครั้ง และ 3 ครั้งต่อปี ร้อยละ 7.5 และ 2.5 ตามลำดับ เพราะการเลี้ยงไก่เนื้อใช้ระยะเวลาจากเริ่มลงลูกไก่จนถึงการจับขาย ประมาณ 35 -40 วัน พักคอกไก่ประมาณ 21 - 28 วัน ดังนั้นเกษตรกรจึงมีความถี่ในการลงลูกไก่ 5 ครั้งต่อปีมากที่สุด

8) ความถี่ในการเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์ม โดยเจ้าหน้าที่บริษัทคู่สัญญาต่อรอบการผลิต

เจ้าหน้าที่บริษัทคู่สัญญา มีการตรวจเยี่ยมฟาร์มไก่เนื้อเพียง 2 ครั้งต่อรอบการผลิต มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาเข้าตรวจเพียง 1 ครั้ง ร้อยละ 30.0 นอกจากนั้นเข้าตรวจ 3 ครั้ง และ 4 ครั้งต่อรอบการผลิต ร้อยละ 15.0 และ 7.5 ตามลำดับ ซึ่งความต้องการของเกษตรกรอยากให้เจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลและตรวจเยี่ยมฟาร์มมากกว่านี้ และอยากให้เข้ามาดูแลไก่เนื้อเวลาเกิดปัญหา เช่น เรื่องโรค ให้เร็วที่สุดเพื่อป้องกันการสูญเสียของไก่ได้ทันทางที่

9) การได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ

ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาเกษตรกรได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ 2 และ 3 ครั้ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.0 เท่ากัน รองลงมาได้รับการฝึกอบรม 1 ครั้ง และ 4 ครั้ง ร้อยละ 22.5 และ 17.5 ตามลำดับ โดยที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อควรจัดการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้ออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และทบทวนความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อให้แก่เกษตรกรอยู่ตลอดเวลา

10) หน่วยงานที่ฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับไก่เนื้อและผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง

โดยหน่วยงานที่ให้การฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับไก่เนื้อมากที่สุด คือ ปศุสัตว์จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 67.5 รองลงมาบริษัทคู่สัญญาและปศุสัตว์อำเภอ ร้อยละ 22.5 และ 10.0 ตามลำดับ ซึ่งผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่หน่วยงานต่างๆ เหล่านั้นเป็นผู้รับผิดชอบร้อยละ 90 มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 10 ที่เกษตรกรออกค่าใช้จ่ายเอง

11) แรงงานจ้างในการเลี้ยงไก่เนื้อในฟาร์ม

สำหรับข้อมูลด้านแรงงานในการเลี้ยงไก่เนื้อในฟาร์ม พบว่า มีแรงงานเฉลี่ย 2.2 คน โดยฟาร์มที่มีแรงงานจำนวน 2 คน ในสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5 เนื่องจากเป็น

ฟาร์มขนาดใหญ่ไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง จึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานไว้ประจำฟาร์ม และเกษตรกรที่ไม่มีการจ้างแรงงานคิดเป็นร้อยละ 25 เนื่องด้วยเหตุผลที่เป็นเกษตรกรรายย่อย เลี้ยงไก่ต่ำกว่า 3,000 ตัว สามารถดูแลฟาร์มได้ด้วยตัวเองจึงไม่จำเป็นต้องจ้างแรงงานเพื่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งฟาร์มที่จ้างแรงงานที่มากกว่า 2 คน และ 1 คน มีจำนวนร้อยละ 15 และ 12.5 ตามลำดับ

4.2.2 ลักษณะด้านการผลิตไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา

ลักษณะด้านการผลิตไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา ประกอบด้วย จำนวนไก่ที่เลี้ยงในปัจจุบัน จำนวนไก่ที่เลี้ยงต่อพื้นที่ตารางเมตร พันธุ์ของลูกไก่ที่เลี้ยง การฉีดยาฆ่าเชื้อก่อนนำลูกไก่ลงเลี้ยง วิธีการกกลูกไก่ ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่ต่อหนึ่งรุ่น น้ำหนักเฉลี่ยที่ได้ วิธีการให้น้ำ ลักษณะการทำวัคซีน วิธีการจัดการกับซากไก่ตาย การพักคอกไก่หลังเสร็จสิ้นการจับไก่ขาย (ตารางที่ 4.4)

1) จำนวนไก่ที่เลี้ยงในปัจจุบัน

จำนวนไก่เนื้อที่เลี้ยงเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยงในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ปัจจุบันมีจำนวนเฉลี่ย 8,865.0 ตัว ต่อรายโดยมีจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 ตัวมากที่สุด คิดเป็นเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา มีจำนวน 5,001 – 10,000 ตัว คิดเป็นร้อยละ 22.5 นอกจากนี้มีไก่จำนวน 15,001 ตัวขึ้นไป และ 10,001 – 15,000 ตัว ร้อยละ 10.0 และ 7.5 ตามลำดับ

2) จำนวนคอกไก่ในฟาร์ม

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล มีจำนวนคอกไก่ที่เลี้ยงเฉลี่ย 1.5 คอก/ราย ซึ่งส่วนใหญ่มีจำนวนเพียงคอกเดียวสูงถึงร้อยละ 70 รองลงมา มี 2 คอก ร้อยละ 20 และ มากกว่า 2 คอก ร้อยละ 10 จะเห็นได้ว่าการเลี้ยงไก่ในปัจจุบันเกษตรกรนิยมสร้างคอกไก่เพียงคอกเดียวและเลี้ยงไก่ในปริมาณที่มาก โดยส่วนใหญ่ใช้ระบบปิดในการเลี้ยงเพื่อง่ายต่อการจัดการ

3) จำนวนไก่เนื้อที่เลี้ยงต่อพื้นที่หนึ่งตารางเมตร

เกษตรกรเลี้ยงไก่เนื้อ 10 ตัว/ตารางเมตร ร้อยละ 62.5 รองลงมาเลี้ยงไก่เนื้อมากกว่า 10 ตัว/ตารางเมตร ร้อยละ 30.5 และมีเพียงเกษตรกรเพียงส่วนน้อยที่เลี้ยงได้น้อยกว่า 10 ตัวต่อตารางเมตร ร้อยละ 5 ซึ่งจำนวนไก่เนื้อที่เกษตรกรเลี้ยงได้ต่อพื้นที่หนึ่งตารางเมตรนั้นบางครั้งต้องอาศัยปัจจัยภายนอก เช่น ในฤดูฝนสามารถเลี้ยงไก่เนื้อต่อพื้นที่ได้จำนวนมากกว่าฤดูแล้ง เพราะธรรมชาติของไก่เนื้อต้องการอุณหภูมิที่ต่ำในการเลี้ยงจึงจะประสบความสำเร็จ

ตารางที่ 4.4 ลักษณะด้านการผลิตไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
--------	--------------	--------

จำนวนไก่ที่เลี้ยงในปัจจุบัน (ตัว / ราย)		
≤5,000	24	60.0
5,001 – 10,000	9	22.5
10,001 – 15,000	3	7.5
>15,000	4	10.0
ค่าเฉลี่ย	8,865.0	

ตารางที่ 4.4 ลักษณะด้านการผลิตไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
จำนวนคอกไก่ในฟาร์ม (คอก / ราย)		
1	28	70.0
2	8	20.0
>2	4	10.0
ค่าเฉลี่ย	1.5	
จำนวนไก่ที่เลี้ยงต่อพื้นที่หนึ่งตารางเมตร (ตัว)		
< 10	2	5.0
10	25	62.5
>10	13	32.5
ค่าเฉลี่ย	10.5	
พันธุ์ของลูกไก่เนื้อที่เลี้ยง		
ทราบ	25	62.5
ไม่ทราบ	15	37.5
พันธุ์ไก่เนื้อที่เลี้ยง	(n=25)	
ซีพี 707	6	24.0
ฮับบาร์ด	4	16.0
รอสวัน	9	36.0
อาร์เบอร์ เอเคอร์	6	24.0
จำนวนครั้งในการฉีดวัคซีนก่อนนำลูกไก่ลงเลี้ยง (ครั้ง)		
1	2	5.0
2	18	45.0

3	18	45.0
4	2	5.0
ค่าเฉลี่ย	2.5	
วิธีการกกลูกไก่		
ใช้หลอดไฟ	15	37.5
ใช้แก๊ส	25	62.5

ตารางที่ 4.4 ลักษณะด้านการผลิตไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่ต่อหนึ่งรุ่น (วัน)		
35 – 37	17	42.5
38	18	45.0
> 38	5	12.5
ค่าเฉลี่ย	37.7	
น้ำหนักเฉลี่ยที่ได้ (กิโลกรัม / ตัว)		
1.8 – 2.0	20	50.0
2.1 – 2.3	20	50.0
ค่าเฉลี่ย	2.08	
วิธีให้น้ำไก่		
แบบรางน้ำ	11	27.5
แบบนึบเปิด	29	72.5
ลักษณะการทำวัคซีนไก่		
หยอดตา	7	17.5
ละลายน้ำให้ไก่กิน	33	82.5
วิธีจัดการกับซากไก่ตาย*		
ฝังกลบ	20	50.0
เผาซาก	3	7.5
ใช้เป็นอาหารปลาดุก	17	42.5
หมักทำปุ๋ยน้ำ	1	2.5

การพักคอยหลังเสร็จสิ้นการจับไก่ขาย		
21 วัน	6	15.0
28 วัน	15	37.5
35 วัน	19	47.5

หมายเหตุ * สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4) พันธุ์ของลูกไก่ที่เลี้ยง

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่ทราบถึงพันธุ์ไก่ที่นำมาเลี้ยงร้อยละ 62.5 ไม่ทราบพันธุ์ไก่ที่นำมาเลี้ยงมีเพียงร้อยละ 37.5 อาจเป็นเพราะเป็นเกษตรกรรายใหม่ที่เพิ่งทำการเลี้ยงไก่และยังไม่มีความรู้หรือประสบการณ์ในการเลี้ยงเท่าที่ควร ส่วนพันธุ์ไก่ที่บริษัทคู่สัญญานำมาให้เกษตรกรเลี้ยงมากที่สุด คือพันธุ์รอสวน คิดเป็นร้อยละ 36.0 เพราะเป็นพันธุ์ที่มีการเจริญเติบโตเร็วและทนทานต่อโรค

5) จำนวนครั้งในการนิตยยาม่าเชื้อก่อนนำลูกไก่ลงเลี้ยง

ในการนิตยยาม่าเชื้อก่อนนำลูกไก่ลงเลี้ยง เกษตรกรมีการนิตยยาม่าเชื้อ 2.5 ครั้ง โดยจำนวนครั้งในการนิตยยาม่าเชื้อก่อนนำลูกไก่ลงเลี้ยงส่วนใหญ่จะอยู่ที่ 2 ครั้งและ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45 เท่ากัน ซึ่งการนิตยยาม่าเชื้อก่อนนำลูกไก่ลงเลี้ยงมีลำดับดังนี้ คือครั้งที่ 1 นิตยยาม่าเชื้อทำความสะอาดโรงเรือนหลังเสร็จสิ้นการจับไก่ และทิ้งไว้ 14 วัน จึงนิตยยาม่าเชื้อครั้งที่ 2 และจากนั้นจึงค่อยนิตยยาม่าเชื้อครั้งที่ 3 ก่อนลงลูกไก่ 7 วัน

6) วิธีการกกลูกไก่

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่ทำการกกลูกไก่ในระยะแรกในการเลี้ยงโดยใช้แก๊สในการกกลูกไก่อ้อยู่ 62.5 เนื่องจากการกกกับแก๊สเกษตรกรสามารถปรับระดับความร้อนในการกกได้ด้วยตนเองและสะดวก ซึ่งแตกต่างกับการกกแบบใช้หลอดไฟซึ่งไม่สามารถเพิ่มหรือลดอุณหภูมิได้ด้วยตนเอง จึงทำให้การกกลูกไก่แบบใช้หลอดไฟจึงมีเพียงร้อยละ 37.5

7) ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่เนื้อต่อหนึ่งรุ่นและน้ำหนักเฉลี่ยที่ได้

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลมีระยะเวลาในการเลี้ยงไก่เนื้อต่อหนึ่งรุ่นเฉลี่ย 37.7 วัน โดยที่เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่อยู่ที่ 38 วัน ร้อยละ 45 รองลงมาใช้ระยะเวลาเลี้ยงไก่อยู่ในช่วง 35 – 37 วัน ร้อยละ 42.5 และมากกว่า 38 วัน ร้อยละ 12.5 ซึ่งน้ำหนักไก่เฉลี่ยที่จับขายต่อรุ่น คือ 2.08 กิโลกรัม โดยขนาดไก่เนื้อที่ตลาดมีความต้องการคือน้ำหนักไม่เกิน 2.5 กิโลกรัม โดยมีเกษตรกรเลี้ยงไก่ได้น้ำหนัก 1.8 – 2.0 กิโลกรัมและ 2.1 – 2.3 กิโลกรัม ร้อยละ 50 เท่ากัน จึงทำให้บริษัทคู่สัญญาต้องทำการจับไก่เนื้อที่อายุเฉลี่ย 37.7 วัน

เพราะถ้ามากกว่านั้น ไก่เนื้ออาจมีน้ำหนักมากกว่า 2.5 กิโลกรัม ซึ่งอาจทำให้ขายได้ในราคาถูกลงกว่าเดิม

8) วิธีการให้น้ำ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่มีวิธีการให้น้ำแบบนิปป์เปิดสูงถึงร้อยละ 72.5 เพราะการให้น้ำในแบบนิปป์เปิดมีความสะดวกและไก่สามารถกินน้ำได้อย่างทั่วถึงทุกตัว และน้ำก็ไม่ตกลงพื้น เพราะการที่น้ำตกลงพื้นจะทำให้เกิดก๊าซแอมโมเนียซึ่งทำให้ไก่เกิดการสูญเสียหรือตายได้ ดังนั้นเกษตรกรจึงนิยมให้น้ำแบบนิปป์เปิดมากกว่าแบบรางน้ำที่มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 27.5 ที่ใช้แบบนี้อาจจะด้วยเหตุว่าแบบรางน้ำราคาถูกลงกว่า

9) ลักษณะการทำวัคซีน

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่มีวิธีการให้วัคซีนแบบละลายน้ำให้กินสูงถึงร้อยละ 82.5 ซึ่งในทางทฤษฎีถือว่าการกระทำที่ผิด เพราะการให้วัคซีนที่ถูกต้องเกษตรกรต้องให้แบบหยอดตาเพราะทำให้ไก่ได้รับวัคซีนทุกตัว แต่ทำให้ต้องใช้เวลาในการให้วัคซีนที่นาน เกษตรกรจึงไม่นิยมปฏิบัติกันเพราะต้องการนำเวลาส่วนที่เหลือไปทำธุระอย่างอื่น จึงเป็นเหตุให้เกษตรกรให้วัคซีนแบบหยอดตาเพียงร้อยละ 17.5

10) วิธีการจัดการกับซากไก่ตาย

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลมีวิธีจัดการกับซากไก่ตายโดยเกษตรกรใช้วิธีฝังกลบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 เพราะเห็นว่ามีความสะดวกในการจัดการ รองลงมาใช้เป็นอาหารปลาดุก ร้อยละ 42.5 ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อมาใช้เลี้ยงปลาดุกเพราะสามารถนำของเหลือมาทำให้เกิดประโยชน์แต่ก็ต้องลงทุนในการขุดบ่อหรือสร้างบ่อปลาดุก นอกจากนั้นใช้วิธีเผาซาก และหมักทำปุ๋ยน้ำ ร้อยละ 7.5 และ 2.5 ตามลำดับ

11) การพักคอกไก่หลังเสร็จสิ้นการจับไก่ขาย

สำหรับการพักคอกหลังเสร็จสิ้นการจับไก่ขาย เกษตรกรมีการพักคอก 35 วันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาพักคอก 28 วัน และ 21 วัน ร้อยละ 37.5 และ 15.0 ตามลำดับโดยที่ประเด็นการพักคอกนั้นเกษตรกรมีความต้องการพักคอกในระยะเวลาสั้นเพื่อเพิ่มรอบในการเลี้ยงต่อปีให้สูงขึ้น

4.3 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา ประกอบด้วยความพึงพอใจด้านปัจจัยการผลิต ด้านสัญญาการเลี้ยงไก่ และด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สัญญา

4.3.1 ความพึงพอใจด้านปัจจัยการผลิต

จากการที่บริษัทผู้สัญญาได้ทำสัญญาการเลี้ยงไก่เนื้อกับเกษตรกรในจังหวัดสตูล จำนวน 40 ราย โดยที่เกษตรกรเป็นผู้สร้างโรงเรือนและอุปกรณ์เองทั้งหมด โดยหลังจากนั้น บริษัทผู้สัญญาจะเป็นผู้ออกปัจจัยการผลิตในส่วนที่เหลือ และรับซื้อกลับในราคาที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งในด้านปัจจัยการผลิตนั้น เกษตรกรมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีคะแนนเฉลี่ย 3.84 โดยประกอบด้วย 1) คุณภาพลูกไก่อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.73 โดยที่ลูกไก่ที่เลี้ยงออกมาเจริญเติบโตได้ดี ถึงแม้ว่าจะเจอปัญหาลูกไก่พิการบ้าง รวมถึงปัญหาอื่นๆ เกี่ยวกับลูกไก่ เกษตรกรจะแจ้งให้บริษัทผู้สัญญาทราบอยู่ตลอดเวลา เช่น ลูกไก่เป็นเพศเมียมากส่งผลให้การเจริญเติบโตช้ากว่าลูกไก่เพศผู้ ซึ่งทางบริษัทผู้สัญญาก็จะแจ้งไปยังบริษัทที่ผลิตลูกไก่ต่อไปเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องนี้ 2) คุณภาพอาหารนั้นเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากโดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.00 เพราะอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงไก่มีปริมาณธาตุอาหารที่ครบตามความต้องการ ส่งผลให้การเลี้ยงไก่เนื้อเจริญเติบโตดี 3) ความพึงพอใจต่อเวชภัณฑ์ในการดูแลสุขภาพไก่ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อเวชภัณฑ์อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.80 (ตารางที่ 4.5) เพราะทางบริษัทได้มีการจัดยาและเวชภัณฑ์ให้กับเกษตรกรไว้ล่วงหน้าเพื่อใช้ในเวลาที่ฉุกเฉิน

ตารางที่ 4.5 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาด้านปัจจัยการผลิต

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
คุณภาพลูกไก่	3.73	มาก
คุณภาพอาหาร	4.00	มาก
เวชภัณฑ์ในการดูแลและสุขภาพไก่	3.80	มาก
รวม	3.84	มาก

4.3.2 ความพึงพอใจด้านสัญญาการเลี้ยงไก่

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาด้านสัญญาการเลี้ยงไก่ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.59

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีเพียงประเด็นเงื่อนไขเรื่องเวลาในการพักคอกไก่ที่เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ย 2.45 ส่วนประเด็นอื่นที่เหลืออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ผลตอบแทนในการเลี้ยงไก่ ระยะเวลาในการคิดบัญชีและจ่ายเงินหลังเสร็จสิ้นการจับไก่ การกำหนดเวลาซื้อขายไก่เนื้อ ค่าประกันลูกไก่ก่อนการเลี้ยง ราคาประกันลูกไก่ ราคาขายไก่เนื้อ ราคาประกันอาหารไก่ใหญ่ ราคาประกันอาหารไก่เล็ก และการงดอาหารก่อนจับไก่ออกขายโดยมีค่าเฉลี่ย 3.98,3.97,3.80,3.78,3.68,3.65,3.58,3.53 และ3.48 (ตารางที่ 4.6)

ในประเด็นเงื่อนไขเรื่องระยะเวลาในการพักคอกไก่ที่ทำให้เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยนั้น อาจเกิดจากสาเหตุที่บริษัทคู่สัญญามีฟาร์มไก่เนื้อในความดูแลของตนเองมากเกินไปจึงทำให้การวางแผนหมุนเวียนลงลูกไก่ของแต่ละฟาร์มต้องทำตามลำดับก่อนหลังจึงทำให้เกิดการลงลูกไก่ช้า ซึ่งก็ทำให้เกษตรกรพอใจน้อยเพราะต้องการลงลูกไก่ให้เร็วที่สุดหลังมีการจับไก่ออกจากเล้าหมด โดยบางรายให้เหตุผลว่าต้องนำเงินไปผ่อนชำระการกู้ยืมในการสร้างโรงเรือนต้องการใช้เงินเป็นค่าใช้จ่ายลูกในการชำระค่าเช่าเรียนหรือซื้อเสื้อผ้าของบุตร หรืออีกสาเหตุหนึ่งคือความไม่พร้อมของเกษตรกรเอง เช่น ในช่วงหน้าฝนการหาแกลบมาปูพื้นคอกไก่กระทำไม่ได้ยากเพราะแกลบจะเปียก เกษตรกรบางรายที่ไม่ได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าจึงไม่สามารถหาแกลบได้ทันตามระยะเวลาที่จะลงลูกไก่ บริษัทคู่สัญญาจึงต้องเลื่อนการลงลูกไก่ออกไปเพื่อไม่ให้เกิดการเสียหายในอนาคต

ตารางที่ 4.6 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาด้านสัญญาการเลี้ยงไก่

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ค่าประกันลูกไก่ก่อนการเลี้ยง	3.78	มาก
ราคาประกันลูกไก่	3.68	มาก
ราคาประกันอาหารไก่เล็ก	3.53	มาก
ราคาประกันอาหารไก่ใหญ่	3.58	มาก
ราคาขายไก่เนื้อ	3.65	มาก
การงดอาหารก่อนจับไก่ออกขาย	3.48	มาก
การกำหนดเวลาซื้อขายไก่เนื้อ	3.80	มาก
ระยะเวลาในการคิดบัญชีและจ่ายเงินหลังเสร็จสิ้นการจับไก่	3.97	มาก
เงื่อนไขเรื่องเวลาในการพักคอกไก่	2.45	น้อย

ผลตอบแทนในการเลี้ยงไก่	3.98	มาก
รวม	3.59	มาก

4.3.3 ความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สัญญา

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สัญญา พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.44 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจต่อประเด็นสัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์มอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ย 2.65 และประเด็นสัตว์บาลควบคุมฟาร์มอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย 2.98 ส่วนประเด็นอื่นๆ พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายผลิต พนักงานบัญชี และพนักงานจับไก่โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 3.93 และ 3.63 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.7)

ในประเด็นสัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์มเหตุผลที่ทำให้เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อให้เหตุผลว่า การเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์มของสัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์มน้อยเกินไป โดยปกติสัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์มต้องตรวจดูแลฟาร์มจำนวน 1 ครั้งต่อหนึ่งรอบการผลิต ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการให้เข้ามามากกว่านี้เพราะต้องการคำแนะนำปรึกษาที่ถูกต้อง

ตารางที่ 4.7 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สัญญา

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
สัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์ม	2.65	น้อย
สัตว์บาลควบคุมฟาร์ม	2.98	ปานกลาง
พนักงานจับไก่	3.63	มาก
พนักงานบัญชี	3.93	มาก
ผู้จัดการฝ่ายผลิต	4.05	มาก
รวม	3.44	มาก

4.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา จำแนกเป็นปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจและปัจจัยทางการผลิต โดยมีผลการศึกษาดังนี้ (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการผลิตที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

ปัจจัย	ค่าสถิติ (χ^2)	ระดับนัยสำคัญ
ปัจจัยทางสังคม		
อายุ	3.799	NS
ศาสนา	1.339	NS
ระดับการศึกษา	0.718	NS

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการผลิตที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา (ต่อ)

ปัจจัย	ค่าสถิติ (χ^2)	ระดับนัยสำคัญ
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ		
อาชีพหลักของครัวเรือน	2.155	NS
รายได้ของครัวเรือนรวม	8.066	*
รายได้จากการเลี้ยงไก่แบบพันธะสัญญา	6.905	NS

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการผลิตที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา (ต่อ)

ปัจจัย	ค่าสถิติ (χ^2)	ระดับนัยสำคัญ
ปัจจัยทางการผลิต		
บริษัทคู่สัญญา	10.370	**
ประสบการณ์ของเกษตรกร	4.748	NS
ความถี่ในการลงลูกไก่ (ครั้ง/ปี)	5.455	NS
ความถี่ในการเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์ม โดยเจ้าหน้าที่บริษัท	3.282	NS

จำนวนคอกหรือเล้าในหนึ่งฟาร์ม	5.737	*
ความถี่ในการฝึกอบรมของเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา	9.809	*

หมายเหตุ NS หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* หมายถึง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.4.1 ปัจจัยทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา พบว่า ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกร ได้แก่ อายุ ศาสนา และระดับการศึกษาของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

4.4.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา พบว่า มีเพียงปัจจัยรายได้ของครัวเรือนรวมประกอบด้วยรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อและรายได้อื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$ กล่าวคือ เกษตรกรที่มีรายได้สูง หรือรายได้ตั้งแต่ 200,000 บาท ต่อปี ขึ้นไป จะมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาระดับอยู่ในระดับมาก (มากกว่าค่าเฉลี่ย) ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 200,000 บาทต่อปี ที่มีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาระดับอยู่ในระดับน้อย (น้อยกว่าค่าเฉลี่ย)

ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ อาชีพหลักของครัวเรือน และรายได้จากการเลี้ยงไก่แบบพันธะสัญญา รวม (บาท/ปี) ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

4.4.3 ปัจจัยด้านการผลิต

ผลวิเคราะห์ปัจจัยด้านการผลิตของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา พบว่า บริษัทที่เลี้ยงไก่เนื้อมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.01$ กล่าวคือ เกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อกับบริษัทคู่สัญญา ต่างกันมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะต่างกัน โดยกลุ่มที่เลี้ยงกับบริษัทลูกปลา

ฟาร์มมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในระดับอยู่ในระดับมาก (มากกว่าค่าเฉลี่ย)

ส่วนจำนวนคอกไก่เนื้อ (คอก) และการได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$ กล่าวคือ เกษตรกรที่มีจำนวนคอกตั้งแต่ 2 คอกขึ้นไป จะมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญามากกว่าเกษตรกรที่มีจำนวนคอกเลี้ยงไก่เพียงคอกเดียว สำหรับเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาต่างกัน โดยเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมความรู้หลายครั้ง จะมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในระดับอยู่ในระดับมาก (มากกว่าค่าเฉลี่ย) ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมความรู้น้อยครั้ง จะมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในระดับน้อย (น้อยกว่าค่าเฉลี่ย)

สำหรับปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา (ปี) ความถี่ในการลงลูกไก่ (ครั้ง/ปี) และความถี่ในการเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์ม โดยเจ้าหน้าที่บริษัทคู่สัญญาต่อหนึ่งรอบการผลิต (ครั้ง) ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$

4.5 ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ประกอบด้วย ปัญหาและอุปสรรคผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล และปัญหาด้านบุคลากรของบริษัทคู่สัญญา มีรายละเอียดดังนี้

4.5.1 ปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

ปัญหาและอุปสรรคผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ประกอบด้วย ปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมของเกษตรกรในการทำธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อ ปัญหาด้านลูกไก่ที่พบมากที่สุด ปัญหาด้านอาหารที่พบบ่อยที่สุด ปัญหาด้านการเลี้ยงไก่ การแก้ไขปัญหาไก่เนื้อที่ผิดปกติและเป็นโรค ยาที่ใช้รักษาโรค ปัญหาโรคไก่ที่พบมากที่สุด (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 ปัญหาด้านการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
--------	--------------	--------

ปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมของเกษตรกรในการทำธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อ		
ขาดเงินทุน	22	55.0
ขาดแรงงานในการเลี้ยง	4	10.0
ขาดความรู้ในการเลี้ยง	9	22.5
ไม่มีประสบการณ์เท่าที่ควร	3	7.5
กำไรน้อย	2	5.0
ปัญหาด้านลูกไก่ที่พบมากที่สุด		
ลูกไก่โตไม่เท่ากัน	14	35.0
ลูกไก่มีลักษณะพิการ	21	52.5
ลูกไก่ตาย	4	10.0
ลูกไก่เป็นโรค	1	2.5

ตารางที่ 4.9 ปัญหาด้านการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
ปัญหาด้านอาหารที่พบบ่อยที่สุด		
ไม่มี	2	5.0
อาหารขึ้นเชื้อรา	5	12.5
ธาตุอาหารไม่ตรงตามปริมาณมาตรฐาน	15	37.5
เมล็ดอาหารไก่เล็กละเอียดเกินไป	11	27.5
เมล็ดอาหารไก่ใหญ่ละเอียดเกินไป	6	15.0
กระสอบแตก	1	2.5
ปัญหาด้านการเลี้ยงไก่ที่พบมากที่สุด		
ไก่โตไม่เท่ากัน	27	67.5
ไก่มีลักษณะพิการ	11	27.5
ไก่ตาย	1	2.5
ไก่เป็นโรค	1	2.5
วิธีการแก้ไขไก่เนื้อในฟาร์มจากอาการผิดปกติของไก่เนื้อ		
แยกเลี้ยง	19	47.5
ทำลายทิ้ง	10	25.0

ไช้ยา	10	25.0
ปรึกษาปศุสัตว์	1	2.5
ยาที่ใช้รักษาโรคบ่อยที่สุด		
ไทโซล	14	35.0
แอนโร	11	27.5
ค็อกซี่	11	27.5
อะกรีโคลิติน	4	10.0
ปัญหาโรคไก่ที่พบบ่อยที่สุด		
โรคคอหอยอักเสบ	1	2.5
โรคหลอดลมอักเสบ	9	22.5
โรคหวัดติดต่อ	20	50.0
โรกระบบหายใจเรื้อรังหรือโรค ซี อาร์ ดี	10	25.0

1) ปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมของเกษตรกรในการทำธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสุพรรณบุรีส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคเรื่องการขาดเงินทุนสูงถึงร้อยละ 55.0 ในปัจจุบันการเลี้ยงไก่เนื้อต้องใช้เงินลงทุนสูงเพราะเกษตรกรมีความนิยมสร้างโรงเรือนระบบปิด รองลงมาประสบปัญหาขาดความรู้ในการเลี้ยง ร้อยละ 22.5 ดังนั้นจึงต้องอาศัยบริษัทคู่สัญญาหรือภาครัฐในการส่งเสริมให้ความรู้และฝึกอบรมกับเกษตรกรให้มีความชำนาญมากขึ้น นอกจากนี้ประสบปัญหาขาดแรงงานในการเลี้ยง ร้อยละ 10.0 ปัญหาไม่มีประสบการณ์เท่าที่ควร และปัญหากำไรน้อย ร้อยละ 7.5 และ 5.0 ตามลำดับ

2) ปัญหาด้านลูกไก่ที่พบบ่อยที่สุด

ปัญหาด้านลูกไก่ที่พบบ่อยที่สุด คือ ปัญหาไก่มีลักษณะพิการ ร้อยละ 52.5 รองลงมามีปัญหาลูกไก่โตไม่เท่ากัน ร้อยละ 35.0 นอกจากนี้ประสบปัญหาไก่ตายร้อยละ 10.0 และไก่เป็นโรค ร้อยละ 2.5 โดยไก่ในแต่ละรุ่นจะมีลูกไก่ที่มีลักษณะพิการติดมาด้วย จึงทำให้บริษัทผู้ผลิตไก่เนื้อจะแถมลูกไก่ให้มาในแต่ละครั้งร้อยละ 2 เพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้เกษตรกร

3) ปัญหาด้านอาหารที่พบบ่อยที่สุด

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสุพรรณบุรีส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านอาหารที่พบบ่อยที่สุด คือ ปัญหาใส่ธาตุอาหารไม่ตรงตามปริมาณมาตรฐาน สูงถึงร้อยละ 37.5 รองลงมาประสบปัญหาในอาหารไก่เล็กละเอียดเกินไป ร้อยละ 27.5 นอกจากนี้ประสบปัญหาอาหารไก่ใหญ่ละเอียดเกินไป ร้อยละ 15.0 ปัญหาอาหารขึ้นเชื้อร้อยละ 12.5 และปัญหา

กระสอบแตก ร้อยละ 2.5 จากการพูดคุยกับเกษตรกรเมื่อมีปัญหาการเลี้ยงไก่เนื้อไม่โต อันดับแรก ที่นำมาพิจารณาคืออาหารไก่ โดยจะให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สัตยณำอาหารไก่เนื้อไปให้บริษัท ผลิตอาหารตรวจสอบปริมาณธาตุอาหารแล้วแจ้งกลับมาภายหลัง ถ้าไม่ได้มาตรฐานจริงก็ สามารถเปลี่ยนอาหารได้ ดังนั้นเกษตรกรจึงให้ความสำคัญกับปัญหาใส่ธาตุอาหารไม่ตรงตาม ปริมาณมาตรฐานมากที่สุด

4) ปัญหาด้านการเลี้ยงไก่ที่พบมากที่สุด

ปัญหาด้านการเลี้ยงไก่ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาไก่โตไม่เท่ากัน ร้อยละ 67.5 เป็นเพราะการกกลูกไก่ไม่ดีในระยะช่วงลงลูกไก่ 7 วันแรก ทำให้ไก่มีความแตกต่างกันใน ช่วงแรกส่งผลทำให้เกิดปัญหาไก่โตไม่เท่ากันในช่วงขายไก่ รองลงมามีปัญหาไก่มีลักษณะพิการ ร้อยละ 27.5 นอกจากนั้นประสบปัญหาไก่ตาย และไก่เป็นโรค ร้อยละ 2.5 เท่ากัน

5) การแก้ไขปัญหาไก่เนื้อในฟาร์มจากอาการผิดปกติ

วิธีการแก้ไขไก่เนื้อในฟาร์มปรากฏอาการผิดปกติ เนื่องจากโรค เกษตรกรจะใช้ วิธีแยกเลี้ยงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาใช้วิธีทำลายทิ้ง และใช้ยา ร้อยละ 25.0 เท่ากัน และใช้วิธีการปรึกษาสัตว ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ สำหรับยาที่ใช้รักษาโรคที่เกษตรกรใช้มากที่สุด คือ ไทโซล คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาใช้ยาดอกซีและแอนโรร้อยละ 27.5 เท่ากัน นอกจากนี้ใช้ยา อะกรีโคลิติน ร้อยละ 10.0

6) ปัญหาโรคไก่ที่พบบ่อยที่สุด

ปัญหาโรคไก่ที่พบมากที่สุด คือ โรคหวัดติดต่อ คิดเป็นร้อยละ 50.0 เพราะใน จังหวัดสตูลมีอากาศเปลี่ยนแปลงบ่อยจึงทำให้ไก่มีโอกาสเป็นหวัดได้มากที่สุด รองลงมาเป็นโรค ระบบหายใจเรื้อรังหรือโรค ซี อาร์ ดี ร้อยละ 25.0 นอกจากนี้ประสบโรคหลอดลมอักเสบ และ โรคคอหิวด์ไก่ ร้อยละ 22.5 และ 2.5 ตามลำดับ

4.5.2 ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สัตยณำ

ปัญหาด้านบุคลากรของบริษัทผู้สัตยณำ ประกอบด้วย ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของสัตว แพทย์ควบคุมฟาร์ม ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของสัตวบาลดูแลฟาร์ม ปัญหาด้านพนักงานจับไก่ ปัญหา ด้านพนักงานบัญชี ปัญหาด้านผู้จัดการฝ่ายผลิต (ตารางที่ 4.10)

1) ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ควบคุมฟาร์ม

ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์ม เกษตรกรประสบปัญหาดังกล่าว ในลักษณะที่เข้าตรวจเยี่ยมฟาร์มบ่อย คิดเป็นร้อยละ 65.0 และมีปัญหาในลักษณะแนะนำข้อมูล เข้าใจยาก ร้อยละ 30.0 นอกนั้นร้อยละ 5 พบว่าไม่มีปัญหา จากการสอบถามเกษตรกรนั้น สัตว

แพทย์ควบคุมฟาร์มเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์มน้อยกว่าความคาดหวังของเกษตรกรซึ่งส่วนใหญ่ต้องการให้เข้าเยี่ยมฟาร์มมากกว่าหนึ่งครั้งเพื่อต้องการคำแนะนำในการเลี้ยงไก่และการใช้ยาในการแก้ปัญหาโรคของไก่เนื้อและบางครั้งคำแนะนำของสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มมีการคำนวณตัวเลขในการใช้ยา เช่นปริมาณการใช้ยากับน้ำหนักไก่ทำให้เกษตรกรบางรายไม่เข้าใจในคำแนะนำเท่าที่ควร

ตารางที่ 4.10 ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สัญญา

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์ม		
ไม่มีปัญหา	2	5.0
แนะนำข้อมูลเข้าใจยาก	12	30.0
เข้าตรวจเยี่ยมฟาร์มน้อย	26	65.0

ตารางที่ 4.10 ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สัญญา (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของสัตว์บาลดูแลฟาร์ม		
ไม่มีปัญหา	2	5.0
แนะนำข้อมูลเข้าใจยาก	10	25.0
เข้าตรวจเยี่ยมฟาร์มน้อย	28	70.0
ปัญหาด้านพนักงานจับไก่		
ไม่มีปัญหา	5	12.5
ปัญหาการถือโกดัง	6	15.0
ปัญหาการจับไก่เกิดการเสียหาย	13	32.5
ไม่มีประสบการณ์เท่าที่ควร	9	22.5
พุดจาไม่สุภาพ	7	17.5
ปัญหาด้านพนักงานบัญชี		
ไม่มีปัญหา	14	35.0
ทำงานช้า	20	50.0
ทำงานผิดพลาด	4	10.0
ไม่มีประสบการณ์เท่าที่ควร	1	2.5
ระยะเวลาคิดเงินช้า	1	2.5
ปัญหาด้านผู้จัดการฝ่ายผลิต		

ไม่มีปัญหา	23	57.5
ทำงานช้า	11	27.5
ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร	5	12.5
จัดรอบการผลิตช้า	1	2.5

2) ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่สัตวบาลดูแลฟาร์ม

ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่สัตวบาลดูแลฟาร์ม เกษตรกรประสบปัญหาดังกล่าวในลักษณะที่เข้าตรวจเยี่ยมฟาร์มบ่อย คิดเป็นร้อยละ 70.0 และมีปัญหาในลักษณะแนะนำข้อมูลเข้าใจยาก ร้อยละ 25.0 นอกนั้นร้อยละ 5 พบว่าไม่มีปัญหา

3) ปัญหาด้านพนักงานจับไก่

ปัญหาด้านพนักงานจับไก่ พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาการจับไก่เกิดการเสียหาย ร้อยละ 32.5 รองลงมาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ร้อยละ 22.5 พุดจาไม่สุภาพ ร้อยละ 17.5 นอกนั้นร้อยละ 12.5 พบว่าไม่มีปัญหา สำหรับการลดความเสียหายในการจับไก่คือ ควรจับไก่ที่ขาจึงจะถูกต้อง ไม่ควรจับที่ปีกไก่เพราะจะทำให้ปีกไก่ชำหรืออาจทำให้เกิดความเสียหายได้

4) ปัญหาด้านพนักงานบัญชี

ปัญหาด้านพนักงานบัญชี พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาพนักงานบัญชีของบริษัททำงานช้า ร้อยละ 50.0 รองลงมาทำงานผิดพลาด ร้อยละ 10.0 นอกจากนั้นประสบปัญหาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และระยะเวลาคิดเงินช้า ร้อยละ 2.5 เท่ากัน นอกจากนั้นพบว่าไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 35.0

5) ปัญหาด้านผู้จัดการฝ่ายผลิต

ปัญหาด้านผู้จัดการฝ่ายผลิตของบริษัท พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง หรือร้อยละ 57.5 ไม่พบปัญหานี้ ส่วนเกษตรกรที่ประสบปัญหา ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายผลิตทำงานช้า คิดเป็นร้อยละ 27.5 ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ร้อยละ 12.5 และจัดรอบการผลิตช้า ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต

ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคตประกอบด้วย การเปลี่ยนอาชีพในอนาคต เหตุผลที่เปลี่ยนอาชีพในอนาคต เหตุผลที่ไม่เปลี่ยนอาชีพในอนาคต การปรับปรุงฟาร์มไก่เนื้อ ลักษณะการปรับปรุงฟาร์มไก่เนื้อ (ตารางที่ 4.11)

1) การเปลี่ยนอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อในอนาคต

เกษตรกรไม่คิดเปลี่ยนอาชีพในอนาคต ร้อยละ 90.0 และที่คิดจะเปลี่ยน ร้อยละ 10.0 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่ไม่คิดเปลี่ยนอาชีพ

2) เหตุผลที่เปลี่ยนอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อในอนาคต

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาเพียงส่วนน้อยที่คิดเปลี่ยนอาชีพในอนาคต เพราะขาดเงินทุนในการเลี้ยงไก่ ส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรรายย่อยที่เลี้ยงได้กำไรน้อยหรือเลี้ยงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3) เหตุผลที่ไม่เปลี่ยนอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อในอนาคต

เกษตรกรให้เหตุผลที่ไม่เปลี่ยนอาชีพในอนาคต เป็นเพราะเป็นอาชีพหลักของครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 8.3 นอกจากนั้น เห็นว่าขายผลผลิตได้แน่นอนมีรายได้ดี ได้ทำงานอยู่ใกล้บ้านตัวเองสามารถทำงานอื่นเสริมได้ด้วยในระหว่างการเลี้ยงไก่เนื้อ เกษตรกรบางส่วนลงทุนไปมากแล้วถ้าคิดเปลี่ยนอาชีพก็เสียดายเงินลงทุนที่ลงไป อีกทั้งเกษตรกรรักอาชีพเลี้ยงไก่ซึ่งเป็นอาชีพอิสระ ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกษตรกรไม่คิดเปลี่ยนอาชีพ

4) การปรับปรุงฟาร์มไก่เนื้อ

เกษตรกรส่วนใหญ่คิดจะปรับปรุงกิจการฟาร์มไก่เนื้อ คิดเป็นร้อยละ 97.5 มีเพียงร้อยละ 2.5 ที่ไม่คิดปรับปรุง

5) ลักษณะปรับปรุงกิจการฟาร์มไก่เนื้อ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อมีความคิดปรับปรุงฟาร์มไก่เนื้อดังนี้ คือ ทำคอกให้เป็นระบบปิด (Evaporative Cooling House System: Evap) ร้อยละ 20.5 สร้างโรงเรือนใหม่เพิ่มเติม ร้อยละ 15.4 ขยายฟาร์มให้ใหญ่โตขึ้น และปรับให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ร้อยละ 7.7 เท่ากัน ปรับปรุงหลังคามุงจากเป็นกระเบื้อง ร้อยละ 5.1 เท่ากัน นอกจากนั้นต้องการเพิ่มกำลังการผลิต ทำทางเข้าให้ดีขึ้นกว่าเดิม เปลี่ยนหลังคา และเพิ่มจำนวนการเลี้ยงให้มากขึ้น ทำรั้วรอบๆ คอกให้มิดชิดขึ้นเพื่อป้องกันสุนัข และพัฒนาระบบต่างๆ ร้อยละ 2.6 เท่ากัน โดยทุกลักษณะการปรับปรุงมีขึ้นเพื่อต้องการยกระดับการเลี้ยงไก่ของตนเองให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น มีเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในระบบการเลี้ยงเพื่อจะทำให้มีรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อที่สูงขึ้น

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
การเปลี่ยนอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อในอนาคต เปลี่ยน	4	10.0

ไม่เปลี่ยน	36	90.0
เหตุผลที่เปลี่ยนอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อในอนาคต	(n=4)	
ไม่มีเหตุผล	3	75.0
อาจจะย้ายครอบครัวไปอยู่ต่างจังหวัด	1	25.0
เหตุผลที่ไม่เปลี่ยนอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อในอนาคต	(n=36)	
ไม่มีเหตุผล	11	30.6
เป็นอาชีพหลักของครอบครัว	3	8.3
ทำงานอยู่ใกล้บ้านและรักอาชีพเลี้ยงไก่	2	5.6
ลงทุนไปมากแล้ว และเป็นงานอิสระ	2	5.6
ชอบการเลี้ยงสัตว์และสามารถทำอาชีพอื่นได้ด้วย	2	5.6
ชอบ	2	5.6
ทำเป็นอาชีพเสริม	2	5.6

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
เหตุผลที่ไม่เปลี่ยนอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อในอนาคต (ต่อ)	(n=36)	
เป็นอาชีพที่สามารถทำงานอื่นได้ด้วย	2	5.6
ทำมานานแล้ว	1	2.8
ชอบการเลี้ยงสัตว์และขายผลผลิตได้แน่นอน	1	2.8
ทำงานสะดวก เพราะฟาร์มใกล้บ้าน	1	2.8
ได้ทำงานอยู่ในพื้นที่ จ.สตูล และใกล้บ้าน	1	2.8
ลงทุนด้านโรงเรือนไปมากแล้ว และมีกำไรเป็นที่น่าพอใจ	1	2.8
ยังไม่แน่ใจ	1	2.8
ลงทุนไปมาก และคอกไก่อยู่ใกล้บ้าน	1	2.8
เป็นงานที่อิสระ	1	2.8
จะขยายฟาร์มเพิ่ม เพราะมีรายได้ดี	1	2.8
รายได้ดี	1	2.8
การปรับปรุงกิจการฟาร์มไก่เนื้อ	(n=40)	
ไม่คิด	1	2.5
คิดปรับปรุง	39	97.5

ลักษณะการปรับปรุงกิจการฟาร์มไก่เนื้อ	(n=39)	
ไม่มีเหตุผล	10	25.6
ทำคอกให้เป็นระบบปิด Evap	8	20.5
สร้างโรงเรือนใหม่เพิ่มเติม	6	15.4
เพิ่มจำนวนคอกให้ใหญ่โตขึ้น	3	7.7
ปรับให้ทันสมัยยิ่งขึ้น	3	7.7
ปรับปรุงในรายการที่ไม่ต้องลงทุน	2	5.1
ปรับปรุงหลังคามุงจากเป็นกระเบื้อง	2	5.1
เพิ่มกำลังการผลิต	1	2.6
ทำทางเข้าให้ดีขึ้นกว่าเดิม	1	2.6
เปลี่ยนหลังคา และเพิ่มจำนวนการเลี้ยงให้มากขึ้น	1	2.6
ทำรั้วรอบๆ คอกให้มีคชิดขึ้นเพื่อป้องกันสุนัข	1	2.6
พัฒนาระบบต่างๆ	1	2.6

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา ในจังหวัดสตูล สามารถสรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และข้อจำกัดในการทำวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 ข้อเสนอแนะ
- 5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา ในจังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ การจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อ ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา ปัญหาและอุปสรรคของผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล ประชากรที่ใช้การศึกษาคั้งนี้คือ เกษตรกรผู้

เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญาทั้งหมดในจังหวัดสตูลรวม 40 ราย กระจายอยู่ใน 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสตูล อำเภอควนโดน อำเภอท่าแพ อำเภอมะนัง และอำเภอควนกาหลง วิเคราะห์ ข้อมูลเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติไคสแควร์ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบ พันธะสัญญา

จากการศึกษาลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา ในจังหวัดสตูล พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 72.5 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 27.5 โดยเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 43.05 ปี เพราะผู้วิจัยเน้นสัมภาษณ์เกษตรกรเจ้าของฟาร์มเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การนับถือศาสนาของเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ คิดเป็นร้อยละ 85.0 เกษตรกรมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35. เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพแต่งงาน คิดเป็นร้อยละ 85.0 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.55 คน สำหรับจำนวนสมาชิกที่ทำงานในฟาร์มไก่ พบว่า มีจำนวนเฉลี่ย 1.15 คน ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกที่ทำงานในฟาร์มไก่ 1 คน จำนวนสมาชิกที่กำลังศึกษาอยู่หรืออยู่ในวัยเด็กเฉลี่ย 1.20 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกดังกล่าวเพียงคนเดียว และเป็นเช่นเดียวกับลักษณะของจำนวนสมาชิกที่เป็นคนชราไม่สามารถช่วยทำงานได้ ส่วนจำนวนสมาชิกที่ทำงานนอกภาค การเกษตร (รับจ้าง รับราชการ) พบว่า มีจำนวนเฉลี่ย 1.20 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกดังกล่าวเพียงคนเดียวเช่นกัน

ในส่วนลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา ส่วนใหญ่เกษตรกรมีอาชีพทำสวน ทำไร่ ก่อนการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา คิดเป็นร้อยละ 27.5 เพราะจากสภาพภูมิประเทศจังหวัดสตูลมีพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำสวน ทำไร่ รองลงมา ประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่นค้าขาย และลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท ร้อยละ 22.5 เท่ากัน โดยที่อาชีพหลักของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อนั้น พบว่า ครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 50.0 มีอาชีพหลักทำสวน ทำไร่ รองลงมาคืออาชีพเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา ร้อยละ 45.0 ส่วนอาชีพรองของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรมีอาชีพรองเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาทำสวน ทำไร่ ร้อยละ 40.0 นอกจากนั้นมีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่นค้าขาย และรับจ้าง ร้อยละ 7.5 และ 2.5 ตามลำดับ

สำหรับรายได้ของครัวเรือนรวม พบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 371,325.0 บาทต่อปี กระจายอยู่ในช่วง 200,001 – 400,000 บาทต่อปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 โดยที่รายได้จากการเลี้ยงไก่แบบพันธะสัญญารวม พบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 246,087.5 บาทต่อปี มีการกระจายของรายได้ต่ำกว่า 150,000 บาทต่อปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมามีรายได้

250,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 32.5 ภาระหนี้สินของเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 87.5 มีเพียงร้อยละ 12.5 ที่ไม่มีหนี้สิน โดยกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีหนี้สินส่วนใหญ่จะเป็นนายทุนเห็นผลกำไรที่สูงจากเกษตรรายอื่นจึงหันมาเลี้ยงไก่เนื้อบ้าง ซึ่งแหล่งเงินกู้ในระบบส่วนใหญ่มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) คิดเป็นร้อยละ 34.3 โดยการกู้ยืมเงินดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อสร้างโรงเรือนเลี้ยงไก่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.6 รองลงมาใช้เป็นค่าอุปกรณ์การเลี้ยงไก่ และค่าประกันลูกไก่ ร้อยละ 20.0 และ 11.4 ตามลำดับ

5.1.2 ลักษณะการจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญาในจังหวัดสตูล

จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา เฉลี่ย 4.56 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.5 และมีประสบการณ์ 7 ปีขึ้นไป ร้อยละ 40.0 ซึ่งถือว่าเกษตรกรมีประสบการณ์มากในการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นอย่างดี สำหรับสาเหตุที่ตัดสินใจเลี้ยงไก่เนื้อระบบพันธะสัญญา พบว่า เกษตรกรเห็นว่าประกันความเสี่ยงด้านราคา เป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลี้ยงไก่ดังกล่าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาเห็นว่าให้ผลตอบแทนสูง ร้อยละ 37.5 ได้รับแนะนำจากบริษัทคู่สัญญา ร้อยละ 20.0 ซึ่งข้อดีในการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาคือ เกษตรกรรับผิดชอบเพียงแค่มาดูแลตัวไก่ คือ ด้านการผลิตเท่านั้น

แหล่งข้อมูลที่ได้รับความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้การเลี้ยงไก่เนื้อจากการเข้าฝึกอบรมจากสำนักงานปศุสัตว์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาได้รับความรู้จากเพื่อนบ้านที่เลี้ยงด้วยกัน ร้อยละ 32.5 ซึ่งในแต่ละปีสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจะทำการฝึกอบรมให้ความรู้กับเกษตรกร ส่วนการขึ้นทะเบียนฟาร์มกับสำนักงานปศุสัตว์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการขึ้นทะเบียนกับสำนักงานปศุสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 67.5 โดยส่วนใหญ่เป็นฟาร์มที่ได้รับมาตรฐานฟาร์ม ลักษณะโรงเรือนเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นลักษณะฟาร์มปิด คิดเป็นร้อยละ 60.0 โดยบริษัทคู่สัญญาที่เกษตรกรเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด คือ วิชชุดาฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาเป็นบริษัทภาคใต้ค้าสัตว์ และลูกปลาฟาร์ม ร้อยละ 37.5 และ 22.5 ตามลำดับเป็นเพราะวิชชุดาฟาร์มเป็นบริษัทของคนในพื้นที่ ทำให้การติดต่อเป็นไปอย่างสะดวก เกษตรกรมีการลงลูกไก่ 5 ครั้งต่อปีร้อยละ 50 ส่วนความถี่ในการเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์ม โดยเจ้าหน้าที่บริษัทคู่สัญญาต่อหนึ่งรอบการผลิต พบว่า เจ้าหน้าที่มีการตรวจเยี่ยม 2 ครั้ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาเข้าตรวจ 1 ครั้ง ซึ่งยังถือว่ายังน้อยกว่าความต้องการของเกษตรกร โดยในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาเกษตรกรได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ 2 และ 3 ครั้ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.0 เท่ากัน โดยหน่วยงานที่ให้การฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับไก่เนื้อมากที่สุด คือ ปศุสัตว์จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 67.5 รองลงมาบริษัทคู่สัญญา ร้อยละ 22.5 ดังนั้นสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหรือบริษัทคู่สัญญาต้องมีการฝึกอบรมหลักสูตรการเลี้ยงไก่

เนื้อให้มากขึ้นและมีหลักสูตรที่หลากหลายขึ้นกว่าเดิม ซึ่งผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่หน่วยงานต่างๆ เหล่านั้นเป็นผู้รับผิดชอบ มีเพียงส่วนน้อยที่เกษตรกรออกค่าใช้จ่ายเอง

สำหรับข้อมูลด้านแรงงานในการเลี้ยงไก่เนื้อในฟาร์ม พบว่า มีแรงงานเฉลี่ย 2.2 คน ซึ่งเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ปริมาณการเลี้ยงมากกว่า 10,000 ตัว จำนวนไก่ที่เลี้ยงในปัจจุบัน พบว่าเกษตรกรมีไก่ที่เลี้ยงเฉลี่ย 8,865.0 ตัว จำนวนไก่ที่เลี้ยงต่อพื้นที่ พบว่า มีจำนวนเฉลี่ย 10.5 ตัวต่อตารางเมตร เกษตรกรส่วนใหญ่ทราบถึงพันธุ์ของลูกไก่เนื้อที่เลี้ยง ซึ่งพันธุ์ที่เลี้ยงมากที่สุด คือ พันธุ์รอสวี้น คิดเป็นร้อยละ 36.0 ในการนิตยเข้ามาเชื่อก่อนนำลูกไก่ลงเลี้ยง เกษตรกรมีการนิตยเฉลี่ย 2.5 ครั้ง โดยจำนวนครั้งส่วนใหญ่กระจาย 2 – 3 ครั้ง โดยที่ครั้งที่ 1 นิตยเข้ามาเชื่อก่อนทำความสะอาดโรงเรือนหลังเสร็จสิ้นการจับไก่ และทิ้งไว้ 14 วัน จึงนิตยเข้ามาเชื่อกครั้งที่ 2 และจากนั้นจึงค่อยนิตยเข้ามาเชื่อกครั้งที่ 3 ก่อนลงลูกไก่ 7 วัน สำหรับวิธีการกกลูกไก่ พบว่า มีการใช้แก๊สในการกกลูกไก่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมาใช้หลอดไฟ ร้อยละ 37.5

ในการเลี้ยงไก่ต่อหนึ่งรุ่นใช้ระยะเวลาเฉลี่ย 37.7 วัน น้ำหนักไก่ที่จับขายต่อรุ่นเฉลี่ย 2.08 กิโลกรัม ส่วนใหญ่ไม่ต่ำกว่า 1.8 กิโลกรัม และไม่เกิน 2.3 กิโลกรัม วิธีให้น้ำไก่ ส่วนใหญ่ให้น้ำแบบนิปปี้ล คิดเป็นร้อยละ 72.5 และให้แบบรางน้ำ ร้อยละ 27.5 ลักษณะการทำวัคซีนไก่ส่วนใหญ่ ละลายน้ำให้ไก่กิน คิดเป็นร้อยละ 82.5 และหยอดตา ร้อยละ 17.5 วิธีจัดการกับซากไก่ตาย พบว่า เกษตรกรใช้วิธีฝังกลบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาใช้เป็นอาหารปลาดุก ร้อยละ 42.5 สำหรับการพักคอกหลังเสร็จสิ้นการจับไก่ขาย เกษตรกรมีการพักคอก 35 วัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5

5.1.3 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธสัญญา

1) ความพึงพอใจด้านปัจจัยการผลิต

เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านดังกล่าวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ คุณภาพอาหาร เวชภัณฑ์ในการดูแลและสุขภาพไก่ และคุณภาพลูกไก่ จากข้อมูลดังกล่าวทางบริษัทคู่สัญญาต้องรักษามาตรฐานในด้านปัจจัยการผลิตให้เท่าเดิมหรือเพิ่มขึ้น เพื่อรักษาเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อให้อยู่กับบริษัทตลอดไป

2) ความพึงพอใจด้านสัญญาการเลี้ยงไก่

เกษตรกรมีความพึงพอใจกับด้านดังกล่าวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีเพียงประเด็นเงื่อนไขเรื่องเวลาในการพักคอกไก่ที่เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับน้อย ส่วนประเด็นอื่นที่เหลืออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ผลตอบแทนในการเลี้ยงไก่ ระยะเวลาในการคืบบัญชีและจ่ายเงินหลังเสร็จสิ้นการจับไก่ การกำหนดเวลาซื้อขายไก่เนื้อ ค่าประกันลูกไก่ก่อนการเลี้ยง ราคาประกันลูกไก่ ราคาขายไก่เนื้อ

ราคาประกันอาหารไก่ใหญ่ ราคาประกันอาหารไก่เล็ก และการงดอาหารก่อนจับไก่ออกขาย โดยที่ประเด็นเงื่อนไขเรื่องเวลาในการพักคอกไก่ที่เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับน้อยนั้น เกษตรกรมีความต้องการลงเลี้ยงไก่เนื้อให้เร็วขึ้น โดยอาจมาจากสาเหตุ 2 ประเด็น คือ 1) เกิดจากบริษัทคู่สัญญาที่มีเกษตรกรมากเกินไป จึงทำให้ระบบหมุนเวียนการลงไก่ในแต่ละฟาร์มช้าลงหรืออาจเกิดภาวะตลาดคือบริษัทคู่สัญญาต้องการลงไก่ให้น้อยลงเพื่อจำกัดปริมาณไก่ในท้องตลาด เมื่อไก่ในท้องตลาดน้อยราคาก็จะขยับสูงขึ้นจากเดิม 2) เกิดจากความไม่พร้อมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เอง เช่น หน้าแล้งแหล่งน้ำไม่เพียงพอก็ไม่สามารถเลี้ยงไก่ได้ หน้าฝนไม่สามารถหาแกลบมาป้อนคอกไก่ได้

3) ความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทคู่สัญญา

เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อด้านดังกล่าวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจต่อประเด็นสัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์มอยู่ในระดับน้อย และประเด็นสัตว์บาลควบคุมฟาร์มอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นอื่นๆ พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายผลิต พนักงานบัญชี และพนักงานจับไก่ ในประเด็นที่ต้องปรับปรุงคือ ความพึงพอใจต่อสัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์มและสัตว์บาลควบคุมฟาร์ม โดยต้องเพิ่มการตรวจเยี่ยมฟาร์มของเกษตรกรให้มากขึ้นกว่าเดิมจากที่เคยปฏิบัติอยู่ เพราะเกษตรกรมีความคาดหวังต่อการทำหน้าที่ของทั้งสองตำแหน่งนี้ไว้สูง เมื่อการเลี้ยงไม่ประสบความสำเร็จหรือได้กำไรน้อยก็อาจจะไม่พอใจต่อการให้บริการ

5.1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

1) ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา พบว่า ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกร ได้แก่ อายุ การนับถือศาสนา และระดับการศึกษาของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

2) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา พบว่า มีเพียงปัจจัยรายได้ของครัวเรือนรวมที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เกษตรกรที่มีรายได้สูง หรือรายได้ตั้งแต่ 200,000 บาท ขึ้นไป จะมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาระดับอยู่ในระดับมาก (มากกว่าค่าเฉลี่ย)

ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ อาชีพหลักของครัวเรือน และรายได้จากการเลี้ยงไก่แบบพันธะสัญญารวม (บาท/ปี) ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ปัจจัยด้านการผลิตของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา พบว่า บริษัทที่เลี้ยงไก่เนื้อมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อกับบริษัทผู้สัญญาต่างกันมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาต่างกัน โดยกลุ่มที่เลี้ยงกับบริษัทลูกปลาฟาร์มมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาระดับอยู่ในระดับมาก (มากกว่าค่าเฉลี่ย)

ส่วนจำนวนคอกไก่เนื้อ (คอก) และการได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เกษตรกรที่มีจำนวนคอกตั้งแต่ 2 คอกขึ้นไป จะมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา สำหรับเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาต่างกัน โดยเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมความรู้หลายครั้ง จะมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาระดับอยู่ในระดับมาก (มากกว่าค่าเฉลี่ย) สำหรับปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา (ปี) ความถี่ในการลงลูกไก่ (ครั้ง/ปี) และความถี่ในการเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์ม โดยเจ้าหน้าที่บริษัทผู้สัญญาต่อหนึ่งรอบการผลิต (ครั้ง) ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1.5 ปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการทำธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อประสบเป็นอันดับแรก คือ ปัญหาขาดเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 55.0 ประสบปัญหาขาดความรู้ในการเลี้ยง ร้อยละ 22.5 ปัญหาด้านลูกไก่ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาไก่มีลักษณะพิการ ร้อยละ 52.5 รองลงมามีปัญหาไก่โตไม่เท่ากัน ร้อยละ 35.0 นอกจากนั้นประสบปัญหาไก่ตาย ปัญหาด้านอาหารที่พบบ่อยที่สุด คือ ปัญหาใส่ธาตุอาหารไม่ตรงตามปริมาณมาตรฐาน ร้อยละ 37.5 รองลงมาประสบปัญหาเมล็ดละเอียดเกินในอาหารไก่เล็ก ร้อยละ 27.5 ปัญหาด้านการเลี้ยงไก่ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาไก่โตไม่เท่ากัน ร้อยละ 67.5 รองลงมามีปัญหาไก่มีลักษณะพิการ ร้อยละ 27.5 นอกจากนั้นประสบปัญหาไก่ตาย และไก่เป็นโรค ร้อยละ 2.5 เท่ากันวิธีการแก้ไขไก่เนื้อในฟาร์มปรากฏอาการ

ผิดปกติ เนื่องจากโรค เกษตรกรจะใช้วิธีแยกเลี้ยงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาใช้วิธีทำลายทิ้ง ปัญหาโรคไก่ที่พบมากที่สุด คือ โรคหวัดติดต่อ คิดเป็นร้อยละ 50.0

ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของสัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์ม เกษตรกรประสบปัญหาดังกล่าวในลักษณะที่เข้าตรวจเยี่ยมฟาร์มน้อย คิดเป็นร้อยละ 65.0 และมีปัญหาในลักษณะแนะนำข้อมูลเข้าใจยาก ร้อยละ 30.0 นอกจากนั้นพบว่าไม่มีปัญหา ปัญหาด้านพนักงานจับไก่ พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาการจับไก่เกิดการเสียหาย ร้อยละ 32.5 ปัญหาด้านพนักงานบัญชี พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาทำงานช้า ร้อยละ 50.0 ปัญหาด้านผู้จัดการฝ่ายผลิต พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง หรือร้อยละ 57.5 ไม่มีปัญหา ที่ประสบปัญหา ได้แก่ ทำงานช้า คิดเป็นร้อยละ 27.5 ไม่มีประสบการณ์เท่าที่ควร ร้อยละ 12.5 และจัดรอบการผลิตช้า ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

5.1.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต

เกษตรกรมีความคิดจะไม่เปลี่ยนอาชีพการเลี้ยงไก่ระบบพันธะสัญญาสูงถึงร้อยละ 90 จากเหตุผลคือ เป็นอาชีพที่ให้ผลตอบแทนสูงโดยที่สามารถประกอบอาชีพเสริมได้ในระหว่างการเลี้ยงไก่ได้ บางส่วนให้เหตุผลว่ารักในอาชีพการเลี้ยงสัตว์และได้ลงทุนไปมากแล้วจึงไม่ยอมเปลี่ยนอาชีพ เกษตรกรส่วนใหญ่คิดจะปรับปรุงฟาร์มไก่เนื้อ คิดเป็นร้อยละ 97.5 โดยให้เหตุผลที่คิดปรับปรุงฟาร์มไก่เนื้อ คือ ทำคอกให้เป็นระบบปิด Evap ร้อยละ 20.5 สร้างโรงเรือนใหม่เพิ่มเติม ร้อยละ 15.4 ขยายฟาร์มให้ใหญ่โตขึ้น และปรับให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ร้อยละ 7.7 เท่ากัน ปรับปรุงหลังคามุงจากเป็นกระเบื้อง ร้อยละ 5.1 นอกจากนั้นต้องการเพิ่มกำลังการผลิต ทำทางเข้าให้ดีขึ้นกว่าเดิม และเพิ่มจำนวนการเลี้ยงให้มากขึ้น ทำรั้วรอบๆ คอกให้มิดชิดขึ้นเพื่อป้องกันสุนัข ร้อยละ 2.6 เท่ากัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา ในจังหวัดสตูล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่จะนำเสนอให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ผู้ประกอบการธุรกิจไก่เนื้อที่เป็นบริษัทคู่สัญญา และภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

5.2.1 เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ

1) เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการขาดเงินทุนในการเลี้ยงไก่เนื้อ ซึ่งเป็นปัญหาหลักของเกษตรกร ดังนั้นเกษตรกรจึงควรมีการวางแผนเรื่องเงินทุนในการเลี้ยงไก่เนื้ออย่างเป็นระบบ โดยการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภายในระบบอย่างถูกต้องเพื่อให้เกิดสภาพคล่องในการบริหารเงินในอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อ

2) ในด้านการขาดความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อนั้น เกษตรกรควรมีการศึกษาหาความรู้วิธีการเลี้ยงและการจัดการการเลี้ยง โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วย เช่น ใช้เครื่องกกลูกไก่ระบบไฟฟ้า แทนการกกลูกไก่ด้วยหลอดไฟที่ให้ประสิทธิภาพต่ำ

3) สำหรับปัญหาเรื่องการจัดการในการเลี้ยงไก่เนื้อ เกษตรกรควรมีโรงเก็บอาหารโรงเก็บอุปกรณ์การเลี้ยง ที่เก็บยาออกจากกันให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกในการใช้ และไม่ควรถืออาหารไว้ในคอกไก่เพราะจะทำให้อาหารไก่เกิดความชื้นและทำให้อาหารไก่เกิดการเสียหายหรือขึ้นเชื้อราได้

4) สำหรับเรื่องการให้วัคซีนเกษตรกรส่วนใหญ่มีการให้วัคซีนในลักษณะการละลายน้ำให้กินมากกว่าการหยอดตา เนื่องจากสะดวกและรวดเร็ว แต่ในที่สุดแล้วเกษตรกรควรให้วัคซีนในลักษณะการหยอดตาเพราะจะทำให้ไก่เนื้อได้รับวัคซีนทุกตัวและเป็นการป้องกันการเกิดโรคได้ดีกว่าการละลายน้ำให้กินเพราะบางตัวอาจจะไม่ได้รับวัคซีนและนำไปสู่การเกิดโรคของไก่ในอนาคตได้

5) ปัญหาเรื่องแรงงานจ้างในฟาร์มที่เกิดขึ้นนั้นเกษตรกรควรมีการจัดการหาแรงงานจ้างที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเลี้ยงไก่และทำให้มีกำไรต่อรอบการผลิตที่มากขึ้น

5.2.2 ผู้ประกอบการธุรกิจไก่เนื้อที่เป็นบริษัทผู้สัญญา

1) สำหรับเรื่องเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สัญญาที่ต้องดำเนินการแก้ไข คือเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มและสัตวบาลดูแลฟาร์มซึ่งเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับที่น้อยอยู่นั้นเนื่องจากการเข้าตรวจฟาร์มที่น้อยกว่าความต้องการของเกษตรกร ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจไก่เนื้อที่เป็นบริษัทผู้สัญญาต้องเพิ่มการเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์มโดยเจ้าหน้าที่ของบริษัทให้มากกว่านี้ (โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีจำนวนเล้าน้อย) หรืออาจใช้การติดต่อสื่อสารให้มากขึ้นโดยอาจใช้การโทรศัพท์ในการพูดคุยกับเกษตรกรเพื่อเป็นการรับทราบถึงปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่และอาจให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ก็ได้

2) ผู้ประกอบต้องมีการวางแผนด้านการลงทุนไก่ให้มีความเหมาะสมหรือจำกัดปริมาณการเลี้ยงให้มีความพอดีเพื่อแก้ปัญหาเกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องการพักคอกที่นานเกิน

3) สำหรับผู้ประกอบการที่มีจำนวนคอกไก่ที่น้อย ควรจะมีกลยุทธ์ในการบริหารปริมาณไก่ที่เลี้ยงน้อย โดยอาจจะซื้อมาและขายไปในบางส่วนและเลี้ยงเองบางส่วนเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการผันผวนด้านราคา

4) ด้านปัญหาการถือโงงของเกษตรกร ผู้ประกอบการต้องเอาใจใส่ลูกฟาร์มที่เลี้ยงไก่ เพื่อให้เกิดความผูกพันระหว่างทั้งสองฝ่าย โดยอาจจะเข้าไปเยี่ยมที่บ้านตามถึงปัญหาต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างมิตรภาพที่ดีต่อกัน โดยจะส่งผลไม่ให้ลูกฟาร์มทำผิดสัญญาการเลี้ยงไก่ที่ได้ตกลงกันไว้

5) การแก้ปัญหาในการเลี้ยงนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจไก่เนื้อต้องมีการคัดสรรลูกฟาร์มที่มีความรู้ความสามารถในการเลี้ยงไก่และมีเวลาในการเลี้ยงไก่ มีใจรักในการเลี้ยงไก่ เพื่อให้การเลี้ยงไก่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับทั้งสองฝ่าย

6) ในด้านการลดค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการที่สามารถทำได้แนะนำให้ผู้ประกอบการธุรกิจไก่เนื้อควรมีการเลือกพื้นที่ ที่ตั้งฟาร์มไก่ให้อยู่ในบริเวณเดียวกันเพื่อลดต้นทุนด้านการขนปัจจัยด้านการผลิต เช่น อาหารไก่ พันธุ์ไก่ ยารักษาโรคและอื่นๆ ตลอดจนการเคลื่อนย้ายไปยังตลาด

7) จากประเด็นด้านความพึงพอใจของเกษตรกรต่อบริษัทคู่สัญญาที่ต้องทำแก้ไขคือ ในส่วนของการกำหนดราคาประกันการเลี้ยงไก่นั้นบริษัทคู่สัญญาต้องกำหนดราคาประกันการเลี้ยงไก่ให้มีความเสถียรเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร เนื่องจากการขึ้นลงของราคาประกันการเลี้ยงไก่ทางบริษัทคู่สัญญาเป็นผู้กำหนดเองขึ้นทั้งหมด จึงมีผลทำให้เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อบริษัทคู่สัญญาที่แตกต่างกัน

8) ด้านเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่ที่น้อยครั้งจะมีความพึงพอใจต่อระบบการเลี้ยงไก่แบบพันธะสัญญาที่น้อยกว่าเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่หลายครั้ง ดังนั้นบริษัทคู่สัญญาต้องมีการวางแผนเรื่องการจัดฝึกอบรมการเลี้ยงไก่อยู่ในแผนประจำปีของบริษัท เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยอาจกำหนดอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

5.2.3 ภาครัฐและส่วนราชการ

1) ภาครัฐควรเข้าควบคุมการผลิตไก่เนื้อเพื่อไม่ให้เกิดภาวะไก่เนื้อล้นตลาด และนำไปสู่การลดลงของราคาไก่เนื้อ ซึ่งอาจจะกระทบต่อเกษตรกรได้ในอนาคต

2) ภาครัฐควรส่งเสริมให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในฟาร์มเพื่อยกระดับการผลิตของเกษตรกรให้เป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น และจะช่วยลดต้นทุนในการผลิตได้

5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา ในจังหวัดสตูล ครั้งนี้มีข้อจำกัดจากการศึกษาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) เนื่องจากแบบสอบถามบางฉบับ ผู้สอบถามเป็นเจ้าของบริษัทคู่สัญญาที่เกษตรกรเลี้ยงไก่เนื้อด้วย อาจทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นเจ้าของฟาร์มไก่เนื้อมีความเกรงใจ ไม่กล้าบอกข้อมูลในส่วนขอระดับความพึงพอใจที่แท้จริง จึงอาจทำให้ข้อมูลบางชุดคลาดเคลื่อนออกไปบ้าง

2) เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อบางรายไม่กล้าให้ข้อมูลที่เป็นความจริง โดยเฉพาะในเรื่องของรายได้ของเกษตรกร เนื่องจากมีความกังวลถึงผลกระทบที่อาจตามมาภายหลัง จึงอาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจนมากนัก

3) การเข้าไปสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ต้องอาศัยช่วงเวลาที่เหมาะสมเพราะบางครั้งเกษตรกรต้องให้อาหารหรือยารักษาโรค หรืออยู่ระหว่างการจับไก่ออกขาย จึงทำให้เกษตรกรบางรายเร่งรีบในการตอบแบบสัมภาษณ์และให้ข้อมูลไม่เต็มที่

สำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรมีการทำวิจัยในประเด็นที่ต่อเนื่อง ดังนี้

- 1) ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงไก่เนื้อ ในจังหวัดสตูล
- 2) พฤติกรรมการบริโภคไก่เนื้อ ในจังหวัดสตูล

บรรณานุกรม

- กรมปศุสัตว์. 2550. **ชื่อทางการค้า บริษัทและประเทศผู้ผลิตพันธุ์ไก่เนื้อ.**[ออนไลน์].
http://www.dld.go.th/poultry/breed_native.html. [สืบค้นวันที่ 13 มกราคม 2553]
- กิตติศักดิ์ ลัดคนทินวงศ์. 2547. **การเกษตรแบบพันธะสัญญาเพื่อการตลาดสิ่งแวดล้อม:กรณีศึกษา
 การปลูกหน่อไม้ฝรั่งในตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม.**
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ไชยา อ้อยสูงเนิน. 2549. **ไก่เนื้อ.** ปรานีเจริญปลูกและการพิมพ์.กรุงเทพฯ.
- ถวิล กาวิสุข. 2548. **ความพึงพอใจของเกษตรกรในจังหวัดตากต่อการปลูกมันฝรั่งแบบมี
 สัญญาผูกพันกับบริษัท เบอร์ลี่ ยุคเกอร์ ฟู้ดส์ จำกัด.** วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจ
 มหาคณิศ มหาวชิวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธรีณี เดชจินดา. 2535. **ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์บริการกำจัดกากอุตสาหกรรม
 แฉวง แสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร.**วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขา
 เทคโนโลยีการ บริหารสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธนาวัฒน์ อุตภาพ. 2551. **ประวัติความเป็นมาของไก่เนื้อ.** [ออนไลน์].URL:
<http://www.school.net.th/library/create-web.html>. [สืบค้นวันที่ 20 พฤศจิกายน
 2552]

- ธีรวิทย์ ทองวรรณ. 2547. ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของเกษตรกรแบบโรงเรียนปิดในโครงการการรับจ้างเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพเก้า จันทร์ดา. 2548. หนึ่งหมู่บ้านสองวิธีการเกษตร: กรณีศึกษาบ้านชะโนด ตำบลชะโนด อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร) สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นฤมล นิรากร. 2550. แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ. บริษัท มีสเตอร์ ก๊อปปี้ (ประเทศไทย)จำกัด
- นรินทร์ ศรีวิชัย. 2547. ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกระยะชิดแบบมีพันธุ์สัตถุญา ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิวัฒน์ มาสุวรรณ. 2550. การทำการเกษตรแบบมีสัตถุญาผูกพัน:การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชของบริษัทเมล็ดพันธุ์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริม การเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บรรณานุกรม (ต่อ)**
- พูนศิริ วัจนภูมิ. 2544. เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาบริการ หน่วยที่ 3. พิมพ์ครั้งที่ 6 .นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ยุพาวดี โพชนุกูล. 2533. พฤติกรรมผู้บริโภค. ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- วัลลภ คงเพิ่มพูน. 2545. ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:เกษตรสาส์น.
- ศุภชัย จันทร์รักษ์. 2546. ศักยภาพและกลยุทธ์ของการเลี้ยงไก่ไข่แบบพันธะสัตถุญาในจังหวัดนครศรีธรรมราช. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์. 2540. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกระยะชิดแบบมีสัตถุญาผูกพันในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุมนัส กาญจนวาริน. 2547. การศึกษาความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกของไก่แปรรูปของไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวรรณ เกษตรสุวรรณ. 2526. การเลี้ยงไก่. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2551. การผลิตไก่เนื้อ. [ออนไลน์].

URL:<http://www.oae.go.th/Broilevo8.xls> [สืบค้นวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552]

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. 2550. รายงานนอกระบบภาค

การเกษตร:สิทธิและสวัสดิการของเกษตรกรพันธะสัญญาและรับจ้าง.กรุงเทพฯ

หุลย์ จำปาเทศ. 2538. จิตวิทยาการจูงใจ.กรุงเทพมหานคร: บริษัท สามัคคีศาสตร์ จำกัด

อนุชาติ ของเพิ่ม. 2548. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดหวานใน

จังหวัดสงขลา :กรณีศึกษาเปรียบเทียบเกษตรกรที่ทำสัญญาข้อตกลงและไม่ทำสัญญา

ข้อตกลง.ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต การจัดการธุรกิจเกษตรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เอกชัย โอเจริญ. 2547. ต้นแบบระบบส่งเสริมเกษตรแบบมีส่วนร่วม: กรุงเทพฯ .กองวิจัยและ

พัฒนา งานส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบ
พันธะสัญญา กรณีศึกษาผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดสตูล

แบบสอบถามนี้ เป็นเครื่องมือประกอบการรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัย เพื่อสารนิพนธ์
(Minor Thesis) สำหรับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะ
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย
และเพื่อประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา ในจังหวัดสตูล ผู้วิจัย ขอร่วม
ใคร่ขอความกรุณาท่านได้ อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามความเป็นจริง และโดยอิสระ ข้อมูล
ทั้งหมดที่ได้ ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และขอกราบขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความ
อนุเคราะห์ในครั้งนี้

แบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อในระบบ
พันธะสัญญา

ส่วนที่ 2 การจัดการ การเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็น

วันที่.....	QNN.....
ชื่อเกษตรกร (เจ้าของฟาร์ม)	
อยู่บ้านเลขที่..... หมู่..... ตำบล..... อำเภอ..... จ.สตูล	

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา

ก. ลักษณะทางสังคม

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี
3. นับถือศาสนา () พุทธ () คริสต์ () อิสลาม () อื่นๆ.....
4. ระดับการศึกษา
 - () 1. ต่ำกว่าประถมศึกษา () 2. ประถมศึกษา
 - () 3. มัธยมศึกษา () 4. อนุปริญญา
 - () 5. ปริญญาตรี () 6. อื่นๆ ระบุ.....
5. สถานภาพสมรส
 - () 1. โสด () 2. แต่งงาน
 - () 3. หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนคน (รวมทั้งผู้ให้สัมภาษณ์)
 - จำนวนสมาชิกที่ทำงานในฟาร์มไก่คน
 - จำนวนสมาชิกที่กำลังศึกษาอยู่หรืออยู่ในวัยเด็ก.....คน
 - จำนวนสมาชิกที่เป็นคนชราไม่สามารถช่วยทำงานได้.....คน

จำนวนสมาชิกที่ทำงานนอกภาคการเกษตร (รับจ้าง รับราชการ).....คน

ข. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

1. อาชีพเดิมก่อนการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา (ตอบเพียงข้อเดียว)

- () 1. เลี้ยงไก่เนื้อแบบอิสระ () 2. เลี้ยงสัตว์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ไก่เนื้อ
 () 3. ทำสวน ทำไร่ ทำนา () 4. ทำการประมง
 () 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว () 6. ลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท
 () 7. รับจ้าง () 8. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 () 9. อื่นๆ ระบุ.....

2. อาชีพหลักของครัวเรือนในปัจจุบัน (ตอบเพียงข้อเดียว)

- () 1. เลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา () 2. เลี้ยงสัตว์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ไก่เนื้อ
 () 3. ทำสวน ทำไร่ ทำนา () 4. ทำการประมง
 () 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว () 6. ลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท
 () 7. รับจ้าง () 8. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 () 9. อื่นๆ ระบุ.....

3. อาชีพรองของครัวเรือนในปัจจุบัน (ตอบเพียงข้อเดียว)

- () 1. เลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญา () 2. เลี้ยงสัตว์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ไก่เนื้อ
 () 3. ทำสวน ทำไร่ ทำนา () 4. ทำการประมง
 () 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว () 6. ลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท
 () 7. รับจ้าง () 8. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 () 9. อื่นๆ ระบุ.....

4. รายได้ของครัวเรือนรวม บาท/ปี

5. รายได้จาก การเลี้ยงไก่แบบพันธะสัญญา รวม บาท/ปี

6. ปัจจุบันท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่

- () 1. มี () 2. ไม่มี

7. ที่มาของแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ

- () 1. เป็นเงินทุนของตนเอง () 2. กู้ยืม

8. แหล่งเงินทุนที่ท่านกู้ยืมมาจากแหล่งใดบ้าง

- () 1. ในระบบ () 2. นอกกระบบ

- () 3. ทั้ง 2 แหล่ง

9. แหล่งเงินกู้ในระบบของท่านมาจากที่ใดบ้าง

☐ 1. ธนาคาร ธกส.	☐ 2. ธนาคารพาณิชย์
☐ 3. สหกรณ์การเกษตร	☐ 4. กลุ่มออมทรัพย์
☐ 5. กองทุนหมู่บ้าน	☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....

10. แหล่งเงินกู้นอกระบบของท่านมาจากที่ใดบ้าง

☐ 1. นายทุน	☐ 2.ญาติพี่น้อง
☐ 3. เพื่อนบ้าน	☐ 4. อื่นๆ ระบุ.....

11. วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินมาเพื่อใช้ในกิจการใดมากที่สุด

☐ 1. ค่าประกันลูกไก่	☐ 2. สร้างโรงเรือน
☐ 3. ค่าอุปกรณ์การเลี้ยงไก่	☐ 4. เพื่อชำระหนี้สิน
☐ 5. ค่าศึกษาของบุตร	☐ 6. ค่ารักษาพยาบาล
☐ 7. ซื้ออสังหาริมทรัพย์	☐ 8. อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 ลักษณะการจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อในระบบพันธะสัญญา

ก.ลักษณะทั่วไป

1. ท่านมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบพันธะสัญญามาแล้ว ปี
2. สาเหตุที่ท่านตัดสินใจเลี้ยงไก่เนื้อระบบพันธะสัญญาเพราะเหตุใด(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ผลตอบแทนสูง	☐ 2. ประกันความเสี่ยงด้านราคา
☐ 3. ดูแลง่าย	☐ 4. มีเวลาว่างจากอาชีพหลัก
☐ 5. ได้รับแนะนำจากบริษัทคู่สัญญา	☐ 6. เลี้ยงตามเพื่อน
☐ 7. สืบทอดจากบรรพบุรุษ	☐ 8. อื่นๆ ระบุ.....
3. ท่านได้รับความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อจากข้อมูลแหล่งไหนมากที่สุด

☐ 1. เพื่อนบ้านที่เลี้ยงด้วยกัน	☐ 2. เรียนรู้ด้วยตนเอง
☐ 3. การเข้าฝึกอบรมจากสำนักงานปศุสัตว์	☐ 4. พนักงานบริษัทคู่สัญญา
☐ 5. จากสื่อต่างๆ ระบุ	☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....
4. ท่านมีการขึ้นทะเบียนฟาร์มกับสำนักงานปศุสัตว์หรือไม่

☐ 1. ขึ้นทะเบียน	☐ 2. ไม่ขึ้นทะเบียน
---	--
5. โรงเรือนเลี้ยงไก่เนื้อของท่านมีลักษณะแบบไหน

☐ 1. ฟาร์มเปิด	☐ 2. ฟาร์มปิด
---------------------------------------	--------------------------------------

6. ปัจจุบันท่านเลี้ยงไก่เนื้อกับบริษัทใด

☐ 1. เบทาโกร	☐ 2. ซีพี
☐ 3. ภาคใต้ค้าสัตว์	☐ 4. วิษุฒาฟาร์ม
☐ 5. ลูกปลาฟาร์ม	

7. ความถี่ในการลงลูกไก่ปีละกี่ครั้ง

☐ 1. 3 ครั้ง	☐ 2. 4 ครั้ง
☐ 3. 5 ครั้ง	☐ 4. 6 ครั้ง

8. ความถี่ในการเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์ม โดยเจ้าหน้าที่บริษัทคู่สัญญาต่อหนึ่งรอบการผลิต

☐ 1. 1 ครั้ง	☐ 2. 2 ครั้ง
☐ 3. 3 ครั้ง	☐ 4. 4 ครั้ง

9. ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาท่านได้รับการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อทั้งหมดกี่ครั้ง

☐ 1. 1 ครั้ง	☐ 2. 2 ครั้ง
☐ 3. 3 ครั้ง	☐ 4. 4 ครั้ง
☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....	

10. ท่านได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับไก่เนื้อกับหน่วยงานมากที่สุด

☐ 1. บริษัทคู่สัญญา	☐ 2. ปศุสัตว์อำเภอ
☐ 3. ปศุสัตว์จังหวัด	☐ 4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
☐ 5. อื่นๆระบุ.....	

11. ในการฝึกอบรมในแต่ละครั้งใครเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

☐ 1. บริษัทคู่สัญญา	☐ 2. ปศุสัตว์อำเภอ
☐ 3. ปศุสัตว์จังหวัด	☐ 4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
☐ 5. ออกค่าใช้จ่ายเอง	☐ 6. อื่นๆระบุ.....

12. ปัจจุบันท่านมีแรงงานในการเลี้ยงไก่เนื้อในฟาร์มจำนวน คน

ข. ลักษณะด้านการผลิต

1. ปัจจุบันท่านเลี้ยงไก่เนื้ออยู่ทั้งหมด ตัว

2. ปัจจุบันท่านมีคอกไก่ที่เลี้ยงไก่เนื้อในฟาร์ม จำนวน คอก

3. ปัจจุบันท่านเลี้ยงไก่จำนวน ตัว /ตรม.

4. ท่านทราบพันธุ์ของลูกไก่เนื้อที่ท่านเลี้ยงหรือไม่

☐ 1. ทราบ	☐ 2. ไม่ทราบ

5. กรณีตอบ ทราบ ท่านเลี้ยงไก่เนื้อพันธุ์อะไร

() 1. ซีพี 707

() 2. ฮับบาร์ด

() 3. ไฮโบร

() 4. รอสวัน

() 5. อาร์เบอร์ เอเคอร์

() 6. อื่น ๆ.....

6. ท่านมีการเตรียมโรงเรือน โดยฉีดยาฆ่าเชื้อก่อนนำลูกไก่ลงเลี้ยง จำนวนกี่ครั้ง

() 1. 1 ครั้ง

() 2. 2 ครั้ง

() 3. 3 ครั้ง

() 4. มากกว่า 3 ครั้ง

7. ท่านกกลูกไก่ ด้วยวิธีการใด

() 1. ใช้หลอดไฟ

() 2. ใช้แก๊ส

() 3. อื่น ๆ

8. ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่ต่อหนึ่งรุ่น

9. น้ำหนักไก่เฉลี่ยที่จับขายต่อรุ่น กิโลกรัม

10. ท่านให้น้ำไก่ด้วยวิธีแบบใด

() 1. แบบรางน้ำ

() 2. แบบนipple

() 3. อื่น ๆ

11. ท่านมีการทำวัคซีนไก่ ในลักษณะใด

() 1. หยอดตา

() 2. ละลายน้ำให้ไก่กิน

() 3. อื่น ๆ

12. ท่านจัดการกับซากไก่ตายด้วยวิธีใด

() 1. ฝังกลบ

() 2. เผาซาก

() 3. ใช้เป็นอาหารปลาดุก

() 4. อื่นๆ ระบุ

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อต่อระบบการเลี้ยงแบบพันธะสัญญา

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 10 ข้อ โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับที่ตรงกับ

ความเห็นของท่าน

โดยในแต่ละข้อมีคำตอบให้ท่านเลือก 5 คำตอบดังนี้

5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับ				
	1	2	3	4	5
ความพึงพอใจด้านปัจจัยการผลิต					
1. คุณภาพลูกไก่					
2. คุณภาพอาหาร					
3. ยาและเวชภัณฑ์ในการดูแลและสุขภาพไก่					
ประเด็น	ระดับ				
	1	2	3	4	5
ความพึงพอใจด้านสัญญาการเลี้ยงไก่					
1.ค่าประกันลูกไก่ก่อนการเลี้ยง					
2. ราคาประกันลูกไก่					
3. ราคาประกันอาหารไก่เล็ก					
4.ราคาประกันอาหารไก่ใหญ่					
5. ราคาขายไก่เนื้อ					
7. การงดอาหารก่อนจับไก่ออกขาย					
8.การกำหนดเวลาซื้อขายไก่เนื้อ					

() 3. ไก่ตาย () 4. ไก่เป็นโรค

() 5. อื่นๆ ระบุ.....

5. หากว่าไก่เนื้อในฟาร์มปรากฏอาการผิดปกติ ท่านมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

() 1. งดอาหาร () 2. แยกเลี้ยง

() 3. ทำลายทิ้ง () 4. ใช้จ่าย

() 5. อื่นๆ ระบุ.....

6. ท่านใช้จ่ายอะไรบ้างในการรักษาโรคไก่ป่วยที่สุด

() 1. ไทโซล () 2. แอนโร

() 3. ค็อกซี่ () 4. อะกรีโคลิติน

() 5. อื่นๆ ระบุ.....

7. ปัญหาโรคไก่ที่พบมากที่สุด

() 1. โรคนิ่วคาสเซิล () 2. โรคอหิวาต์ไก่

() 3. โรคบิด () 4. โรคฝีดาษ

() 5. โรคหลอดลมอักเสบ () 6. โรคไอบีดี

() 7. โรคหวัดติดต่อ () 8. โรคระบบหายใจเรื้อรัง

ข.ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สัญญา

1. ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของสัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์ม

() 1. ขาดความรู้ () 2. แนะนำข้อมูลเข้าใจยาก

() 3. เข้าตรวจเยี่ยมฟาร์มน้อย () 4. พูดยาไม่สุภาพ

() 5. อื่นๆ ระบุ.....

2.ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ของสัตว์บาลดูแลฟาร์ม

() 1. ขาดความรู้ () 2. แนะนำข้อมูลเข้าใจยาก

() 3. เข้าตรวจเยี่ยมฟาร์มน้อย () 4. พูดยาไม่สุภาพ

() 5. อื่นๆ ระบุ.....

3.ปัญหาด้านพนักงานจับไก่

() 1. ปัญหาการถือโกงตาชั่ง () 2. ปัญหาการขโมยไก่

() 3. ปัญหาการจับไก่เกิดการเสียหาย () 4. ไม่มีประสบการณ์เท่าที่ควร

() 5. พูดยาไม่สุภาพ () 6. ไม่มีประสบการณ์เท่าที่ควร

() 7. อื่นๆ ระบุ.....

4.ปัญหาด้านพนักงานบัญชี

() 1. ทำงานช้า () 2. ทำงานผิดพลาด

- () 3. พุดจาไม่สุภาพ () 4. ไม่มีประสบการณ์เท่าที่ควร
 () 5. อื่นๆ ระบุ.....

5. ปัญหาด้านผู้จัดการฝ่ายผลิต

- () 1. ทำงานช้า () 2. ทำงานผิดพลาด
 () 3. พุดจาไม่สุภาพ () 4. ไม่มีประสบการณ์เท่าที่ควร
 () 5. ไม่เอาใจใส่ผู้เลี้ยงไก่ () 5. อื่นๆ ระบุ.....

ค. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในอนาคต

1. ในอนาคตท่านคิดจะเปลี่ยนอาชีพหรือไม่

- () 1. เปลี่ยน เพราะ
- () 2. ไม่เปลี่ยน เพราะ

2. ท่านคิดจะปรับปรุงกิจการฟาร์มไก่เนื้อหรือไม่

- () 1. ไม่คิด เพราะ
- () 2. คิดปรับปรุง อย่างไร

***** ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม****

บรรณานุกรม

- ถวิล กาวิสุข.2548.ความพึงพอใจของเกษตรกรในจังหวัดตากต่อการปลูกมันฝรั่งแบบมี
สัญญาผูกพันกับบริษัท เบอร์ลี ยูคเกอร์ ฟู้ดส์ จำกัด. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธีรวิทย์ ทองวรรณ. 2547.ความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติของเกษตรกรแบบโรงเรือนปิดใน
โครงการการรับจ้างเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิวัฒน์ มาสุวรรณ.2550.การทำารเกษตรแบบมีสัญญาผูกพัน:การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชของ
บริษัท เมล็ดพันธุ์ในประเทศไทย.วิทยานิพนธ์.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตร-
ศาสตร์) ส่งเสริม การเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นรินทร์ ศรีวิชัย. 2547. ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น แบบมีพันธ
สัญญา ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) ส่งเสริม
การเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภลักษณ์ ชัยอนันต์. 2540. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริม
การปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง.วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุมนัส กาญจนวาริน. 2547. การศึกษาความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกของไก่
แปรรูปของไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2551. การผลิตไก่เนื้อ. [ออนไลน์].
URL:<http://www.oae.go.th/Broilevo8.xls> [สืบค้นวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552]
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.2550.แรงงานนอกระบบภาคการเกษตร:
สิทธิและสวัสดิการของเกษตรกรพันธะสัญญาและรับจ้าง.กรุงเทพฯ
- หลุย จำปาเทศ.2538.จิตวิทยาการจูงใจ.กรุงเทพมหานคร: บริษัท สามัคคีศาสตร์ จำกัด
- ชรีณี เดชจินดา.2535.ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์บริการกำจัดกากอุตสาหกรรม
แขวง แสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการ
บริหารสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ฉัตรยาพร เสมอใจ.2549.การจัดการและการตลาดบริหาร.กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ด ยูเคชั่น จำกัด
(มหาชน)

จิตตินันท์ เฉชะคุปต์.2544.เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาบริการ หน่วยที่ 1 .กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พูนศิริ วัจนภูมิ.2544.เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาบริการ หน่วยที่ 3.พิมพ์ครั้งที่ 6 .นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

นฤมล นิรากร.2550. แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ.บริษัท มีสเตอร์
ถือปี่ (ประเทศไทย)จำกัด

นพเก้า จันทร์ดา.2548.หนึ่งหมูบ้านสองวิถีการเกษตร:กรณีศึกษาบ้านชะโนด ตำบลชะโนด
อำเภอ ดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร.

เอกชัย โอเจริญ.2547. ต้นแบบระบบส่งเสริมเกษตรแบบมีส่วนร่วม: กรุงเทพฯ .กองวิจัยและ
พัฒนา งานส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

กิตติศักดิ์ ลักนทินวงศ์.2547.การเกษตรแบบพันธะสัญญาเพื่อการตลาดสิ่งแวดล้อม:กรณีศึกษา
การ ปลูกหน่อไม้ฝรั่งในตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม.ศิลปศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ยุพาวดี โพชนุกูล.2533.พฤติกรรมผู้บริโภค.ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายสุชาติ บิลยะลา
วัน เดือน ปี เกิด	23 กุมภาพันธ์ 2523
การศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	2547-2550 ผู้จัดการฝ่ายขาย บริษัทเร็นโทคิล อินนิเซียล(ประเทศไทย) จำกัด สาขาสมุย สุราษฎร์ธานี 2551-2553 ผู้จัดการฝ่ายผลิตวิซซุคาฟาร์ม สตูล